

Vlaams
Parlement

stuk **903** (2009-2010) – Nr. 1
ingediend op 7 september 2010 (2009-2010)

Nota van de Vlaamse Regering

Groenboek Interne Staatshervorming

ingediend door de heer Geert Bourgeois,
viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Bestuurszaken,
Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Inleiding

De Vlaamse regering heeft op het vlak van de binnenlandse bestuurlijke organisatie een ambitieuze doelstelling geformuleerd. De roep naar vernieuwing in de bestuurlijke organisatie is niet nieuw. Dit is een thema dat ondertussen al zo'n twintig jaar mee gaat. De huidige economische en financiële situatie zorgt echter voor een nieuw momentum. We kunnen niet langer wachten om hervormingen door te voeren. We moeten veranderen.

Om deze verandering door te voeren heeft de Vlaamse regering resoluut gekozen voor een model van overleg. De interne staatshervorming zal worden gerealiseerd met de betrokkenheid van alle stakeholders: de verschillende bestuursniveaus, de beleidsdomeinen, het Vlaams Parlement en het middenveld.

De betrokkenheid van de stakeholders zit ingebakken in het beslissingstraject van de interne staatshervorming. In het regeerakkoord en de beleidsnota binnenlands bestuur worden de krijtlijnen en doelstellingen van de interne staatshervorming duidelijk aangegeven. Op basis van de input van de verschillende beleidsdomeinen en bestuursniveaus werd dit groenboek opgesteld. Na bespreking van dit groenboek zal de Vlaamse regering een witboek aannemen met de concrete beslissingen.

De doelstellingen die voor de interne staatshervorming zijn bepaald, betekenen een grote ommezwaai voor onze bestuurlijke organisatie. Het is duidelijk dat tijdens de huidige regeerperiode niet alles tegelijkertijd kan aangepakt worden. Daarom legt dit groenboek de focus op concrete doorbraken in de diverse beleidsdomeinen. Deze doorbraken zijn de eerste belangrijke stappen die we zetten in de richting van een nieuwe bestuurlijke organisatie en vormen een voorbereiding op de toekomst.

Een interne staatshervorming is een noodzakelijke voorwaarde om een slagkrachtige overheid te realiseren. De overheid zal, nu meer dan ooit, moeten inzetten op effectiviteit en efficiëntie, en dit in een kader waarin het democratische aspect niet uit het oog mag worden verloren.

Geert Bourgeois

Viceminister-president van de Vlaamse regering
Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Inhoud

Inleiding.....	3
Inhoud	4
1. Knelpuntenanalyse	6
1.1. De Vlaamse bestuurlijke organisatie staat onder druk.....	6
1.1.1. Een veranderende bestuursstructuur	6
1.1.2. Een veranderende omgeving	7
1.1.3. Grenzen aan het oplossingsvermogen	7
1.2. De knelpunten in de Vlaamse bestuurlijke organisatie	8
1.2.1. Verrommeling op het intermediaire niveau	8
1.2.2. Mismatch tussen maatschappelijke en bestuurlijke schalen ..	11
1.2.3. Teveel detailsturing, controle en toezicht	12
1.2.4. Verkokering bij de Vlaamse overheid	13
1.2.5. Onduidelijke en overlappende bevoegdheidsverdeling	14
1.2.6. Gebrek aan bestuurskracht/draagkracht bij gemeenten	15
2. Visie op de bestuurlijke organisatie	17
2.1. Een transparante en democratische structuur	17
2.1.1. Bestuurskracht versterken door schaal aanpassing.....	19
2.1.2. Transparantie en effectiviteit op het intermediaire niveau	24
2.1.3. Een duidelijke toedeling van bevoegdheden en taken.....	28
2.2. Een cultuur gebaseerd op vertrouwen en verantwoordelijkheid....	31
2.2.1. Versterken van interbestuurlijke vertrouwen	33
2.2.2. Fiscale verantwoordelijkheid.....	37
2.3. Performante interbestuurlijke processen	40
2.3.1. Een ketenbenadering van interbestuurlijke processen	40
2.3.2. ICT als instrument voor interbestuurlijke procesinnovatie	42
3. Concrete aanpak.....	43
3.1. Aanpak tijdens de regeerperiode 2009-2014	43
3.1.1. Regeerakkoord	43
3.1.2. Beleidsnota Binnenlands Bestuur 2009-2014.....	44
3.1.3. Plan van aanpak	46
3.2. Instrumenten en methoden	47

3.2.1.	Kader voor vrijwillige fusie.....	47
3.2.2.	Stimuleren samenwerking gemeente-OCMW.....	47
3.2.3.	Regioscreening.....	48
3.2.4.	Aanpassing decreet intergemeentelijke samenwerking.....	49
3.2.5.	Aanpassing sectorale decreten.....	50
3.2.6.	Afstemming Vlaamse regionale afbakeningen.....	50
3.2.7.	Omschrijving van de provinciale taakstelling.....	50
3.2.8.	Overheveling financiële middelen.....	51
3.2.9.	Decretale grondslag voor de overdracht van personeel.....	51
3.2.10.	Planlastvermindering.....	51
3.2.11.	Afschaffen specifiek toezicht.....	52
3.2.12.	Afschaffen koppelsubsidies.....	53
4.	Doorbraken op lange en korte termijn per beleidsdomein.....	55
4.1.	Algemeen Regeringsbeleid.....	55
4.2.	Bestuurszaken.....	56
4.3.	Financiën en Begroting.....	67
4.4.	Internationaal Vlaanderen.....	71
4.5.	Economie, Wetenschap en Innovatie.....	73
4.6.	Onderwijs en Vorming.....	76
4.7.	Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.....	81
4.8.	Cultuur, Jeugd, Sport en Media.....	85
4.9.	Werk en Sociale Economie.....	92
4.10.	Landbouw en Visserij.....	95
4.11.	Leefmilieu, Natuur en Energie.....	97
4.12.	Mobiliteit en Openbare Werken.....	103
4.13.	Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed.....	106
5.	Bibliografie.....	122

1. Knelpuntenanalyse

1.1. De Vlaamse bestuurlijke organisatie staat onder druk

De afgelopen decennia is de Vlaamse bestuurlijke organisatie sterk gewijzigd. We komen van een model met drie rechtstreeks verkozen bestuursniveaus: het Belgische, federale, niveau, de provincies en de gemeenten. Aan deze basisstructuur is er heel wat veranderd, o.a. op het vlak van de structuur van de bestuurlijke organisatie zelf, de omgeving rondom onze bestuurlijke organisatie, maar ook in werking van de bestuurlijke organisatie.

1.1.1. Een veranderende bestuursstructuur

Ten eerste is er het toenemende belang van de **Europese Unie**. De Europese Unie zorgt voor heel wat beleid dat, uiteindelijk, een rechtstreekse impact heeft op de verschillende overheidsniveaus in Vlaanderen en zijn inwoners. Wanneer we nadenken over de Vlaamse bestuurlijke organisatie, moeten we het Europese niveau zeker meenemen. Toch blijft dit niveau nog vaak een onbekende. Een meer proactieve houding ten opzichte van de Europese Unie is nodig.

Ten tweede heeft de **federalisering** gezorgd voor een nieuw bestuursniveau: de Vlaamse overheid. De Vlaamse overheid heeft heel wat bevoegdheden van het federale niveau overgenomen en is hier enthousiast en proactief mee aan de slag gegaan. In deze oefening is het subsidiariteitsbeginsel echter niet volledig gevolgd, omdat de bevoegdheden die vanuit het federale niveau kwamen, niet verder zijn doorgedecentraliseerd naar de lokale besturen.

Ten derde zijn er de **gemeenten**. In de jaren '70 is er al een eerste **fusieoperatie** doorgevoerd. Dit gebeurde na een periode waarin de overheid meer taken opnam, die best op een niveau dicht bij de burger werden uitgevoerd maar waar de schaal van de lokale besturen te klein voor was. Door deze fusieoperatie is er al een zekere schaalvergroting van de gemeenten gebeurd (vergelijk bijvoorbeeld maar even met Frankrijk). De gemeenten zijn ook in allerlei vormen van samenwerking gestapt. De vraag duikt nu op of de bestuurskracht/draagkracht van de gemeenten nog adequaat is.

Ten vierde is er, naast de opschaling van gemeenten, eveneens de mogelijkheid gecreëerd tot binnengemeentelijke decentralisatie. Dit is in Antwerpen gebeurd onder de vorm van de districten.

1.1.2. Een veranderende omgeving

Naast de bestuurlijke organisatie zelf, is ook de **omgeving** van het openbaar bestuur veranderd. Er is een toenemende globalisering en internationale afhankelijkheid. De maatschappij wordt steeds complexer, met steeds complexere beleidsvraagstukken op het vlak van, bijvoorbeeld, milieu, mobiliteit, verstedelijking en energie. De burger stelt hogere eisen aan het openbaar bestuur. In de private sector heeft er een gigantische schaalvergroting plaatsgevonden, bijvoorbeeld in de sector van de nutsbedrijven. Dit is ook al het geval geweest in de semi-publieke sector, denk hierbij aan de ziekenhuizen, onderwijsinstellingen en intercommunales.

Al deze veranderingen gebeuren in een snel tempo. De **capaciteit** van de overheid om met deze veranderingen en nieuwe uitdagingen om te gaan is essentieel. De structuur van onze bestuurlijke organisatie is onvoldoende in staat om met deze veranderingen om te gaan en zich aan te passen aan een steeds wijzigende omgeving.

1.1.3. Grenzen aan het oplossingsvermogen

Heel wat bestuurders, ondernemers, wetenschappers en burgers geven aan dat er zich een probleem stelt met het oplossingsvermogen van de overheid. Dit bleek ook uit de bevindingen van de commissies Berx en Sauwens over de doorlooptijden van grote investeringsprojecten.

De redenen die hiervoor op het vlak van de bestuurlijke organisatie worden aangereikt zijn divers. De provincies klagen de toegenomen **verrommeling** op het intermediaire niveau aan (Vereniging van Vlaamse Provincies, 2009). Er is een wirwar van structuren en overlegorganen ontstaan die de besluitvorming afremmen, veel tijd en middelen opslorpen, maar weinig resultaat afleveren. De gemeenten verwijzen naar het **gebrek aan subsidiariteit** en de grote drang van de Vlaamse overheid om in alle sectoren aan detailsturing en –controle te doen (Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, 2009). Het bedrijfsleven klaagt de te sterke aangroei van de overheid en het **overheidsbeslag** aan (VOKA, 2009) (VOKA, 2008) (Unizo, 2009) (Unizo, 2010). De Commissie Efficiënte en Effectieve Overheid verwijst naar te **inefficiënte en ineffectieve processen van dienstverlening en beleid** (Commissie Efficiënte en Effectieve Overheid, 2009).

Dit is geen nieuwe vaststelling. Heel wat van deze conclusies gaan al enkele jaren mee. Denk maar aan het rapport van de Commissie voor Bestuurlijke Organisatie (1997), de nota over subsidiariteit van het College van Secretarissen-Generaal (1997), het Pact met de gemeenten, de afsprakennota

met de provincies en het Bestuursakkoord dat naar aanleiding van het kerntakendebat werd afgesloten.

De huidige precaire economische en budgettaire situatie waarin onze overheid en maatschappij zich bevinden, maakt deze analyse des te scherper en de nood aan echte ingrepen acuter. Een meer efficiënte en lenige overheid is een noodzakelijke voorwaarde voor een economische heropleving. De interne staatshervorming moet hiertoe bijdragen.

1.2. De knelpunten in de Vlaamse bestuurlijke organisatie

1.2.1. Verrommeling op het intermediaire niveau

De Vlaamse bestuurlijke organisatie is opgebouwd rond **drie democratisch verkozen bestuursniveaus**: de Vlaamse overheid (gemeenschap en gewest), de provinciebesturen en de lokale besturen. In theorie heeft deze bestuursopbouw het voordeel van de transparantie. **In de praktijk zijn er echter talloze tussenstructuren ontstaan.** De (wild)groei van deze structuren op het intermediaire niveau wordt geduid met de term verrommeling.

Ramingen van het aantal structuren verschillen. Het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen telde in 2007 zo'n 372 interbestuurlijke samenwerkingsverbanden (Wayenberg, De Rynck, & Voets, 2007). De Vereniging van Vlaamse Provincies stelde in 2009 dat er, naast de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, 592 intermediaire structuren zijn (Vereniging van Vlaamse Provincies, 2009). In concrete inventarisatieoefeningen tellen De Rynck e.a. er meer dan 150 in één regio (Decorte & De Rynck, 2010). Hoe langer we naar deze intermediaire structuren kijken, hoe meer we er lijken te ontdekken.

Dit leidt tot twee conclusies. Ten eerste: de grote verschillen in het aantal intermediaire structuren worden wellicht veroorzaakt door de **conceptuele verwarring** over wat nu eigenlijk een intermediaire structuur is. Uit debatten en discussies blijkt alvast dat er geen eenduidige definitie bestaat van een 'intermediaire structuur'. Ten tweede: zonder al te diep in te gaan op de exacte definitie van het 'intermediaire niveau', zijn er alvast voldoende redenen om aan te nemen dat het in elk geval om **veel structuren** gaat.

Wie richt deze intermediaire structuren op?

Voor de wildgroei aan intermediaire structuren kan niet één bestuursniveau met de vinger worden gewezen. Alle bestuursniveaus richten intermediaire structuren op.

De **Vlaamse overheid** werkt in allerhande sectordecreten met regionale afbakeningen. Een niet-limitatieve opsomming van deze intermediaire structuren: Logo's, Resoc's, Regionale Landschappen, Bosgroepen, Bekkenbesturen, Zorgregio's,... Deze geografische afbakeningen zijn onderling niet op elkaar afgestemd.

De **provincies** zijn actief in de gebiedsgerichte werking. Vooral sinds de jaren '90 hebben de provincies zich op deze gebiedsgerichte werking gestort en deze in meer of mindere mate uitgebouwd.

*De verrommeling op het
intermediaire niveau is
een
verantwoordelijkheid
van alle
bestuursniveaus.*

De **lokale besturen** hebben allerhande vormen van intergemeentelijke samenwerking ingericht. Het decreet op de intergemeentelijke samenwerking van 2001 heeft gezorgd voor een toename van het aantal verschillende structuren, door een opsplitsing op te leggen van de opdrachthoudende en de dienstverlenende vormen van intergemeentelijke samenwerking en de strikte afbakening van

de doelstelling van een intercommunale. Hierdoor is, bijvoorbeeld, de afvalinzameling gescheiden van de streekontwikkeling. Daarnaast gaf de creatie van een kader voor lichtere vormen van samenwerking (de projectvereniging en de interlokale vereniging) een impuls aan het aantal samenwerkingsverbanden. Merk op dat er naast de intergemeentelijke samenwerking, ook nog veel feitelijke samenwerkingsverbanden bestaan.

Naast deze Vlaamse, provinciale en gemeentelijke structuren zijn er ook nog structuren die door de federale overheid worden ingericht. Hierbij denken we aan de politiezones en de hulpverleningszones.

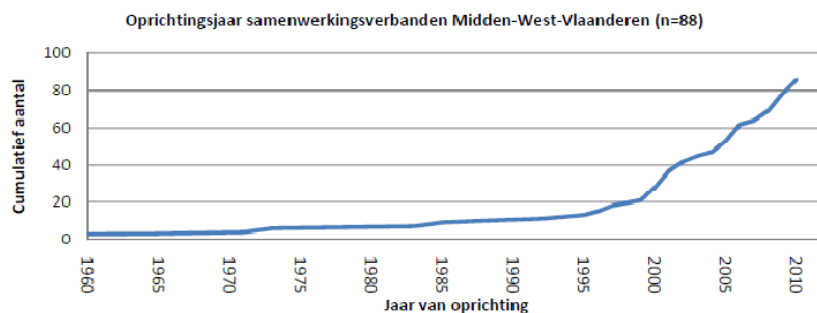
Waarom zijn de intermediaire structuren ontstaan?

Er zijn een aantal redenen waarom deze intermediaire structuren ontstaan:

- De Vlaamse overheid legt deze structuren op;
- De Vlaamse overheid geeft financiële stimuli wanneer gemeenten een (nieuwe) structuur oprichten met een specifiek doel;
- De kritische massa van lokale besturen is te klein om bepaalde vraagstukken op te lossen;
- Sommige beleidsproblemen overstijgen de grenzen van één gemeente en worden best op een (stads)regionale schaal aangepakt;
- Ad hoc zoeken naar oplossingen voor samenwerking;
- Historisch gegroeide zaken die nooit in vraag worden gesteld.

Wanneer zijn de intermediaire structuren ontstaan?

Een frappante vaststelling in de inventarisatie van intermediaire structuren door De Rynck en Decorte in Midden-West-Vlaanderen is de sterke groei van het aantal structuren (Decorte & De Rynck, 2010). De helft van het aantal intermediaire structuren is zelfs in de afgelopen zes jaar opgericht. In de regio Zuid-West-Vlaanderen doet De Rynck dezelfde vaststelling.

Figuur 1 Oprichtingsjaar samenwerkingsverbanden Midden-West-Vlaanderen (Bron: De Rynck e.a., 2010)

Een belangrijke vaststelling is dus dat het aantal intermediaire structuren geen ‘stabiel’ gegeven is, maar sterk stijgt en nog blijft stijgen.

Welke problemen creëren deze intermediaire structuren?

Een eerste knelpunt is de **democratische controle** op deze structuren. Dit knelpunt wordt belangrijker naarmate het gaat om structuren die een eigen beleid ontwikkelen. Voor de intergemeentelijk samenwerkingsverbanden is er wel een vertegenwoordiging vanuit de gemeenteraad, dus een systeem van getrapte verkiezingen, maar wordt de vraag opgeworpen of de rapportering naar de gemeenteraad altijd voldoende is, en of er ook vanuit de oppositie in de gemeenteraad voldoende controlemogelijkheden zijn op deze structuren.

Een tweede knelpunt is de **verkokering**. Dit probleem speelt vooral een rol in de structuren die ontstaan zijn op initiatief, of door de stimulans, van de Vlaamse overheid. Elke beleidssector richt immers zijn eigen intermediaire structuren op, zonder rekening te houden met structuren die al bestaan in andere sectoren. Dit bemoeilijkt het voeren van een integraal beleid op een regionaal niveau.

Het gebrek aan **transparantie** is een derde knelpunt. De grote groei aan intermediaire structuren zorgt ervoor dat lokale mandatarissen door de bomen het bos niet meer zien. Lokale besturen stappen steeds weer in

nieuwe, telkens van elkaar verschillende samenwerkingsverbanden. Het is moeilijk om hierop nog een goed overzicht te behouden.

De groei van het aantal structuren zorgt, ten vierde, ook voor een probleem van **efficiëntie**. Bestuurders zijn actief in tal van structuren, en hollen van het ene overleg naar het andere. In de praktijk gaat het echter vaak om dezelfde mensen die elkaar in steeds wisselende structuren tegenkomen. Naast de bestuurlijke efficiëntie speelt ook de operationele efficiëntie een rol. Alle structuren creëren immers een eigen overhead (financiën, personeelsdienst,...).

Een laatste knelpunt verbonden aan de groei van het aantal intermediaire structuren is de **onduidelijkheid op het vlak van bevoegdheden en taakverdeling** die ontstaat. In heel wat beleidssectoren zijn er, naast de drie traditionele niveaus, diverse intermediaire structuren die taken opnemen.

1.2.2. Mismatch tussen maatschappelijke en bestuurlijke schalen

De verrommeling op het intermediaire niveau heeft mede te maken met de zoektocht naar de juiste **schaal**: de schaal van het maatschappelijke functioneren stemt niet (meer) overeen met de schaal van de verschillende bestuursniveaus en haar administratieve grenzen.

Een perfecte overeenstemming tussen bestuurlijke schalen en maatschappelijke problemen is een utopie. Daarom moet de roep naar grote structurele hervormingen van een bestuurlijke organisatie altijd met de nodige omzichtigheid worden benaderd. Wegen de voordelen van een nieuwe bestuurlijke schaal wel op tegen de nadelen en kosten van een grootscheepse hervorming? Zal de nieuwe bestuurlijke schaal wel voldoende 'ideaal' zijn om tal van complexe problemen te ondervangen? Zullen er niet onmiddellijk weer andere problemen opduiken, waarvoor de nieuwe schaal geen oplossing biedt?

Taken opschalen houdt ook het risico in dat men inboet aan burgers nabijheid. Aan het opschalen is een kritische grens verbonden. Als die grens wordt overschreden, leidt dit tot meer inefficiëntie in plaats van tot de beoogde efficiëntiewinsten. Daarnaast is het ook zo dat verschillende taken een verschillend ideaal schaalniveau hebben. Het komt erop aan te zoeken naar het juiste compromis.

De uitdaging waar we vandaag in de Vlaamse bestuurlijk organisatie mee geconfronteerd worden is echter van een andere orde. De vraag is niet zozeer of de gemeentelijke of provinciale schaal de ideale schaal is om problemen aan te pakken. De vaststelling dat het intermediaire niveau vooral in de afgelopen vijf à tien jaar sterk is gegroeid, en nog blijft groeien wijst op een

structureel probleem van het schaalniveau van de lokale besturen en de provincies. Bovendien zal de druk op deze schaal de volgende jaren alleen maar toenemen.

Deze schaalproblemen zijn in het verleden ondervangen op allerlei manieren, zonder aan de structuur van de bestuurlijke organisatie zelf te raken. De roep om een einde te maken aan de ‘verrommeling’ van de bestuurlijke organisatie geeft aan dat de ‘ad hoc’-aanpak van de bestuurlijke organisatie stilaan zijn grenzen heeft bereikt. Aanpassingen aan de grenzen van de democratische structuren dringen zich op.

1.2.3. Teveel detailsturing, controle en toezicht

Gemeenten hebben een verantwoordelijkheid voor alles wat van lokaal belang is, en leggen hier verantwoording voor af aan hun kiezers. De autonomie van de steden en gemeenten om een beleid te voeren dat afgestemd is op de lokale noden en wensen wordt in de praktijk echter fel beknot. Dit heeft te maken met de **sterke sturing en controle vanuit de Vlaamse overheid**.

Gemeenten besteden meer energie aan een bureaucratische verantwoording naar de Vlaamse overheid dan aan een democratische verantwoording aan hun kiezers.

Deze sturing is enerzijds ingegeven door een wens om vanuit de Vlaamse overheid bepaalde prioriteiten of klemtonen te kunnen leggen, en anderzijds om een zekere uniformiteit in beleid en dienstverlening te garanderen voor alle inwoners, ongeacht de gemeente waarin ze wonen.

In plaats van een centrale overheid die kaders stelt en stuurt op afstand, is deze sturing en controle in de praktijk te vaak doorgeslagen naar een poging om aan ‘micromanagement’ op het lokale terrein te gaan doen. Zo legt de Vlaamse overheid allerlei planningsverplichtingen op (in functie van het bekomen van een subsidie) waarin een gemeente op gedetailleerde manier moet aantonen welke specifieke activiteiten en doelstellingen ze zal behalen. Deze plannen zijn vaak ook nog eens gekoppeld aan een zware verantwoordingslast, waarbij een gemeentebestuur tot op een zeer gedetailleerd (activiteiten)niveau moet motiveren wat ze gedurende een planperiode gedaan heeft. Hiermee miskent men de meerwaarde van de lokale democratie.

Een al te sterke sturing op basis van plannen en rapporteringsverplichtingen kan ook leiden tot een vorm van **‘bestuurlijke fictie’**. Dit is een situatie waarin een kloof ontstaat tussen hetgeen de lokale besturen in hun plannen

en rapporten schrijven, en hetgeen ze effectief op het terrein doen. In zo'n geval heeft de centrale overheid de indruk dat alles volgens plan verloopt, terwijl haar sturing eigenlijk geen enkele invloed heeft.

Bij gemeentebesturen leeft ook het idee dat **de Vlaamse overheid op deze manier voor een relatief kleine bijdrage in het totale budget van lokale besturen door de plannings- en rapporteringsverplichtingen een buitenproportioneel groot aandeel aan invloed uitoefent.**

Problematiek van centrale sturing en controle is meer dan 'planlastenverhaal'

Deze problematiek wordt vaak samengevat onder de noemer '**planlasten voor lokale besturen**'. Deze 'planlasten' verwijzen naar de bureaucratische kost die gepaard gaat met de opmaak van plannen en verantwoordingsrapporten. Het is echter belangrijk te beseffen dat de problematiek van centrale sturing en controle breder is dan het begrip 'planlasten'. Een probleem van planlasten kan immers ondervangen worden door een louter technische aanpak waarbij de 'administratieve lasten' gekoppeld aan plannen en rapporten verminderd worden. Hierbij wordt er echter niet noodzakelijk iets gedaan aan de manier waarop de centrale sturing en controle plaatsvindt.

Naast een technisch traject zal er ook moeten worden nagedacht over **de mate van sturing door het centrale niveau**. Gaat men nog enkel sturen op hoofdlijnen? Vindt de sturing plaats op output en effectindicatoren in plaats van op input en activiteitenindicatoren? Dit vergt een fundamentele mentaliteitswijziging op het niveau van de centrale overheid die breder gaat dan louter een 'planlastvermindering'.

Het begrip 'planlastvermindering' mag ook niet leiden tot de misvatting dat gemeenten minder planmatig zouden moeten gaan werken. **Het voeren van beleid op een planmatige basis en op lange termijn wordt steeds belangrijker.** Het gemeentedecreet voorziet hiervoor de nodige instrumenten. Planlastvermindering mag dus niet betekenen dat de baten die gepaard gaan met planmatig werken verloren gaan. Het moet gaan om betere planning, met minder planlasten.

1.2.4. Verkokering bij de Vlaamse overheid

De verkokering bij de Vlaamse overheid, die door de hervorming Beter Bestuurlijk Beleid een acuut probleem is geworden, heeft niet enkel negatieve effecten op de Vlaamse overheid zelf, maar werkt door naar de volledige bestuurlijke organisatie. De verkokering werkt als een katalysator die de knelpunten die hierboven staan opgesomd nog verscherpt.

Vanuit een op het eerste zicht logisch sectordenken, werkt elk Vlaams beleidsdomeingedetailleerde regelgeving uit om de lokale besturen zo goed

*Lokale besturen moeten
noodgedwongen de
verkokering van de
Vlaamse overheid op het
terrein opvangen.*

mogelijk in te schakelen in het Vlaamse beleid. Elk Vlaams beleidsdomein probeert dit ook aan te sturen door middel van plannings- en rapporteringsverplichtingen. Daarnaast organiseert ook elk beleidsdomein ook haar eigen gedeconcentreerde of intermediaire structuren.

De lokale besturen worden hierdoor geconfronteerd met een bijzonder moeilijke situatie. Het **gebrek aan een geïntegreerd beleid** door de Vlaamse overheid moet door de lokale besturen op het terrein worden opgevangen. De gemeenten moeten trachten om alle sectorale initiatieven op elkaar af te stemmen om een beleid te ontwikkelen op maat van de specifieke lokale situatie. Dit wordt bemoeilijkt door het sectorale karakter en de gebrekkige afstemming van de regelgeving, planningsverplichtingen en intermediaire structuren. Daarnaast gebeurt de Vlaamse appreciatie van het lokale beleid op basis van sectorale logica's, niet op basis van de integrale, inclusieve benadering van het lokaal uitgevoerde beleid.

De verkokering bij de Vlaamse overheid zorgt ook voor een onduidelijke situatie voor gemeentebesturen, burgers en bedrijven. Denk hierbij aan de problematiek van elkaar tegensprekende adviezen van verschillende administraties van de Vlaamse overheid bij lokale projecten.

1.2.5. Onduidelijke en overlappende bevoegdheidsverdeling

De combinatie van een grote hoeveelheid aan bestuursniveaus en intermediaire structuren enerzijds, en een gebrekkige taakafbakening en bevoegdheidsverdeling anderzijds zorgt niet enkel voor een onduidelijkheid bij burgers en bedrijven over waar ze voor een bepaalde dienst terecht kunnen maar eveneens voor onduidelijke verantwoordelijkheden en efficiëntieverliezen.

Het feit dat de drie bestuursniveaus elk een open taakstelling hebben, betekent in de praktijk dat zij alle drie ongelimiteerd initiatieven kunnen nemen binnen tal van beleidsdomeinen. Dit leidt tot politieke concurrentie, onafgestemd beleid en soms zelfs tegengestelde beleidskeuzes tussen bestuursniveaus.

Dit heeft een negatief effect op de transparantie voor burgers en bedrijven: het is vaak moeilijk te weten wie waarvoor precies bevoegd is, en waar je voor

een bepaalde dienst terecht kan. Ook beslissingsprocessen worden vertraagd doordat er teveel beslissingsniveaus actief zijn.

1.2.6. Gebrek aan bestuurskracht/draagkracht bij gemeenten

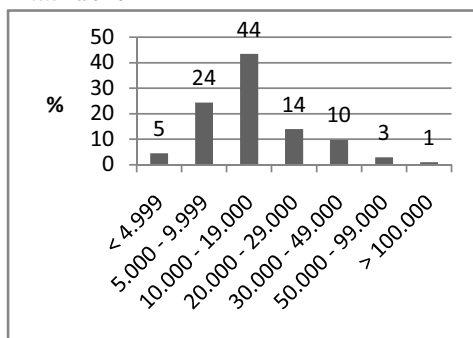
Lokale besturen worden geconfronteerd met steeds meer en complexere beleidsdomeinen. Lokale besturen dragen bovendien een belangrijke verantwoordelijkheid om voor maatwerk te zorgen. Voor veel lokale besturen stelt dit een probleem: hun capaciteit is niet meer aangepast om een antwoord te bieden op de vragen en uitdagingen die op hen afkomen.

Een gebrek aan een structurele aanpak van dit capaciteitsprobleem zorgt voor ad hoc oplossingen zoals formele of informele samenwerking tussen gemeenten. Deze samenwerkingsvormen zijn problematisch wanneer gemeenten het overzicht erop niet meer kunnen behouden. De grenzen van de coördinatie lijken te zijn bereikt. Vereenvoudiging dringt zich op.

Schaalgrootte van Vlaamse gemeenten in internationaal perspectief

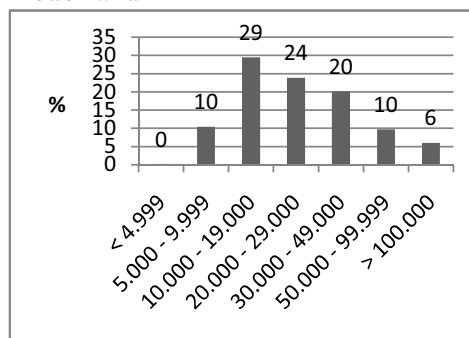
Het **inwonersaantal is niet het enige criterium** waarop we de bestuurskracht van een gemeente kunnen beoordelen. Toch verduidelijkt een vergelijking van het inwonersaantal van de Vlaamse gemeenten met het gemeentelijke inwonersaantal van een aantal andere Europese landen en regio's de problematiek van de schaalgrootte van onze gemeenten.

Vlaanderen

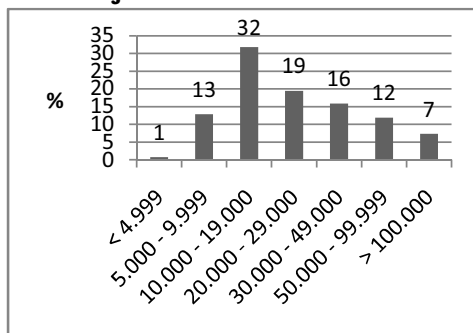
Gemiddelde: 20.000 inwoners/gemeente
Mediaan: 14.000 inwoners

Nederland

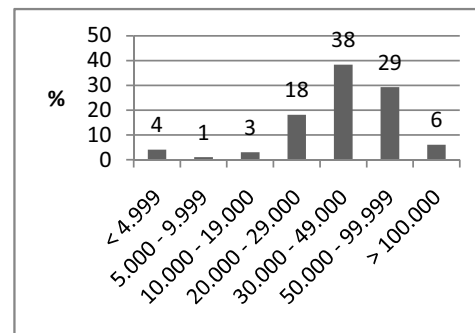
Gemiddelde: 38.000 inwoners/gemeente
Mediaan: 24.000 inwoners

Noord-Rijnland-Westfalen

Gemiddelde: 45.000 inwoners/gemeente
Mediaan: 21.000 inwoners

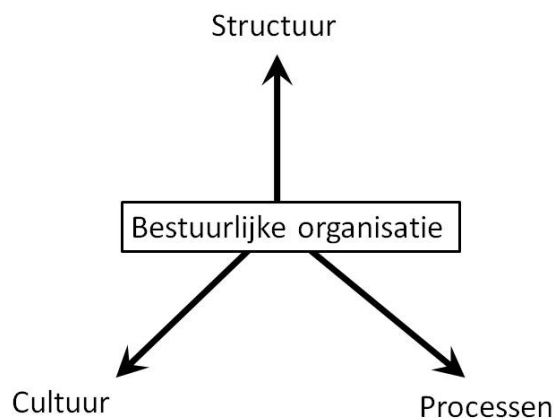
Denemarken

Gemiddelde: 56.000 inwoners/gemeente
Mediaan: 42.000 inwoners

2. Visie op de bestuurlijke organisatie

De analyse die in dit hoofdstuk gepresenteerd wordt, moet een aanzet geven voor de ontwikkeling van een langetermijnvisie op de bestuurlijke organisatie. Dit hoofdstuk reikt achtergronden en elementen aan voor het debat in het bestuursforum over de verschillende doorbraken op lange en korte termijn die verderop in dit groenboek staan geformuleerd.

Dit hoofdstuk is opgehangen aan de begrippen structuur, cultuur en processen. Hiermee wordt aangegeven dat een discussie over de bestuurlijke organisatie niet verengd kan worden tot een discussie over de bestuurlijke structuur (aantal bestuursniveaus, bevoegdheidsverdeling, schaalgrootte,...), maar ook de cultuur (omgangsvormen, mate van interbestuurlijk vertrouwen,...) en de manier waarop de processen in de bestuurlijke organisatie vorm krijgen moet meenemen. Dit zijn drie aspecten die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

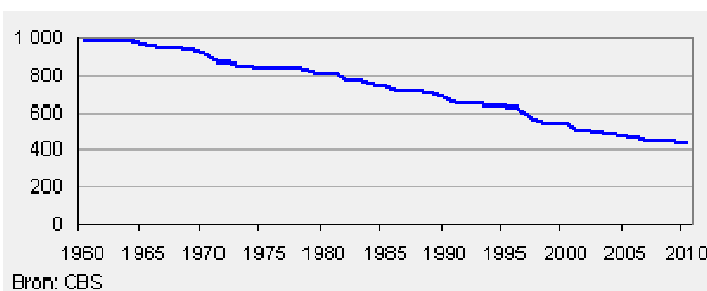
2.1. Een transparante en democratische structuur

De Vlaamse bestuurlijke organisatie moet gebaseerd zijn op verkozen bestuursniveaus die beslissingen nemen en op een transparante en democratische manier verantwoording afleggen aan hun kiezers. Vandaag is er echter een behoorlijke '**grijze zone**' ontstaan van allerhande structuren waarvan de transparantie en democratische verantwoording niet altijd evident blijkt te zijn.

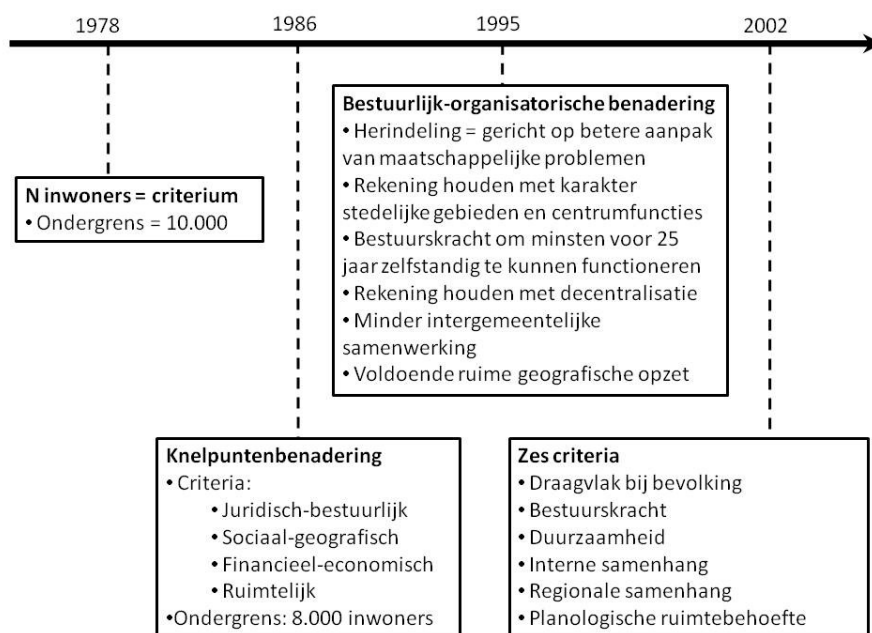
Wanneer we een bestuurlijke organisatie nastreven die voldoende aangepast is om de uitdagingen die op ons afkomen op een democratische en efficiënte manier aan te pakken, lijken een aantal **structurele ingrepen** stilaan onafwendbaar.

Vijf decennia van gemeentelijke herindeling in Nederland

Nederland heeft een jarenlange ervaring met fusies ('herindeling') van gemeenten. Tussen 1817 en 2010 daalde het aantal gemeenten er van 1.236 naar 430. Vooral in de afgelopen vijftig jaar is er een sterke daling merkbaar van het aantal gemeenten. Opvallend is dat Nederland niet kiest voor grote fusieoperaties waarbij plots een groot aantal gemeenten wordt gefusioneerd, maar dat er sprake is van **een continu proces van herindelingen**.

Daardoor heeft Nederland ervaring en kennis opgebouwd. In de loop der jaren is er een duidelijke **evolutie merkbaar op het vlak van de visie op en de aanpak van fusies**. Van een benadering die vooral georiënteerd was op het aantal inwoners is Nederland geëvolueerd naar een aanpak gericht op een brede set van criteria en met een klemtoon op het draagvlak van de herindelingen.

2.1.1. Bestuurskracht versterken door schaalaanpassing

Een belangrijk element in de discussie over het ontstaan en de groei van het intermediaire niveau is de ‘bestuurskracht’ van de gemeenten. Heel wat lokale besturen hebben te weinig draagkracht op personeel en financieel vlak om de uitdagingen aan te pakken die op hen afkomen. Schaalvergroting is een middel om deze draagkracht te versterken.

Schaalvergroting kan gerealiseerd worden via verschillende instrumenten, bijvoorbeeld via fusies van gemeenten maar evenzeer door het opzetten van samenwerking (bv. tussen gemeente en OCMW) en shared services.

Een opmerkelijke paradox is het gegeven dat lokale besturen enerzijds, omwille van een gebrek aan bestuurskracht, in allerlei samenwerkingsverbanden stappen, maar anderzijds, net door dit gebrek aan bestuurskracht, over onvoldoende capaciteit beschikken om op een goede manier in deze netwerken te functioneren, ze op te volgen en aan te sturen.

Schaalvergroting van lokale besturen door fusies

Schaalvergroting van de lokale besturen door middel van fusies is één van de mogelijke oplossingen om de bestuurskracht van heel wat gemeenten te vergroten. Een grootschalige top-down aanpak, waarbij het inwonersaantal van de gemeenten als leidend criterium wordt genomen, is momenteel niet aan de orde.

De nood aan schaalvergroting zal per gemeente bekeken moeten worden en een oplossing bieden voor de specifieke problematiek van de betrokken gemeente. Hierbij kunnen we denken aan een herverdelingsproblematiek (bv. tussen stad en rand), een onvolkomen fusie uit het verleden, het verhogen van de bestuurskracht en draagkracht, de professionalisering van de administratie,... Belangrijk is dat een fusie bekeken wordt op lange termijn, het moet gaan om een structurele oplossing waarvoor voldoende draagvlak bestaat bij politici en de bevolking.

Een bijkomende vraag is de manier waarop een proces van schaalvergroting wordt opgestart. Een uniforme top-down aanpak, zoals in de jaren zeventig is gebeurd, kan op dit ogenblik op weinig draagvlak rekenen. De Vlaamse regering heeft nu gekozen voor een bottom-up aanpak op basis van vrijwilligheid. Gemeenten kunnen op vrijwillige basis instappen in een fusietraject.

Schaalvergroting door samenwerking en shared service centers

Fusies zijn niet de enige manier om tot schaalvergroting op het lokale niveau te komen. Gemeenten kunnen schaalvoordelen genereren door een sterkere samenwerking op het vlak van, bijvoorbeeld, ondersteunende diensten.

Samenwerking op het vlak van ondersteunende diensten (bv. technische diensten, recyclageparken, ICT,...) hoeft niet onmiddellijk een belangrijke impact te hebben op de autonomie van de afzonderlijke besturen, terwijl ze wel kunnen leiden tot een verhoging van de efficiëntie en een verbetering van de dienstverlening.

Een specifiek geval van de samenwerking tussen besturen is deze tussen gemeente en OCMW. Hier stellen we vast dat de mogelijkheden die het gemeente- en OCMW-decreet bieden, leiden tot allerlei vormen van samenwerking tussen gemeente en OCMW. Wel zullen er nog oplossingen gezocht moeten worden voor de beperkingen waarop deze vormen van samenwerking stoten.

Tenslotte kan men niet rond de vaststelling heen dat de steden op Europees en wereldniveau de trekker zijn van de maatschappelijke ontwikkeling. In die context zijn de Vlaamse steden op een momentum aanbeld waar keuzes moeten gemaakt worden. Onze regionale steden zijn te klein om groot te zijn en te groot om klein te zijn. De interne Vlaamse staatshervorming zal dus ook aanknopingspunten voor sterkere steden moeten ontwikkelen. Wanneer Vlaanderen wil uitgroeien tot een van de vijf Europese topregio's zal een sterkere samenwerking tussen de Vlaamse steden en andere Europese steden een gedeelde ambitie van alle bestuursniveaus moeten worden. Dit veronderstelt het wegwerken van bestuurskundige en administratieve obstakels in een stadsregionale maar ook in een grensoverschrijdende context.

Schaalvergroting leidt tot professionalisering van het bestuur

Onderzoek naar Nederlandse herindelingen toont aan dat fusies de bestuurskracht van gemeenten vergroten (Fraanje, Herweijer, Beerepoot, van Assenbergh, Brouwer, & Heins, 2008). Deze versterkte bestuurskracht is op meerdere vlakken zichtbaar.

Ten eerste is de **professionaliteit** van het **ambtelijk apparaat** toegenomen. De gefusioneerde gemeente is beter in staat om zich te **specialiseren** en de **kwetsbaarheid** van de gemeentelijke organisatie voor ziekte of uitval is verminderd. Ten tweede is de **effectiviteit** van de gemeente verbeterd. Gemeenten zijn beter in staat om grootschalige opgaven te realiseren en de **strategische denkracht** en het vermogen om strategische besluiten te

nemen neemt toe. Ten derde neemt de **kwaliteit** van de **bestuurders** toe. Enerzijds stijgt de kwaliteit van de wethouders, anderzijds nemen de mogelijkheden van de gemeenteraad om de wethouders te controleren toe. Ten vierde verbetert de **positie** van de gemeente als gesprekspartner ten opzichte van andere gemeenten, provincies en de centrale overheid.

Dit heeft ook positieve gevolgen op het vlak van de dienstverlening. De **professionaliteit en de klantgerichtheid van de dienstverlening neemt toe**. De toegankelijkheid van de dienstverlening verbetert en de inwoners kunnen sneller en beter worden geholpen. Op het vlak van de dienstverlening wordt wel vastgesteld dat de afstand tot het gemeentehuis vaak vergroot. Hoewel gemeenten deze afstand opvangen met het inrichten van servicepunten, blijken deze in de praktijk niet altijd te worden gebruikt.

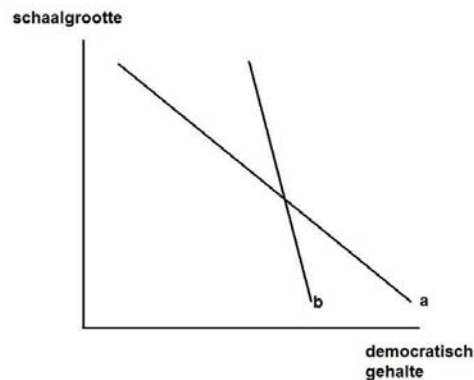
Op **financieel vlak** stelt een fusie in Nederland de gemeenten wel voor een **uitdaging**: door de fusie ontvangt de nieuwe gemeente minder uit het gemeentefonds dan de som van de ontvangsten die de gefusioneerde gemeenten voor de fusie ontvingen. De combinatie van een daling van de inkomsten uit het gemeentefonds, de korte termijn transitiekosten verbonden aan de fusieoperatie zelf en het feit dat de schaalvoordelen zich pas op langere termijn voordoen, bemoeilijkt de financiële positie van de gefusioneerde gemeenten tijdens de eerste jaren na de fusie.

Schaalvergroting leidt niet per se tot minder democratie

Een intuïtief vreemd gegeven wanneer we het hebben over fusies en schaalvergroting van lokale besturen is de '**subsidiariteitsparadox**'. Het

<i>Grote gemeenten zijn niet minder democratisch dan kleine gemeenten.</i>	subsidiariteitsprincipe stelt dat zoveel mogelijk bevoegdheden op een zo laag mogelijk niveau, zo dicht mogelijk bij de burger, moeten worden uitgeoefend. Wanneer we echter dit principe ten volle willen uitvoeren, en de reële bevoegdheden van gemeenten willen uitbreiden, is het noodzakelijk om het schaalniveau van de gemeenten te vergroten. Hierdoor vergroten we de afstand met de burger.
---	---

Een belangrijke vraag is welk effect het vergroten van de schaalgrootte heeft op het democratisch gehalte van een lokaal bestuur. Leidt schaalvergroting per se tot minder democratie? Op het eerste gezicht lijkt het aannemelijk om te stellen dat het democratische gehalte van een lokaal bestuur afneemt naarmate de schaalgrootte van een gemeente, en dus de afstand van de burger tot het bestuur, toeneemt. Dit wordt in onderstaande figuur weergegeven door lijn a.

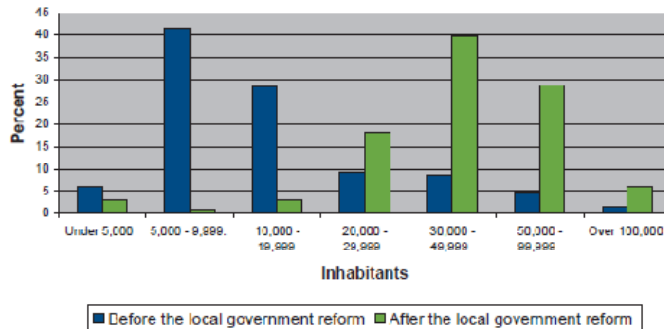
Figuur 2 Principe van democratische elasticiteit

Wetenschappelijk onderzoek toont echter aan dat er sprake is van een grotere 'democratische elasticiteit' dan we intuïtief zouden aannemen (Larsen, 2002) (Mouritzen, 2008). **In de realiteit is de schaalgrootte van een gemeente veel minder omgekeerd evenredig gekoppeld aan het democratische gehalte van een gemeente**, maar loopt de correlatie eerder volgens lijn b.

Onderzoek leert ons dat de grootte van een gemeente wel negatief correleert met de verkiezingsopkomst, het directe contact met politici en participatie in politieke partijen, maar geen effect heeft op het niveau van de discussie over lokale politiek, 'grassroots' participatie (petities, contact zoeken met media,...), interesse in en kennis van de lokale politiek, de responsiviteit en geloofwaardigheid van lokale politici en het vertrouwen in lokale politici. De grootte van gemeenten correleert positief met het vertrouwen dat mensen hebben in de mate waarin politici beslissingen nemen die gebaseerd zijn op goede en feitelijke gegevens.

Bestuurlijke hervorming in Denemarken

Denemarken reduceerde in een zeer korte tijdspanne (2003-2007) het **aantal gemeenten** van 275 tot **98**. De 14 **provincies** ('Amter') werden **omgevormd tot 5 regio's**.

De schaalvergroting van de gemeenten ging gepaard met **een grote overdracht van bevoegdheden naar het lokale niveau**. Gemeenten werden, onder andere, bevoegd voor: sociaal beleid, kinderopvang, basis- en volwassenenonderwijs, gezondheidszorg, werkgelegenheid, economie en toerisme.

De **vijf nieuwe regio's** hebben wel nog een **verkozen bestuur**, maar **verloren hun fiscale autonomie**. Zij krijgen taken op het vlak van, onder meer, ziekenhuizen, bodemverontreiniging, regionale ontwikkeling en transport.

Wat de schaalvergroting van de gemeenten betreft, stelde de hervorming een **richtcijfer** voorop van gemiddeld 30.000 inwoners per gemeente. 20.000 inwoners werd beschouwd als een absolute benedengrens. Gemeenten met meer dan 20.000 inwoners hadden de mogelijkheid om zelfstandig te blijven. Gemeenten met minder dan 20.000 inwoners moesten hiervoor een oplossing voorstellen: ofwel een fusievoorstel, ofwel een gedetailleerd voorstel van samenwerking met andere gemeenten.

Deze **fusieoperatie** was in zekere zin ook **vrijwillig**. De regering legde enkel een minimum aantal inwoners op. De gemeenten konden zelf aangeven op welke manier ze dit aantal wilden bereiken. De cijfers hierboven tonen aan dat de fusievoorstellen van de gemeenten hebben geleid tot nog grotere gemeenten dan initieel was vooropgesteld. De gemiddelde Deense gemeente telt 56.000 inwoners, terwijl er door de regering 'slechts' een gemiddelde van 30.000 als streefdoel was vooropgesteld.

2.1.2. Transparantie en effectiviteit op het intermediaire niveau

Een schaalvergroting van de Vlaamse gemeenten zal de nood aan intergemeentelijke samenwerking niet wegnemen. Hoewel schaalvergroting het kader schept voor een versterking van de professionaliteit en het draagvlak van lokale besturen, zullen vormen van intergemeentelijke samenwerking nog steeds nodig zijn om bepaalde vraagstukken die gemeentegrensoverschrijdend zijn aan te pakken. Intergemeentelijke samenwerking zal dus versterkt moeten worden.

Gemeenten moeten meer aandacht schenken aan de sturing van en de controle op samenwerkingsverbanden

Een belangrijk element in het debat over de ‘verrommeling’ op het intermediaire niveau is de aandacht die gemeenten schenken aan de samenwerkingsverbanden die door hen zijn ingericht. Voor die samenwerkingsverbanden die van onderuit gegroeid zijn ligt **een belangrijke verantwoordelijkheid bij de gemeenten**. Intergemeentelijke samenwerking op het vlak van beleidsvoorbereiding of –uitvoering mag niet betekenen dat een gemeente dit loslaat. Dit kan wel eens een probleem vormen voor minder bestuurskrachtige gemeenten: dit zijn net de gemeenten die meer samenwerking nodig hebben, maar tegelijkertijd de capaciteit missen om de samenwerking aan te sturen, te controleren en te evalueren.

Lokale besturen moeten hun samenwerkingsverbanden dan ook op geregelde tijdstippen evalueren, de **hoeveelheid samenwerkingsverbanden in vraag durven stellen en komen tot een reductie en clustering van een aantal samenwerkingsverbanden**. Ook de werking van samenwerkingsverbanden moet op geregelde tijdstippen geëvalueerd worden. Deze evaluaties moeten leiden tot herschikkingen van de samenwerkingsverbanden: deze herschikkingen kunnen leiden tot het afschaffen van samenwerkingsverbanden, het clusteren van verbanden, maar eveneens tot het inrichten van nieuwe verbanden op domeinen waar nog onvoldoende wordt samengewerkt (Decorte & De Rynck, 2010).

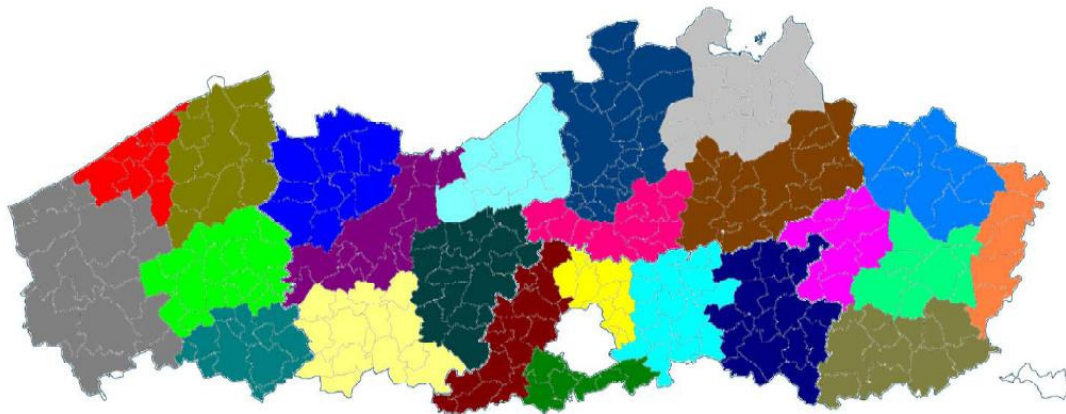
Om de samenwerkingsverbanden aan te sturen, te evalueren en in een goede terugkoppeling naar de eigen gemeente te voorzien, zowel op politiek als op ambtelijk niveau, is het belangrijk dat gemeenten investeren in de capaciteit om dit te doen. Dit betekent aandacht hebben voor de terugkoppeling en investeren in voldoende en kwalitatief personeel om de samenwerkingsverbanden op te volgen.

Van intergemeentelijke samenwerking tot regiovorming

In heel wat beleidssectoren zien we regionale afbakeningen van zo'n 10 tot 15 gemeenten waarbinnen beleid wordt gevoerd. Deze afbakeningen worden vaak vanuit de Vlaamse overheid opgelegd (bv. Resoc's, logo's, regionale landschappen,...), maar ontstaan ook op initiatief van provincies en gemeenten. Bovendien blijken de meeste sectoren met gelijkaardige afbakeningen en schalen te werken. Blijkbaar is de regionale schaal een nuttig schaalniveau om beleid te voeren.

Het is interessant om op dit schaalniveau verder te werken. **Dit schaalniveau biedt de mogelijkheid om heel wat van de intermediaire structuren te integreren.** Wallonië werkt op dit ogenblik bijvoorbeeld aan de doelstelling om de provinciebesturen en intercommunales op termijn te laten opgaan in streekbesturen.

De Vlaamse Adviesraad Bestuurszaken stelt in een advies een regionale **screening van samenwerkingsverbanden** voor (Vlabest, 2010). Deze screening is een gebiedsdekkende doorlichting van het streekniveau met als doelstelling een bestuurlijk landschap te creëren dat vanuit burgerperspectief voldoende transparant is en ook winsten kan boeken op het vlak van legitimiteit, slagkracht en efficiëntie. Vlabest beschouwt de regioscreening als een proces, een methodologie waarmee samenwerkingsverbanden kunnen worden afgestemd op een socio-economische realiteit en schaal.

Figuur 3 Voorbeeld van regioafbakening in functie van regioscreening (Bron: Vlabest)

In de oefening van Vlabest, op basis van bestaande regionale indelingen, wordt Vlaanderen ingedeeld in 24 regio's. Vlabest definieert ongeveer vijf regio's per provincie, hoewel de adviesraad aangeeft dat de provinciegrenzen in een aantal gevallen achterhaald zijn, en hier eventueel van kan worden afgeweken.

Vlabest ziet deze screening niet als een top-down blauwdruk, maar als een bottom-up gegeven waarbij gestart wordt met een zelfevaluatie binnen de regio. De bestaande samenwerkingsverbanden moeten worden geïnventariseerd en onderworpen worden aan een audit. De zelfevaluatie moet leiden tot een actieplan. Dit actieplan kan een ruime set aan instrumenten bevatten (bv. verschuiven van bevoegdheden, saneren van samenwerkingsverbanden, oprichten van nieuwe verbanden, shared-services,...).

Stadsregionale ontwikkeling

Binnen de discussie over regiovorming neemt de stadsregionale samenwerking een bijzondere plaats in (Cabus, De Rynck, Voets, Verhetsel, Ackaert, & Miermans, 2009) (De Rynck & Voets, 2008). Stadsregionale ontwikkeling vertrekt van het idee dat heel wat maatschappelijke facetten (wonen, werken, mobiliteit, cultuur,...) op een hoger schaalniveau functioneren dan een centrumstad of zijn randgemeenten en zich eerder situeren op een stadsregionale schaal.

Cabus e.a. stellen de vorming van **stadsregionale besturen** voor. Deze besturen worden voorgesteld als een structuur met toegewezen bevoegdheden (gesloten taakstelling) op het vlak van, onder meer, wonen, mobiliteit, ruimtelijke ordening, werk en ondernemen. Een stadsregionaal bestuur zou dus bevoegdheden kunnen uitoefenen die vandaag nog, zowel door de gemeenten, de provincies als de Vlaamse overheid worden uitgeoefend. Het stadsregionaal bestuur zou volgens de auteurs een democratisch gelegitimeerd bestuur moeten zijn. De uitbouw van stadsregionale besturen mag volgens de auteurs echter niet leiden tot een vergroting van de complexiteit van de bestuurlijk organisatie, en betekent het terugtreden van de provinciebesturen als politiek niveau uit deze stadsregio's.

Nederland: stadsregionale samenwerking

In 2006 vond in Nederland de instelling van acht stadsregio's plaats op basis van een specifieke wet, met name de Wijzigingswet Wgr-plus. In de memorie van toelichting werd gewezen op de urgente maatschappelijk opgaven in de grootstedelijke regio's (zoals werkloosheid, economie, bereikbaarheid, woningaanbod, ...). In Nederland is er een lang debat en gebrek aan consensus geweest over de aanpassing van de bestuurlijke inrichting op maat van stadsregionale samenwerking. De huidige netwerksamenleving heeft nood aan flexibele regionale samenwerkingsvormen; vandaar de keuze in Nederland voor een aparte kaderwet.

In 2008 stelde de Vereniging van Nederlandse Gemeenten de Commissie toekomst stadsregionale samenwerking in. Deze commissie bracht een advies over de toekomst van de stadsregionale samenwerking in Nederland.

In haar eindrapport "De stille kracht. Over de noodzaak van stadsregio's" (2009) schuift de Commissie als eindconclusie naar voren: "kwamen wij (commissie) tot de conclusie dat de stadsregio's prima werk leveren in een lastig politiek klimaat. Niet-vrijblijvende samenwerking tussen gemeenten levert duidelijk resultaat op en moet met kracht worden verder gezet.

Internationale stedelijke netwerken

Vlaanderen en Brussel hebben geen echt mondiale steden zoals New York; Londen of Parijs. Onze stedelijke ruimte is eerder policentrisch van aard. Dat werd al erkend bij de Tweede Structuurschets van de Benelux (1997) en het Europees Ruimtelijk Ontwikkelingsperspectief (EROP, 1999). Maar ook in het Charter van Leipzig (2008), in de Europese Territoriale Agenda (2007) en in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (1997) wordt het concept van het stedelijk netwerk als uitgangspunt genomen.

Om mee te spelen in deze nieuwe geografie spitsen onze steden zich toe op niches met mondiale uitstraling en staan ze sterker door samenwerking, ook over de landsgrenzen heen met **allerlei vormen van al dan niet geformaliseerde internationale partnerschappen** (bv. Lille-Kortrijk-Tournai, Turnhout-Eindhoven of de Rijn Schelde Delta). De Vlaamse steden gaan daarom ook best de dialoog en samenwerking aan met de andere Europese steden, wat gefaciliteerd kan worden in de context van de interne staatshervorming.

Evaluatie van de intermediaire structuren op Vlaams niveau

Net zoals het inrichten van intermediaire structuren een verantwoordelijkheid is van alle bestuursniveaus, is dit ook het geval voor de vereenvoudiging ervan. De Vlaamse overheid heeft in tal van beleidsdomeinen allerhande regio's afgebakend. In lijn met de oefening die de lokale besturen moeten uitvoeren, moet ook de Vlaamse overheid tot een evaluatie van deze structuren overgaan.

Een eerste vraag die hierbij gesteld moet worden in het kader van **subsidiariteit**, is of de activiteiten die binnen deze regio's gebeuren niet beter kunnen worden overgelaten aan het **initiatief van de lokale besturen** zelf. De Vlaamse overheid valt beter terug op reeds bestaande bottom-up initiatieven, voor zover dit mogelijk is.

Een tweede aandachtspunt is de **verkokering** die is opgetreden bij de **Vlaamse regionale afbakeningen**. De Vlaamse overheid werkt in de verschillende beleidsdomeinen met aparte geografische afbakeningen, die in grote lijnen wel op elkaar lijken, maar toch telkens verschillend zijn. Indien er toch nog regionale initiatieven op Vlaams niveau geïnitieerd worden, moet er een onderlinge afstemming van deze initiatieven gebeuren.

Ten derde zorgen zowel sectorale regelgeving als het decreet op de intergemeentelijke samenwerking ervoor dat, wanneer de **Vlaamse overheid** intergemeentelijke samenwerking **financieel stimuleert**, dit steeds leidt tot de **oprichting van nieuwe structuren**. Hier is het aangewezen om ook bestaande samenwerkingsverbanden nieuwe taken op te laten nemen.

2.1.3. Een duidelijke toebedeling van bevoegdheden en taken

Op dit ogenblik hebben de drie bestuursniveaus een open taakstelling. In de praktijk heeft dit geleid tot een situatie waarin elk niveau eigen beleidsinitiatieven neemt, zonder dat er een duidelijke afbakening van taken en verantwoordelijkheden is, afgestemd op het profiel van elk bestuursniveau. Dit zorgt voor **onduidelijke verantwoordelijkheden** (iedereen is immers verantwoordelijk voor alles), **inefficiëntie** (er gebeurt veel dubbel werk) en **onduidelijkheid** voor de burgers en bedrijven die eindafnemer zijn van publieke diensten en beleid.

Profielomschrijving van de bestuursniveaus

In het verleden zijn er, onder meer door de Commissie Bestuurlijke Organisatie en het College van secretarissen-generaal, al verschillende pogingen geweest om de toewijzing van taken en bevoegdheden te baseren op het profiel van een bestuursniveau (Commissie Bestuurlijke Organisatie, 1997) (College van secretarissen-generaal, 1997). De **gemeenten** worden hierbij beschouwd als het **basisniveau** van de bestuurlijke organisatie die verantwoordelijk zouden moeten zijn voor taken van lokaal belang. Dit takenpakket wordt afgebakend door de aard van de taak, niet de schaal van een taak. Onder lokale taken worden taken verstaan die een burgergericht karakter hebben. Als basisniveau zouden de gemeenten een open taakstelling moeten hebben.

Voor de **provincies**, op het **intermediaire niveau**, menen zowel de Commissie Bestuurlijke Organisatie als het College van secretarissen-generaal dat een gesloten taakstelling opportuun is. De redenen die hiervoor worden aangehaald zijn het verschil in schaal van maatschappelijke problemen en de provinciale schaal, de politieke concurrentie tussen het provinciale en Vlaamse niveau en de bedreiging die een open taakstelling op het intermediaire niveau inhoudt voor subsidiariteitsbeginsel.

Voor het **Vlaamse centrale niveau** zien de Commissie Bestuurlijke Organisatie en het College van secretarissen-generaal een algemene **beleidsbepalende** opdracht.

Het **regeerakkoord** bevat de doelstelling om, in de lijn van voorgaande adviezen, te komen tot een **scherpere aflijning** van de profielen van de verschillende bestuursniveaus. Bij de opbouw van de bestuurlijke organisatie staan sterke gemeenten centraal. De klemtoon komt te liggen bij Vlaanderen aan de ene kant, en de gemeenten aan de andere kant. De provincies leggen de focus op grondgebonden bevoegdheden. Zij krijgen een sluitende lijst van taken met een grondgebonden karakter waarbij ze als regisseur optreden. Daarnaast krijgen zij een beperkte gesloten lijst van niet-grondgebonden taken, gebaseerd op een historisch gegroeide situatie per provincie (maatwerk).

Nederland: provincies leggen klemtoon op ruimtelijk-economisch beleid

In **Nederland** hebben de **provincies gekozen voor een duidelijk profiel**, en leggen ze de klemtoon op ruimtelijk-economisch beleid. Na de verkiezingen van de Staten-Generaal van 2007 en de publicatie van het boek 'Het opgeblazen bestuur' (Peters, 2007) laaide in Nederland het debat over het nut en de functie van de provinciebesturen op. Ter voorbereiding van het bestuursakkoord dat tussen het rijk en de provincies moest worden gesloten werd de Gemengde commissie decentralisatievoorstellen provincies (Commissie Lodders) in het leven geroepen. Deze commissie bestond uit vertegenwoordigers van zowel het rijk als de provincies.

De **Commissie Lodders** ging in het rapport 'Ruimte, Regie en Rekenschap' na hoe je kan komen tot een decentralisatie van taken naar de provinciebesturen waarbij beleidsruimte en financiële verantwoordelijkheid hand in hand gingen (Gemengde commissie decentralisatievoorstellen provincies, 2008). De commissie stelde vast dat een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling tussen rijk, provincies en gemeenten een essentiële voorwaarde is voor een goed functionerende overheid. De commissie adviseert dat de **provincies zich voortaan concentreren op het ruimtelijk-economisch domein en cultuur**. Op het terrein van zorg en welzijn ziet de commissie primair een rol weggelegd voor de gemeenten.

Een aantal Nederlandse provincies bouwde verder op de aanbevelingen van de commissie Lodders. Zo publiceerde de **provincie Drenthe** het rapport 'Amen is geen Amsterdam' (Provincie Drenthe, 2008) (Provincie Drenthe, 2009), waarin ze een toetsingskader uitwerkt voor de beoordeling van de rol- en taakinvulling van het provinciebestuur. Het provinciebestuur pleit voor een **focus op minder taken**. De provincie zou zich moeten concentreren op omgevingsbeleid, water, milieu, mobiliteit, economische zaken en aanverwante onderwerpen. Dit komt overeen met de ruimtelijk-economische focus die de commissie Lodders bepleit.

Het nieuwe **bestuursakkoord** dat in 2008 is gesloten tussen het rijk en de provincies institutionaliseerde deze focus op ruimtelijk-economisch beleid voor de provincies (Bestuursakkoord rijk - provincies 2008-2011, 2008). Het bestuursakkoord stelt dat het profiel van de provincies versterkt moet worden in het ruimtelijk omgevingsbeleid.

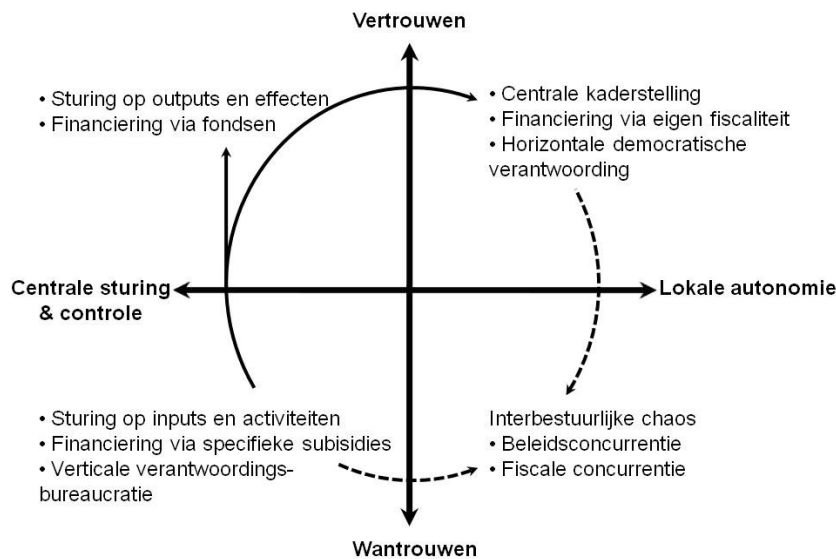
2.2. Een cultuur gebaseerd op vertrouwen en verantwoordelijkheid

Het probleem van de Vlaamse interbestuurlijke verhoudingen is niet enkel een probleem van structuren, maar ook van cultuur. De manier waarop de verschillende bestuursniveaus met elkaar omgaan en het interbestuurlijk vertrouwen zijn de sleutel tot een efficiënte en effectieve bestuurlijke organisatie.

De mate van vertrouwen vs. wantrouwen tussen de verschillende bestuursniveaus hangt sterk samen met de mate van centrale sturing en controle vs. lokale autonomie. **Hoe lager het vertrouwen is tussen de bestuursniveaus, hoe groter de vraag zal zijn naar een sterke centrale sturing en controle en hoe beperkter de lokale autonomie.**

Een sterke centrale sturing en controle heeft tot gevolg dat de interbestuurlijke relaties meer geformaliseerd worden in overeenkomsten, convenanten, plannen, rapporten, doelstellingen, outputs,.... Controle heeft echter een kostprijs. Zowel aan de kant van de Vlaamse overheid als aan de kant van de lokale besturen moet er geïnvesteerd worden in een **‘controlebureaucratie’**. Bouckaert e.a. werkten een analyse-instrument uit om de mate van centrale sturing en controle, en de ermee gepaard gaande planlasten te analyseren (Bouckaert, Wayenberg, & van Dooren, 2006).

Hoe groter het vertrouwen tussen de bestuursniveaus, hoe minder controle er nodig is. **Hoe meer vertrouwen, hoe lager dus ook de kostprijs van de interbestuurlijke relaties.** Aan de andere kant zal een toename van controle ook leiden tot een daling van het interbestuurlijk vertrouwen. Uiteindelijk leidt dit tot een daling van de effectiviteit en efficiëntie van de interbestuurlijke relaties.

Figuur 4 Vertrouwen vs. wantrouwen – centrale sturing vs. lokale autonomie

De combinatie tussen de mate van vertrouwen/wantrouwen en centrale sturing/lokale autonomie leidt tot verschillende interbestuurlijke modellen, zoals weergegeven in de figuur hierboven. **Kiezen voor echte subsidiariteit betekent het afleggen van een traject van een situatie waarin er een laag interbestuurlijk vertrouwen is en een grote mate van centrale sturing en controle naar een situatie met een groot interbestuurlijk vertrouwen en lokale autonomie.**

Dit traject kan echter niet zomaar toegepast worden op de volledige bestuurlijke organisatie. Het zal **verschillen per beleidsdomein** en doorheen de **tijd**. Zo is het mogelijk dat de Vlaamse overheid in een bepaald beleidsdomein of -veld een nieuw impulsbeleid opstart (gedetailleerde sturing, gefinancierd met specifieke subsidies). Wanneer lokale besturen professionaliteit en capaciteit ontwikkelen op dit domein, kan er in de bovenstaande figuur een opgaande beweging gebeuren. Er is een basis voor meer vertrouwen, sturing kan verschuiven van inputs naar outputs/effecten en de financiering kan van impulsgeïoriënteerd verschuiven naar de algemene financiering via fondsen. Na een bepaalde periode, die zal verschillen per beleidsdomein, verliest de centrale sturing haar impuls karakter en gaat het om regulier lokaal beleid.

Een te mijden valkuil is het ‘doorslaan’ van de bestuurlijke organisatie naar een situatie van interbestuurlijke chaos. Dit is een situatie waarin de centrale overheid en lokale besturen elk eigen initiatieven beginnen te nemen, volledig ontkoppeld van elkaar. Omwille van de concurrentie op het

vlak van beleid en fiscaliteit die ontstaat is dit een bedreiging voor het openbaar bestuur en leidt deze situatie tot suboptimale oplossingen. Er zijn twee mogelijke trajecten die tot deze situatie kunnen leiden.

Het eerste traject start in een situatie waarbij er een sterke centrale sturing is, maar het interbestuurlijk vertrouwen compleet zoek is omdat lokale besturen op het terrein ervaren dat de centrale sturing niet leidt tot de gewenste maatschappelijke effecten. In dat geval kunnen lokale besturen de centrale sturing 'loslaten' en eigen initiatieven ontwikkelen.

Het tweede traject start in een situatie waarbij de centrale overheid het beleidskader formuleert, en lokale besturen over een grote autonomie beschikken om dit kader in te vullen. Een te oppervlakkige kaderstelling kan in de praktijk leiden tot een ongewenste situatie op het terrein (bv. onaanvaardbaar grote verschillen op het vlak van dienstverlening tussen gemeenten, fiscale concurrentie tussen gemeenten,...).

2.2.1. Versterken van interbestuurlijke vertrouwen

Wanneer we vaststellen dat interbestuurlijke relaties die gebaseerd zijn op vertrouwen goedkoper en efficiënter zijn, rijst de vraag hoe we het interbestuurlijke vertrouwen kunnen versterken. In de interbestuurlijke verhoudingen zijn er drie componenten die het vertrouwen van de centrale overheid in de lokale besturen bepalen:

- De bestuurskracht en professionaliteit van de lokale besturen;
- De autonomie van de lokale besturen in hun beleid en;
- De wijze waarop de lokale besturen hun beleid realiseren.

Bestuurskracht en professionaliteit van de lokale besturen

Vertrouwen hebben in de lokale besturen betekent vertrouwen hebben in de **bestuurskracht van de gemeenten**. Het geven van richtlijnen, de verplichting om ambtenaren met bepaalde competenties aan te werven en de verplichting om op een planmatige manier beleid te voeren zijn manieren die ervoor zorgen dat het vertrouwen van de Vlaamse overheid in de kwaliteit van het beleid dat er lokaal wordt gevoerd toeneemt.

Op dit vlak komen er een aantal interessante verschillen aan de oppervlakte. We kunnen moeilijk in generieke termen spreken van 'de lokale besturen'. In het ene lokale bestuur is er al meer bestuurskracht en capaciteit aanwezig om een kwalitatief beleid te voeren dan in het andere. Zeker voor lokale besturen met wat minder bestuurskracht biedt een zekere centrale aansturing het nodige houvast om een goed beleid te voeren.

Dit toont in de eerste plaats de nood aan **differentiatie in controle en sturing** aan. De Vlaamse overheid moet niet voor alle steden en gemeenten noodzakelijkerwijs dezelfde mate van controle inbouwen. In de praktijk ontwikkelden heel wat steden al bepaalde sectorale beleidsplannen vooraleer de Vlaamse overheid zich op de sector richtte. Heel wat (nieuw) beleid is ook op het lokale niveau ontstaan, en pas later door de Vlaamse overheid overgenomen en veralgemeend. Controle en sturing zijn dus niet voor alle lokale besturen even nodig. Het is wel de taak van het lokale bestuur om in deze zijn verantwoordelijkheid op te nemen en te zorgen voor een degelijke en kwaliteitsvolle werking van zijn bestuur.

Een tweede vaststelling is het positieve effect dat een fusie van gemeenten zou kunnen hebben op die gemeenten met de laagste bestuurskracht. Wellicht is de belangrijkste doelstelling van een fusieoperatie het **vergroten van de professionaliteit** van het bestuursapparaat. Kleine gemeenten

Het concept 'ontvoogde gemeente' uit de ruimtelijke ordening koppelt een grotere autonomie voor lokale besturen aan een versterking van de professionaliteit.

missen nu vaak de mogelijkheden om een professioneel apparaat uit te bouwen. Fusies zijn dus een belangrijke voorwaarde om meer vertrouwen in de bestuurlijke organisatie te creëren.

Een derde aspect dat hiermee verbonden is, is de rol die de Vlaamse overheid zelf opneemt. Wanneer de bestuurskracht van de lokale besturen vergroot, is het essentieel dat de Vlaamse overheid haar eigen rol op een andere manier gaat invullen. Ze zal minder moeten investeren in operationele controle op inputs en activiteiten van de

lokale besturen, en meer als **coach** moeten optreden. Er is een groot verschil tussen detailsturing en –controle, en het ondersteunen van gemeenten. Lokale besturen verafschuwen de planlasten en –verplichtingen, maar ervaren wel het nut van goede planning en erkennen de steun die de Vlaamse overheid hierbij kan bieden. De middelen die nu geïnvesteerd worden in detailsturing en –controle moeten worden ingezet in deze nieuwe vorm van ondersteuning.

Lokale autonomie in het voeren van beleid

Een tweede bepalende component van het interbestuurlijk vertrouwen is het beleid dat de lokale besturen voeren. Hier speelt de verhouding tussen 'uniformiteit' en 'lokale autonomie' een belangrijke rol.

Ten volle de kaart van subsidiariteit trekken, betekent dat je de **lokale autonomie** in zo veel mogelijk beleidsdomeinen laat spelen. Dit heeft

automatisch tot gevolg dat de uitvoering van het beleid kan **verschillen** van gemeente tot gemeente. Subsidiariteit betekent dus dat niet elke Vlaamse burger van identiek dezelfde publieke diensten gebruik zal kunnen maken. Vanuit een economische benadering wordt dit als positief beschouwd: elke lokale overheid zal een optimaal niveau van dienstverlening trachten te ontwikkelen, afgestemd op de lokale gemeenschap. Negatief vertaald kan dit leiden tot wat men in het Verenigd Koninkrijk de ‘postcode lottery’ noemt: je kan als burger de pech hebben in een gemeente te wonen die slechts een laag niveau van dienstverlening aanbiedt in een sector waaraan jij belang hecht.

Echt kiezen voor subsidiariteit en lokale autonomie betekent dus kiezen voor een bepaalde mate van **differentiatie in beleid en publieke dienstverlening**. Kiezen voor subsidiariteit en lokale autonomie betekent dat de Vlaamse overheid niet meer tot in detail vastlegt wat een gemeente zou moeten doen, en niet moet doen. De Vlaamse overheid zal wel verantwoordelijk blijven voor het vaststellen van de minimale kaders en de strategische hoofdlijnen.

Aanvullend stelt zich de vraag voor welke zaken we differentiatie aanvaardbaar vinden, en voor welke we streven naar een bepaalde mate van **uniformiteit**. In het Verenigd Koninkrijk is er bijvoorbeeld erg veel te doen over de ongelijke toegang tot gezondheidszorg, afhankelijk van de gemeente waarin je woont. Dit wordt als een onwenselijke differentiatie beschouwd. Dit wil echter niet noodzakelijk zeggen dat de Vlaamse overheid een bepaalde dienst ook zelf moet gaan inrichten. De Vlaamse overheid kan ook door het stellen van minimale kaders ervoor zorgen dat er een zekere mate van uniformiteit is in de dienstverlening die door de lokale besturen wordt aangeboden.

Naast de vraag of er in een bepaalde sector of beleid een zekere graad van uniformiteit wenselijk is, is er ook de vraag hoe we deze uniformiteit willen bereiken. Betekent uniformiteit dat de Vlaamse overheid op een gedetailleerde manier voor alle 308 lokale besturen gaat plannen hoeveel ze van een bepaalde dienst moeten voorzien en op welke manier ze dit moeten doen?

Omdat er veel verschillen zijn tussen gemeenten (geografisch, sociologisch, economisch,...) zijn er per definitie grenzen aan de centraal opgelegde uniformiteit. Wat we met uniformiteit bedoelen, zijn meestal geen uniforme centrale richtlijnen, maar een zekere uniformiteit in de toegang tot een bepaalde dienst. Daarom is het belangrijk om de lokale besturen de ruimte te laten om voor maatwerk te zorgen.

Op dit vlak loopt het echter vaak fout. Uniformiteit wordt te vaak beschouwd als uniforme regels die door elke gemeente moeten worden toegepast. De Vlaamse overheid gaat dan centraal plannen en sturen op middelen en activiteiten. Uniforme rapporteringen blijken in de praktijk niet garant te

Sturen op outputs en effecten biedt mogelijkheid voor lokaal maatwerk en is een garantie voor de nodige uniformiteit.

staan voor uniform beleid. Op het terrein zien we dan dat de effecten van het lokale beleid niet leiden tot uniformiteit in de zin van een gelijke toegang tot een bepaalde dienst, maar net leiden tot een lokaal onderaanbod.

De Vlaamse overheid moet steeds nadenken over de manier waarop ze de lokale besturen aanstuurt. Wat op het terrein telt zijn de outputs en de effecten die je met een

bepaald beleid bereikt. Dit is ook waar de aandacht van de Vlaamse overheid naartoe moet gaan. Hoe de lokale besturen dit bereiken, maakt deel uit van de lokale autonomie.

Werken de lokale besturen op een goede manier?

Een derde component van vertrouwen is de manier waarop lokale besturen beleid voeren. Net zoals voor de Vlaamse overheid, is het ook voor de lokale besturen van belang dat zij hun beleid op een kwalitatieve en integere manier uitvoeren en voldoende inspraak voorzien.

Ook voor de lokale besturen is het essentieel over **een goed uitgebouwd intern controlesysteem** te beschikken. Het gemeentedecreet schept hiervoor een kader. Het is aan de lokale besturen om hiervan gebruik te maken.

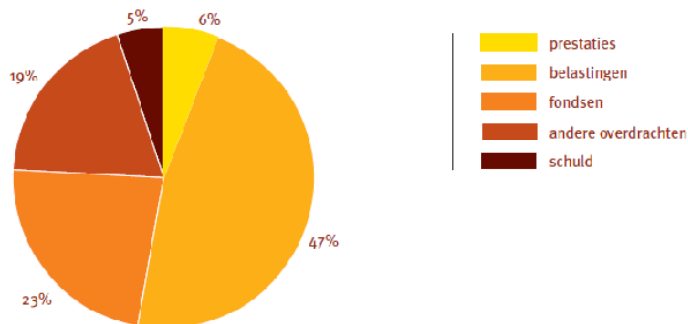
Hetzelfde gaat op voor het **externe controlesysteem**. Het is niet aan de Vlaamse overheid om de lokale besturen jaarlijks volledig door te gaan lichten. Het zou moeten volstaan een systeem van externe controle in te richten dat de kwaliteit van de processen van het lokale bestuur doorlicht. Het komt het interbestuurlijke vertrouwen ten goede wanneer de Vlaamse overheid zich ervan kan vergewissen dat gemeenten de risico's in hun organisatie op een goede manier inschatten en hier maatregelen voor nemen.

Een tweede aspect op het vlak van de waarden is de mate waarin lokale besturen aandacht schenken aan **participatie**. Om het interbestuurlijk vertrouwen te versterken is het voor lokale besturen dan ook van belang om te investeren in participatie. Deze participatie moet ook niet enkel sectoraal worden opgevat, maar kan ook generiek (bv. in functie van het strategisch

meerjarenplan) of op projectmatige basis (bv. bij de heraanleg van het openbaar domein).

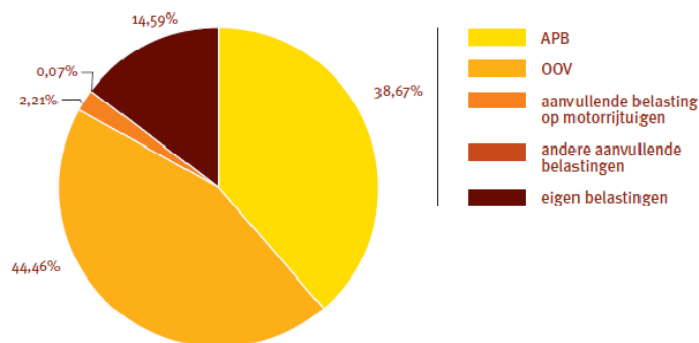
2.2.2. Fiscale verantwoordelijkheid

De Vlaamse gemeenten halen het grootste deel van hun inkomsten uit eigen fiscaliteit (47%). Daarnaast is ook het aandeel van de andere overdrachten vrij beperkt (19%). Hiermee scoren de Vlaamse gemeenten goed, zeker in vergelijking met landen als Nederland.

Figuur 5 Ontvangsten lokale besturen (Bron: Agentschap voor Binnenlands Bestuur, 2007)

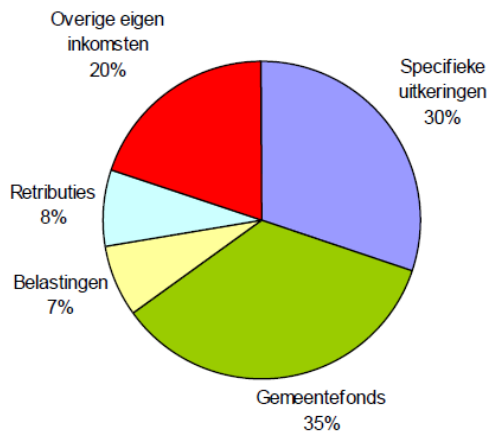
Dit is een belangrijk gegeven. Een grote mate van autonomie op het vlak van beleid gaat best gepaard met een grote mate van verantwoordelijkheid op fiscaal vlak. Bovendien hebben de gemeenten een grote bestedingsvrijheid voor de middelen die zij uit eigen fiscaliteit halen. Dit is veel minder het geval met middelen die komen uit specifieke subsidies.

Figuur 6 Lokale belastingen naar categorie (bron: Agentschap Binnenlands Bestuur, 2007)

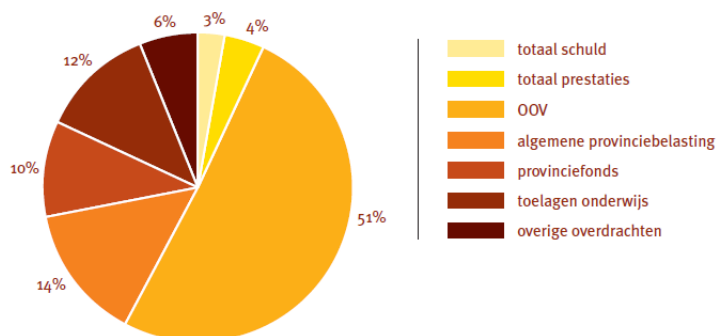
Nederland: gemeenten hebben slechts beperkte fiscale verantwoordelijkheid

De fiscale verantwoordelijkheid van de Vlaamse gemeenten is een pak groter dan die van de Nederlandse gemeenten. **Nederlandse gemeenten halen slechts 7% van hun inkomsten uit belastingen** (Allers, 2010).

De belangrijkste inkomstenbronnen van de Nederlandse gemeenten zijn het gemeentefonds en de specifieke uitkeringen. Hierbij is vooral het grote aandeel van de specifieke uitkeringen opvallend. Het gaat hier om specifieke subsidies van vakministers aan gemeenten gekoppeld aan specifieke doelen. In 2005 bracht de Commissie Brinkman een advies uit om het grote aantal specifieke uitkeringen sterk te doen dalen, nieuwe specifieke uitkeringen te vermijden en ook de verantwoordingslast die verbonden is aan deze uitkeringen terug te dringen door een systeem van single information-single audit.

De inkomstenbronnen van de provincies geven een iets anders beeld. De provincies halen meer inkomsten uit fiscaliteit (65%). Het aandeel uit het provinciefonds is relatief laag (10%).

Figuur 7 Inkomstenbronnen provincies (Bron: Agentschap Binnenlands Bestuur, 2007)

Een evolutie naar een gesloten taakstelling voor de provinciebesturen betekent dat ook de inkomstenbronnen van de provinciebesturen tegen het licht moeten worden gehouden. Voor de grondgebonden bevoegdheden, die nog tot de taak van de provincies behoren halen zij bij voorkeur middelen uit

de eigen fiscaliteit. Voor de niet-grondgebonden bevoegdheden die ze bij uitzondering krijgen toegewezen komen de middelen dan eerder uit fondsen en specifieke overdrachten.

2.3. Performante interbestuurlijke processen

Een belangrijk aspect van de interne staatshervorming is het verbeteren van de efficiëntie en effectiviteit van ketens van beleid en dienstverlening. In veel processen zijn er verschillende bestuursniveaus actief.

Om de slagkracht van de bestuurlijke organisatie te vergroten, is het nodig meer te **denken in termen van processen over de grenzen van bestuursniveaus heen**. Dit is nu te weinig het geval: elk bestuursniveau kijkt vooral naar zijn eigen activiteiten. Slechts weinigen hebben zicht op de volledige beleidsketens in een bepaald beleidsdomein of beleidsveld.

2.3.1. Een ketenbenadering van interbestuurlijke processen

De essentie van een ketenbenadering is dat we **steeds vertrekken van het maatschappelijk effect** dat de overheid wil bereiken (bv. meer energiezuinige woningen). Vervolgens worden alle **outputs** (bv. subsidies voor isolatie) en **activiteiten** (bv. beoordelen van subsidieaanvragen) in kaart gebracht die bijdragen aan het behalen van dit maatschappelijk effect.

Minder interveniërende bestuursniveaus in processen

Een ketenbenadering van interbestuurlijke processen kan niet los gezien worden van de bestuurlijke structuur. Op dit ogenblik hebben we in Vlaanderen drie bestuursniveaus met een **open taakstelling**. Dit heeft geleid tot een situatie waarbij **elk van de drie bestuursniveaus, los van elkaar, initiatieven gaat nemen (activiteiten en outputs) gericht op een bepaald maatschappelijk doel** (bv. verschillende bestuursniveaus geven subsidies voor energiezuinige woningen). Bovendien zijn er ook naast de drie rechtstreeks verkozen bestuursniveaus nog tal van structuren die taken opnemen in dezelfde processen.

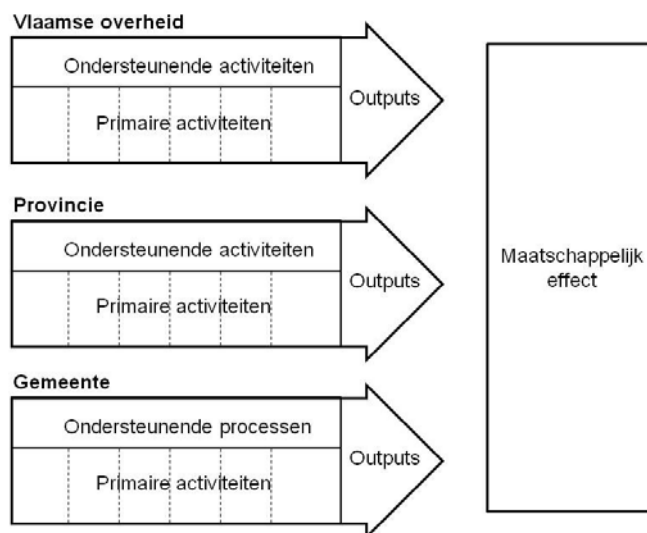
Hierbij moeten we ons de vraag stellen of het wel voor elk beleidsdomein of proces nodig is dat alle bestuursniveaus rollen of taken opnemen. Bovendien leidt deze situatie tot negatieve effecten zoals dubbel werk (bv. elk bestuursniveau keert een bepaalde subsidie met dezelfde finaliteit uit, maar maakt hiervoor ook telkens overheadkosten) en vallen zelfs concurrerende maatregelen en maatregelen die elkaar tegenwerken niet uit te sluiten.

De Commissie Efficiënte en Effectieve Overheid beveelt aan te streven naar **maximaal twee interveniërende bestuursniveaus in processen** (Commissie Efficiënte en Effectieve Overheid, 2009). Deze aanbeveling is in het regeerakkoord overgenomen. Deze doelstelling betekent dat we schakels uit de keten halen. **Niet elk bestuursniveau zal nog actief zijn in alle processen**. Dit heeft niet enkel positieve gevolgen op het vlak van efficiëntie,

maar eveneens op het vlak van dienstverlening. Als burger kan je nu bijvoorbeeld voor een aantal subsidies terecht op alle bestuursniveaus. Van elk bestuursniveau ontvang je een (al dan niet kleine) subsidie met eenzelfde finaliteit. Het zou veel klantgerichter zijn om bijvoorbeeld al deze subsidies te bundelen op één niveau. Op deze manier ontstaat er ook minder overhead, en blijven meer middelen voorhanden voor beleid.

Interbestuurlijke ketens analyseren en verbeteren

Een concrete analyse van een keten kan interessante inzichten opleveren voor de verbetering van de efficiëntie en effectiviteit. Elke keten bestaat uit **primaire activiteiten** en **ondersteunende activiteiten** om **outputs** te produceren. Deze outputs dragen op hun beurt bij tot een maatschappelijk effect.

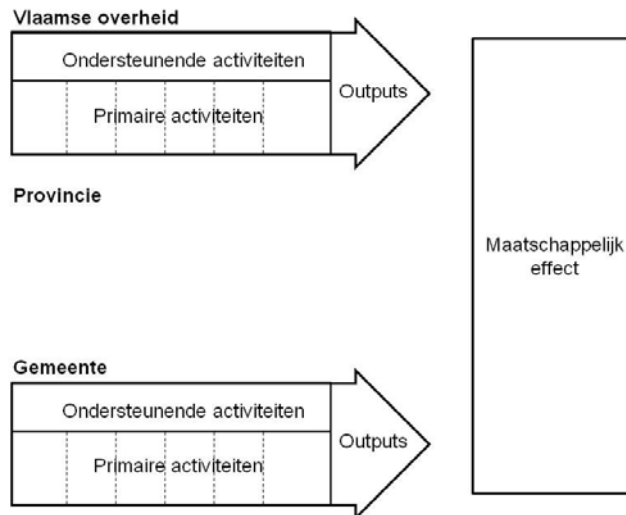

Figuur 8 Ketenanalyse van interbestuurlijke processen

In de eerste plaats is het nuttig naar deze **outputs** te kijken. Onder outputs verstaan we in de publieke sector, onder meer: vergunningen, subsidies, belastingen, infrastructuur, regelgeving, controles, informatie,... Wanneer verschillende bestuursniveaus dezelfde outputs produceren om hetzelfde maatschappelijke effect te realiseren, moet worden nagegaan of het niet nuttiger is deze outputs en de primaire en ondersteunende activiteiten die ervoor nodig zijn op één bestuursniveau samen te brengen.

Achter alle outputs gaan primaire en ondersteunende activiteiten schuil. Om, bijvoorbeeld, een vergunning toe te kennen zullen gespecialiseerde ambtenaren informatie moeten opvragen en controleren, afoetsen aan regelgeving, een advies opstellen voor de politieke overheid die

op haar beurt een beslissing neemt. Dit zijn primaire activiteiten die rechtstreeks gelinkt zijn aan de betreffende output. Ondersteunende activiteiten zijn activiteiten op het vlak van personeels- en organisatiemanagement, financiën en begroting, facility management en ICT.

Figuur 9 Clusteren van outputs op maximaal twee niveaus

Wanneer elk bestuursniveau bepaalde gelijkaardige outputs produceert, betekent dit dat dit bestuursniveau eveneens alle primaire en ondersteunende processen onderhoudt om deze outputs te kunnen leveren.

Onnodige dubbele of driedubbele outputs brengen dus ook onnodige dubbele of driedubbele primaire en ondersteunende activiteiten en de hieraan gelieerde kosten met zich mee. Clusteren van outputs op één of maximaal twee niveaus zorgt dus voor besparingen doordat er efficiëntiewinsten geboekt kunnen worden op het vlak van primaire en ondersteunende activiteiten.

2.3.2. ICT als instrument voor interbestuurlijke procesinnovatie

Het toenemende gebruik van ICT is geen neutraal gegeven in een debat over bestuurlijke organisatie. ICT biedt een aantal nieuwe mogelijkheden. Een bestuurlijke organisatie waarin gebruik wordt gemaakt van ICT zal er anders uitzien dan een bestuurlijke organisatie waarin dit niet gebeurt.

De uitbouw van een systeem van authentieke bronnen (de verrijkte kruispuntbanken) voor gegevens over personen, bedrijven en percelen, de elektronische uitwisseling van data, het koppelen van databanken in de backoffice, elektronische loketten in de frontoffice vormen het fundament om echte winsten in interbestuurlijke processen te boeken.

3. Concrete aanpak

Vanuit de knelpuntenanalyse en de visie op de Vlaamse bestuurlijke organisatie verduidelijkt dit hoofdstuk de concrete aanpak. De interne staatshervorming zal niet binnen één regeerperiode gerealiseerd kunnen worden. Tijdens de huidige regeerperiode zullen we echter de eerste belangrijke stappen in de verschillende beleidsdomeinen zetten.

3.1. Aanpak tijdens de regeerperiode 2009-2014

3.1.1. Regeerakkoord

Het Regeerakkoord bevat in Hoofdstuk IV, “Een slagkrachtige overheid” een belangrijk luik over een voorgenomen interne staatshervorming in Vlaanderen. Het gaat meer bepaald om de volgende relevante tekstonderdelen:

“In het bestuurlijk landschap worden we geconfronteerd met een veelheid aan bestuurslagen en instanties die over eenzelfde beleidsmaterie beslissingsbevoegdheid hebben. Deze historisch gegroeide inefficiëntie is een belangrijke factor in de administratieve lastenverhoging naar burgers en bedrijven. Een hergroepering van bevoegdheden dringt zich op, vanuit een breed gedragen partnerschap met de lokale en provinciale besturen. Per beleidssector kijken we na hoe we de huidige versnippering van bevoegdheden over verschillende bestuurslagen kunnen aanpassen tot meer homogene pakketten en sleuteltaken per bestuurslaag. Deze ‘interne staatshervorming’ moet per beleidssector opgestart worden met een brede betrokkenheid van alle bestuurslagen. In het bijzonder zullen we het provinciale bestuursniveau, de intercommunales, de gedeconcentreerde en andere intermediaire bestuursvormen doorlichten op doorheen de tijd ontstane mengvormen van beleid of nichebeleid. Zo komen we tot een sluitende lijst van provinciale bevoegdheden die een grondgebonden karakter hebben. De provincies fungeren daarbij ook als regisserend en afstemmend intermediair niveau.

De bedoeling is om het bestuur dichterbij de burger te brengen. We opteren voor een opbouw van onder uit. Daarin staan sterke gemeenten centraal. Zij krijgen meer bevoegdheden. De klemtoon ligt bij de gemeenten aan de ene kant en Vlaanderen aan de andere kant. Een vereenvoudiging van de interveniërende bestuurslagen is noodzakelijk om te komen tot een efficiëntere en effectievere werking van de overheid. Met de lokale en provinciale besturen maken we goede taakafspraken zodat het aantal interveniërende bestuurslagen per beleidssector gereduceerd wordt tot maximaal twee.”

Het Regeerakkoord bepaalt verder nog:

“In dit kader wordt in elk geval het systeem van koppelsubsidies afgeschaft. Tegelijkertijd (...) worden de toezichtsregelingen per beleidssector kritisch herbekeken. Daarbij (...) kunnen vormen van specifiek toezicht enkel de uitzondering zijn.

We stellen een inventaris op van de koppelsubsidies en werken vervolgens de vereiste decretale wijzigingen uit om die koppelsubsidies af te schaffen.

We maken een inventaris van alle bestaande vormen van specifiek toezicht. Die vormen van specifiek toezicht waarvan niet aangetoond kan worden dat ze niet kunnen uitgeoefend worden via het algemeen toezicht, schaffen we af.”

Het regeerakkoord bevat ook nog een passage over stadsregionale samenwerking:

“In het kader van de krijtlijnen die in punt 4 werden uitgetekend over interbestuurlijke samenwerking en intermediaire structuren, zoeken we naar een manier om de gebieden die buiten de bestuurlijke stadsgrenzen vallen te betrekken bij het Vlaams stedenbeleid (stadsregionale samenwerking, rasterstad). “

Ter verduidelijking: punt 4 waarover sprake in vorige alinea zijn de tweede en derde alinea van het punt 3.1.1 Regeerakkoord.

3.1.2. Beleidsnota Binnenlands Bestuur 2009-2014

De beleidsnota Binnenlands Bestuur concretiseert de uitvoering van het Regeerakkoord als volgt:

“Tegen het einde van de regeerperiode moet het Vlaams bestuurlijk landschap vereenvoudigd zijn. Met betrekking tot deze problematiek zijn er de voorbije tien jaar voldoende rapporten en beleidsanalyses afgeleverd. De vaststellingen over de complexiteit van de bestuurlijke organisatie worden algemeen gedeeld. Het is tijd om beleidsconclusies te trekken en deze om te zetten in de praktijk.

De krijtlijnen liggen vast in het Regeerakkoord:

- *De bestuursopbouw vertrekt van het principe van de subsidiariteit. Er komen meer bevoegdheden voor de lokale besturen. De Vlaamse Regering zal investeren in hun bestuurskracht.*
- *De klemtoon van de beleidsvorming ligt bij de gemeenten aan de ene kant en Vlaanderen aan de andere kant.*

- *Er komt een sluitende lijst van provinciale bevoegdheden met een grondgebonden karakter. De provincie krijgt in die beleidssectoren ook een regisserende opdracht.*
- *We komen maximaal tot homogene sleuteltaken per bestuurslaag. Per beleidssector komen slechts twee bestuurslagen tussen in de verschillende processen.*
- *We vereenvoudigen drastisch de vele intermediaire structuren en organen, zowel op Vlaams, provinciaal als lokaal niveau.*

We zullen onderzoeken of deze interne staatshervorming voor wat de taken en opdrachten van de provincies betreft een aanpassing van het provinciedecreet vergt. Dat is nodig om de sluitende lijst van provinciale bevoegdheden met grondgebonden karakter juridisch te verankeren en hen in die materies een sterkere regiefunctie toe te kennen. Ik nodig de provincies uit om binnen de krijtlijnen van het Regeerakkoord mee na te denken over hoe deze sluitende lijst best vorm kan krijgen.

De wijziging van de taakinhoud van de bestuursniveaus zal gepaard moeten gaan met de overdracht van middelen en mensen, verbonden aan die taken.

Ik zal aan de Vlaamse Regering een concreet plan van aanpak voorleggen. Dit plan bevat een gelijkvormige methodiek die we horizontaal binnen de verschillende beleidsdomeinen zullen toepassen. Daarnaast zullen ook de rol en de verantwoordelijkheden van alle ministers van de Vlaamse Regering alsook van de lokale en provinciale vertegenwoordigers worden geduid. De implementatie van een interne staatshervorming kan niet gebeuren zonder een voortdurend engagement van de functioneel bevoegde ministers en de hele Vlaamse Regering.

De Vlaamse Regering zal de uitwerking organiseren in samenspraak met het College van Ambtenaren-generaal (CAG). Het overleg moet immers de verschillende beleidsdomeinen overspannen. Ook de vertegenwoordigers van de lokale besturen en de provincies zullen hier actief bij betrokken worden.”

Inzake de afschaffing van de koppelsubsidies en het verminderen van het specifiek toezicht, stelt mijn beleidsnota de hiernavolgende werkwijze in het vooruitzicht:

“We spreken over koppelsubsidies wanneer provincies en gemeenten zonder eigen beleidsruimte verplicht worden met subsidies over de brug te komen ten gevolge van Vlaamse beleidsbeslissingen. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de restauratie van monumenten. Deze koppelsubsidiëring maakt het administratieve proces nodeloos lastig en is tegengesteld aan onze wens van

verantwoordelijke beleidsniveaus, die zo veel mogelijk zelf de gevolgen dragen van hun beslissingen. Koppelsubsidies worden dan ook best afgeschaft. Daarnaast geven provincies en gemeenten in een aantal gevallen toelagen, aanvullend op Vlaamse subsidies. Die mogelijkheid blijft behouden, doch louter op vrijwillige basis.

Daarnaast is er de problematiek van het specifiek toezicht, georganiseerd op basis van de verschillende sectorale regelgevingen. De Vlaamse Regering zal voor elke materie waarvoor een specifiek toezicht is georganiseerd, nagaan welk concreet doel die toezichtprocedure beoogt en of deze procedure daarvoor noodzakelijk is. Het doel moet zijn de procedures met een te beperkte meerwaarde te schrappen.”

3.1.3. Plan van aanpak

De interne staatshervorming verloopt langs een duidelijk afgebakend traject met een grote betrokkenheid van de stakeholders.

Inventarisatie en consultatie

De interne staatshervorming startte met een inventarisatie- en consultatieronde. Aan het College van ambtenaren-generaal werd de opdracht gegeven om de interbestuurlijke processen in de verschillende beleidsdomeinen te inventariseren en, in functie van de doelstellingen uit het regeerakkoord, per beleidsdomein een reeks concrete doorbraken op lange en korte termijn te formuleren. Ook de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VMSG) en de Vereniging van Vlaamse Provincies (VVP) werden hiertoe uitgenodigd.

Formuleren van groenboek

Op basis van de geformuleerde doorbraken heeft de Vlaamse regering dit groenboek samengesteld. Het bevat de visie op de interne staatshervorming en de concrete vertaling van de algemene principes naar de verschillende beleidsdomeinen in de vorm van doorbraken.

Overleg tussen de bestuursniveaus in het bestuursforum

Dit groenboek zal worden besproken met de andere bestuursniveaus in het bestuursforum. Naast een politieke vertegenwoordiging van de drie bestuursniveaus zal dit bestuursforum ook door een vertegenwoordiger van de Commissie Efficiënte en Effectieve Overheid worden bijgewoond. Het groenboek zal eveneens aan het Vlaams Parlement worden bezorgd. Het overleg over het groenboek moet uitmonden in een witboek dat in de tweede helft van 2010 door de Vlaamse regering zal worden aangenomen.

Implementatie

De implementatie van de interne staatshervorming start vanaf 2011. Op basis van de definitieve doorbraken die in het witboek geformuleerd zullen worden, zal elke vakminister implementatietrajecten uittekenen. Deze implementatietrajecten geven de concrete aanpak weer van de organisatorische wijzigingen, de verschuivingen van mensen en middelen en de nodige decretale wijzigingen.

Monitoring

De implementatie van de interne staatshervorming zal zowel op politiek als ambtelijk niveau worden opgevolgd.

3.2. Instrumenten en methoden

Voor de implementatie van de interne staatshervorming maken we gebruik van een reeks instrumenten en methoden.

3.2.1. Kader voor vrijwillige fusie

De Vlaamse overheid heeft een ondersteuningspakket uitgewerkt voor vrijwillige fusies. Dit ondersteuningspakket bevat zowel financiële als inhoudelijke ondersteuning voor gemeenten die wensen te fusioneren op 1 januari 2013.

De financiële ondersteuning bestaat uit een **fusiebonus** en een **garantieregeling voor het gemeentefonds**. De fusiebonus is bedoeld om de transitiekosten die gepaard gaan met een fusie op te vangen. De garantieregeling voor het gemeentefonds houdt in dat het aandeel van de nieuwe gefusioneerde gemeente uit het gemeentefonds even groot is als de som van de aandelen die de gemeenten voor de fusie in het gemeentefonds hadden, dit gedurende de eerste lokale bestuursperiode van de nieuwe fusiegemeente.

De inhoudelijke ondersteuning bestaat uit een **ondersteuningsteam** dat de fusieoperatie in de gemeente begeleidt. Dit ondersteuningsteam bestaat uit experts van het Agentschap Binnenlands Bestuur, de provinciegouverneur, de VVSG, eventueel aangevuld met de nodige externe ondersteuning.

3.2.2. Stimuleren samenwerking gemeente-OCMW

De mogelijkheden die door de organieke decreten worden geboden op het vlak van samenwerking tussen gemeente en OCMW worden al volop in de praktijk toegepast. Deze samenwerking zal verder worden gestimuleerd. Dit betekent dat **belemmeringen** die een verdere samenwerking in de weg staan

zullen worden aangepakt en mogelijke nieuwe vormen van samenwerking tussen gemeente en OCMW zullen worden onderzocht.

3.2.3. Regioscreening

Een regioscreening moet enerzijds leiden tot uniforme geografische afbakeningen en anderzijds tot een actieplan binnen deze afbakeningen voor de vereenvoudiging van het intermediaire niveau.

Een eerste doelstelling van de regioscreening is de **afbakening van uniforme geografische gebieden**, waarin zowel de Vlaamse overheid, de provincies, de gemeenten als alle andere intermediaire structuren zich maximaal inschrijven. Deze uniforme geografische omschrijvingen geven duidelijk het regionale speelveld aan waarin de verschillende overheden met elkaar kunnen samenwerken en vormen op zich al een eerste belangrijke voorwaarde tot vereenvoudiging en meer transparantie. Deze regionale omschrijvingen kunnen gebeuren op basis van verschillende in elkaar passende en elkaar niet overlappende schalen. De stadsregionale samenwerking neemt hier een bijzondere plaats in.

Een tweede doelstelling van de regioscreening is een **vereenvoudiging van het intermediaire veld**. Hiervoor is de methodologie die Vlabest heeft voorgesteld, een nuttige aanpak. Een regioscreening gebeurt in drie stappen:

- Een **inventarisatie** van intermediaire structuren en samenwerkingsverbanden op regionaal niveau;
- Een **audit** van deze structuren en samenwerkingsverbanden;
- Een **actieplan** dat moet leiden tot een drastische sanering van de intermediaire structuren.

Deze regioscreening mag echter geen vrijblijvend bottom-up gebeuren zijn. Aan de **gouverneurs** zal, in hun functie van commissaris van de Vlaamse regering, de opdracht worden gegeven om voor de verschillende regio's binnen hun provincie een oefening op te starten van inventarisatie en evaluatie van de samenwerkingsverbanden op regionaal niveau. Deze oefening moet gebeuren in overleg en samenwerking met de lokale besturen en intermediaire structuren die in de regio actief zijn. Dit moet leiden tot concrete acties waarbij bestaande structuren worden afgeschaft en/of samengevoegd bij een bestaande of nieuw op te richten intergemeentelijk samenwerkingsverband.

Deze oefening zal gebeuren per regio. Als startpunt voor deze **regio-indeling** vertrekken we van de indeling **voorgesteld door Vlabest**. De regioscreening kan leiden tot aanpassing van deze regio's in functie van de bevindingen van de regioscreening. Deze aanpassingen kunnen desgevallend over de grenzen

van provincies heen gebeuren. Daarnaast kunnen ook stadsregio's worden opgenomen als regio.

Deze oefening moet binnen een **afgebakend tijds kader** plaatsvinden. De regioscreening moet binnen een tijdspanne van een tot twee jaar (2011-2012) een doorloop kennen van inventarisatie tot en met het actieplan per regio.

3.2.4. Aanpassing decreet intergemeentelijke samenwerking

Hoewel het decreet op de intergemeentelijke samenwerking van 2001 een aantal pijnpunten wegwerkte, hebben een aantal bepalingen uit dit decreet de verrommeling op het intermediaire niveau in de hand gewerkt, bijvoorbeeld door de verplichting om voor een welomschreven taakstelling telkens een nieuw samenwerkingsverband in te richten. Door middel van een aanpassing van het IGS-decreet willen we het **aantal intergemeentelijke samenwerkingsverbanden verminderen** door meervoudige doelstellingen toe te laten. Deze doelstellingen moeten wel duidelijk omschreven zijn en een logische samenhang vertonen. In het kader van een regioscreening wordt bovendien nagegaan welke samenwerkingsverbanden kunnen worden samengevoegd.

De **democratische controle** op deze intergemeentelijke samenwerkingsverbanden is een belangrijk punt. Hierbij zijn verschillende aspecten van belang. Ten eerste moet de **terugkoppeling van agenda en beslissingen naar de gemeenteraad** op een kwantitatieve en kwalitatieve manier gegarandeerd zijn. Ten tweede de **schaalgrootte** van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Een te grote schaal heeft negatieve gevolgen voor de democratische controle. Het schaalniveau is afhankelijk van de socio-economische en geografische situatie en zal per samenwerkingsverband bekeken moeten worden. Ten derde de **taakstelling** van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Deze samenwerkingsverbanden kunnen niet evolueren tot een schaalniveau met een open taakstelling. De taken zullen duidelijk omschreven moeten zijn. Ten vierde zal er in deze samenwerkingsverbanden een voldoende **vertegenwoordiging** moeten zijn, zowel vanuit de meerderheid als de oppositie.

Hiervoor zal het **decreet intergemeentelijke samenwerking moeten** worden aangepast. Voor intergemeentelijke samenwerkingsverbanden moet het mogelijk worden gemaakt meerdere duidelijk omschreven doelstellingen na te streven. Ook het instrumentarium voor de democratische controle in het decreet intergemeentelijke samenwerking moet worden versterkt.

3.2.5. Aanpassing sectorale decreten

De interne staatshervorming zal op verschillende vlakken leiden tot decretaal werk. Zo zullen decreten die de mogelijkheid bevatten om intergemeentelijke projecten te financieren, zodanig worden aangepast dat deze **financiering ook door bestaande intergemeentelijke samenwerkingsverbanden** kan worden ontvangen en aangewend voor de betreffende doelstellingen.

Wat de taakverdeling tussen de bestuursniveaus betreft, zullen de sectorale decreten gescreend worden op **medebewindstaken** of **subsidiëring** van bestuursniveaus die door de herschikkingen van de interne staatshervorming wijzigen.

3.2.6. Afstemming Vlaamse regionale afbakeningen

In functie van de regioscreening zal ook de Vlaamse overheid de door haar gecreëerde **regionale afbakeningen** herbekijken, over beleidsdomeinen heen. Taken die deze structuren opnemen zullen, waar nuttig en mogelijk, overgeheveld worden naar de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

3.2.7. Omschrijving van de provinciale taakstelling

Een duidelijke provinciale taakstelling betekent dat de **provincies het accent leggen op grondgebonden materies**. Voor de **grondgebonden materies** is er een gebiedsgericht karakter en dus een taak/opdracht voor de provincies is weggelegd. Er komt een sluitende lijst met provinciale opdrachten ter zake. Dit wil uiteraard niet zeggen dat de gemeenten in deze domeinen geen rol meer zouden hebben of omgekeerd de provincie per definitie een rol speelt over het volledige provinciale territorium.

Voor de **niet-grondgebonden materies** komen we tot een beperkte gesloten lijst van deze bevoegdheden/taken. Daarbij zal rekening gehouden worden met een historisch gegroeide taakinvulling, die kan verschillen per provincie (principe van maatwerk) mits dit de grote lijnen van de interne staatshervorming respecteert.

De provincies kennen een grondwettelijk verankerde taakstelling: zij zijn bevoegd voor de “uitsluitend provinciale belangen”. De Grondwet definieert de inhoud van dit begrip niet. Daardoor is ook de omvang van de provinciale autonomie grondwettelijk niet gewaarborgd. Uiteindelijk is het de wetgever (federaal, gemeenschap en gewest) die het provinciaal belang kwalificeert en dit binnen de klijtlijnen, gewezen door het Grondwettelijk Hof. Een vaststelling of beperking van de provinciale bevoegdheden moet gebeuren bij decreet. De vertaling van de hierboven beschreven uitgangspunten van de

interne staatshervorming betekent concreet dus een aanpassing aan de artikelen 2 en 3 van het provinciedecreet.

3.2.8. Overheveling financiële middelen

Bevoegdheidsverschuivingen zullen gepaard gaan met de **verschuiving van financiële middelen**. Binnen een context waarin de drie bestuursniveaus over een ruime fiscale autonomie beschikken, en een groot deel van het beleid financieren met eigen middelen, zullen hierover tussen de bestuursniveaus afspraken moeten worden gemaakt.

De overheveling van financiële middelen kan gebeuren op verschillende niveaus. Ten eerste zal er binnen een proces of beleidsveld moeten bekeken worden wat het **netto financiële effect** van de bevoegdheidsverschuivingen is. Bevoegdheidsverschuivingen leiden immers eveneens tot verschuivingen van financiële uitgaven/verplichtingen en financiële ontvangsten.

Vervolgens zal er over de verschillende processen/beleidsvelden naar het netto financiële effect gekeken worden. Indien er hier door de bevoegdheidsverschuivingen **onevenwichten** ontstaan binnen en/of tussen bestuursniveaus zullen deze worden **gecorrigeerd**. Deze correcties kunnen zowel betrekking hebben op de fondsen en sectorale subsidies als op afspraken over fiscaliteit. Deze oefening kan in geen geval leiden tot een globale verhoging van de belastingdruk.

Tegen het witboek interne staatshervorming zal de becijfering van de financiële consequenties van de verschillende doorbraken worden uitgewerkt.

3.2.9. Decretale grondslag voor de overdracht van personeel

De huidige bepalingen in de organieke decreten betreffende de maatregelen die de Vlaamse regering kan nemen inzake de ‘externe personeelsmobiliteit’ hebben een ander doel en bieden geen afdoende rechtsgrond voor de personeelsoverdracht in het kader van de interne staatshervorming.

Een eventuele overdracht van personeel van het ene bestuursniveau naar het andere als gevolg van de overdracht van bevoegdheden in het kader van de interne staatshervorming, moet **een decretale grondslag** krijgen.

3.2.10. Planlastvermindering

De verschillende plannen die de lokale en provinciale besturen nu maken (cultuurbeleidsplan, jeugdbeleidsplan, sportbeleidsplan, milieubeleidsplan,...) verdwijnen en worden geïntegreerd in de **meerjarenplanning** van de lokale besturen. De nieuwe beleids- en

beheerscyclus van de lokale besturen biedt hiervoor mogelijkheden. De lokale besturen zijn verplicht om burgers en doelgroepen te betrekken bij de beleidsvoorbereiding en de beleidsuitvoering en –evaluatie. Conform de organieke regelgeving zijn de lokale besturen vrij om de timing, de methodiek en de scope van de participatie te bepalen. Bij deze participatie is het belangrijk dat de methodiek wordt afgestemd op de doelgroepen (bv. kinderen en jongeren) en dat de bestaande lokale adviesraden worden ingeschakeld.

3.2.11. Afschaffen specifiek toezicht

Zoals afgesproken in het Vlaams regeerakkoord zal het specifiek toezicht dat de Vlaamse overheid uitoefent op de lokale besturen zoveel mogelijk worden afgeschaft. Tijdens de eerste fase van de interne staatshervorming, namelijk de inventarisatiefase, bleek dat er grote verwarring bestaat over het begrip ‘specifiek toezicht’. Dit werd initieel als volgt gedefinieerd:

Specifiek toezicht op de lokale besturen is elke vorm van toezicht die niet gebaseerd is op de organieke regelgeving op de lokale besturen, maar zijn juridische basis vindt in specifieke, sectorale, decreten of wetgeving.

In principe neemt specifiek toezicht dezelfde vorm aan als bestuurlijk toezicht en is het enkel de rechtsgrond op basis waarvan het toezicht is ingesteld die bepaalt of er gesproken kan worden van specifiek toezicht. We kunnen drie categorieën specifiek toezicht onderscheiden:

- **Algemeen specifiek toezicht** (schorsing en vernietiging)
- **Bijzonder specifiek toezicht** (voorafgaand advies, machtiging en goedkeuring)
- **Dwangtoezicht**

De definitie van specifiek toezicht werd op basis van de bevindingen van de inventarisatie bijgesteld:

Specifiek bestuurlijk toezicht op de lokale besturen is elke vorm van toezicht die niet gebaseerd is op de organieke regelgeving op de lokale besturen, maar zijn juridische basis vindt in specifieke, sectorale, decreten of wetgeving.

Bestuurlijk toezicht bestaat uit het geheel van middelen waarover de toezichthoudende overheid beschikt om te verhinderen dat een lokaal bestuur (de gemeenten of provincies) zijn autonomie zou misbruiken door in strijd met het recht of het algemeen belang bestuurshandelingen te stellen, of – in uitzonderlijke omstandigheden en bij manifeste onwil – een gedecentraliseerd bestuur te dwingen de wet en het algemeen belang te eerbiedigen. Het toezichtsinstrumentarium bestaat uit het voorafgaand advies, de machtiging,

de goedkeuring, de schorsing, de vernietiging, het dwangtoezicht, de beslissing na beroep of een combinatie hiervan.

Op basis van de verfijnde definitie zal er een tweede bevraging worden georganiseerd om het specifiek toezicht in kaart te brengen. Op basis van deze inventarisatie zal het toezicht, waarvan niet kan worden aangetoond dat het niet door middel van algemeen toezicht kan gebeuren, worden afgeschaft.

3.2.12. Afschaffen koppelsubsidies

Tijdens de inventarisatiefase van de interne staatshervorming werd de volgende definitie van koppelsubsidies opgenomen:

Koppelsubsidies zijn specifieke subsidies die andere overheden (de gemeenten of de provincies) krachtens wetten of decreten aan derden moeten toekennen vanaf het ogenblik dat de Vlaamse overheid zelf een subsidie aan deze instelling of persoon toekent, zonder dat de gemeente of de provincie hierin beleidsvrijheid heeft. Het gaat dus niet om tussenkomsten die de gemeenten of provincies vrijwillig toekennen, al dan niet in aanvulling op een Vlaamse subsidie.

De resultaten van de inventarisatie gaven echter aan dat deze definitie veel breder werd geïnterpreteerd. De essentie van een koppelsubsidie ligt in het feit dat lokale besturen niet over beleidsvrijheid beschikken. Bij een aantal types subsidies is dit echter wel het geval. Op het vlak van koppelsubsidies kunnen we de volgende categorieën onderscheiden:

- **Zuivere koppelsubsidies:** Deze subsidies voldoen aan de strikte definitie. Een eenzijdige (subsidie)beslissing van de Vlaamse overheid geeft aanleiding tot een financiële verplichting van een lokaal bestuur zonder dat dit bestuur enige beslissingvrijheid heeft met betrekking tot de opportuniteit, besteding of de omvang van de bijdrage.
- **Koppelsubsidies met beperkte beleidsvrijheid:** Deze subsidies voldoen niet aan de strikte definitie van koppelsubsidies, maar perken toch in grote mate de beleidsvrijheid van het lokaal bestuur in. Een eenzijdige (subsidie)beslissing van de Vlaamse overheid geeft aanleiding tot een financiële verplichting van een lokaal bestuur maar dit bestuur behoudt een (beperkte) beslissingvrijheid met betrekking tot de besteding of de omvang van de bijdrage
- **Beleidssubsidie of cofinanciering in het kader van sectorale wetgeving:** Verscheidene sectorale decreten verwachten een financieel engagement van een lokaal bestuur indien het in aanmerking wenst te komen voor een beleidssubsidie. Deze beleidssubsidies kunnen niet als koppelsubsidies worden beschouwd aangezien de lokale besturen steeds de fundamentele vrijheid behouden om niet in te tekenen.

Vanuit deze optiek dient het verwachte financiële engagement te worden beschouwd als een subsidievoorwaarde net zoals bijvoorbeeld het aanwerven van een gekwalificeerd ambtenaar. De problematiek van de beleidssubsidies dient dan ook los te worden gezien van de koppelsubsidies en eerder in het kader van het bredere debat over de sectorale aansturing van lokale besturen.

Op basis van deze vaststellingen en de verdere uitklaring van de definitie van het begrip koppelsubsidie zal een nieuwe bevraging worden georganiseerd.

4. Doorbraken op lange en korte termijn per beleidsdomein

4.1. Algemeen Regeringsbeleid

Naam van het voorstel	Meldpunten discriminatie	
Omschrijving van het voorstel	De huidige meldpunten discriminatie zijn ondergebracht in de centrumsteden, waar zij eveneens de inwoners bedienen van gemeenten uit de omgeving van deze centrumsteden. In het licht van de toekomstige ontwikkelingen zal bekeken worden binnen welke structuur deze meldpunten best worden ingebed om op een zo correct mogelijke en gebiedsdekkende manier hun dienstverlening te verstrekken. Elementen die hierbij aan bod komen zijn: - De link naar het centrale Vlaamse gelijkekansenbeleid; - Een uniforme dienstverlening naar alle Vlamingen; - Een goede toegankelijkheid van de dienstverlening, ook voor inwoners van gemeenten buiten de centrumsteden.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Decreet houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen en gelijkebehandelingsbeleid
	Organisatie	
	Personeel	
	Financiën	

4.2. Bestuurszaken

Naam van het voorstel	Hervorming integratiesector	
Omschrijving van het voorstel	De integratiesector wordt hervormd met het oog op de toepassing van de principes van de interne staatshervorming. Concreet betekent dit een versterking van het lokale integratiebeleid met bovenlokale ondersteuning. De provinciebesturen leggen het accent op grondgebonden materies. Integratie is een bij uitstek niet-grondgebonden bevoegdheid. De provinciebesturen treden terug uit de integratiesector. De huidige taken en bevoegdheden van de provinciale integratiediensten en provinciale integratiecentra worden, samen met bijhorende mensen en middelen, overgedragen naar het Vlaamse, intergemeentelijke of lokale niveau. De Vlaamse overheid bekijkt samen met de integratiesector naar welk bestuursniveau die taken en bevoegdheden best worden overgedragen.	
Doelstelling	Lokaal integratiebeleid Er wordt gestreefd naar een grote autonomie en verantwoordelijkheid van de lokale besturen voor de realisatie van hun lokale integratiebeleid. Hiertoe worden volgende principes gehanteerd: - De gemeentelijke overheid is de regisseur van het lokale integratiebeleid: de gemeentelijke besturen zorgen, binnen de grenzen van het subsidiariteitsbeginsel, voor sturing en afstemming van het lokale integratiebeleid op hun grondgebied en voor coördinatie van de relevante actoren in de eigen stad en gemeente. - Het integratiebeleid wordt opgenomen in het strategisch meerjarenplan van de stad. (eerste plan start op 1 januari 2014) Ondersteuning van het lokaal integratiebeleid op Vlaams niveau Met het oog op efficiëntie en effectiviteit, wordt er gestreefd naar een zo maximaal mogelijke ondersteuning van het lokale integratiebeleid. Daartoe dienen minstens volgende elementen verzekerd worden: - Ondersteuning van gemeenten zonder integratiedienst - Stimuleren, opvolgen en evalueren van het lokaal integratiebeleid - Netwerking en afstemming - Expertise-inbreng en kwaliteitsbewaking De rol van het agentschap zal door hervorming van de integratiesector evolueren van controlerend naar coachend. Bovendien zal door de inbedding van het lokale integratiebeleid in de gemeentelijke planningsprocessen, de administratieve last zowel voor de lokale besturen als voor het agentschap substantieel verminderen.	
Gevolgen op het	Regelgeving	Decreet tot wijziging van het decreet van 28 april

vlak van		1998 inzake het Vlaamse beleid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden
	Organisatie	Proces op te starten (start september 2010)
	Personeel	Proces op te starten – doelstelling: efficiëntere personeelsinzet
	Financiën	Proces op te starten – doelstelling: efficiëntere besteding van middelen

Naam van het voorstel	Erkennen en subsidiëren van plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van erkende erediensten	
Omschrijving van het voorstel	a) advies inzake de erkenningsprocedure en tussenkomst in de uitgaven van de verschillende erediensten bij de lokale besturen leggen en schrappen van de provincies b) goedkeuring van rekeningen van de eredienstbesturen door bestuur dat betaalt	
Doelstelling	a) Vandaag komen provincies enkel tussen bij katholieke kathedrale kerkbesturen, orthodoxe en islamitische erediensten. Voor katholieke, protestantse, anglicaanse en Israëlitische erediensten komen uitsluitend de gemeenten tussen. Zeker de Islamitische geloofsgemeenschappen hebben een sterke lokale verankering. Er zijn meerdere lokale geloofsgemeenschappen erkend en het aantal erkenningen neemt toe. De band met de lokale gemeenschap is evident, die met de provincies is dat niet. Een argument dat het mbt de plaatselijke geloofsgemeenschappen waarvoor de provincies tussenkomen om slechts enkele gemeenschappen gaat, verliest meer en meer aan waarde wat de Islamitische erediensten betreft, nu het aantal erkenningen toegenomen is. Mbt de Orthodoxe en de katholieke kathedrale besturen blijft het argument van een mindere spreiding gelden, maar die argumentatie gaat dan ook op voor de protestante en de Anglicaanse besturen. b) De goedkeuring van de rekeningen van de eredienstbesturen ligt nu bij de gouverneur. Deze bevoegdheid kan best verplaatst worden naar het bestuur dat tussenkomt in de uitgaven van het eredienstbestuur. In dit voorstel is dat het gemeentebestuur. Zodoende hebben de gemeenten naast adviesbevoegdheid en tussenkomst in de uitgaven ook goedkeuringstoezicht op de rekeningen van de eredienstbesturen. Tegen de goedkeuring van de gemeenteraad kan wel een beroepsmogelijkheid worden voorzien bij de gouverneur. <i>Link met kader Interne Staatshervorming</i> - subsidiariteit: meer bevoegdheden aan lokale besturen - klemtoon beleidsvorming bij gemeenten en Vlaanderen - beperking bevoegdheden provincies (sluitende lijst) - homogene sleuteltaken- per beleidssector slechts 2 bestuurslagen, in casu Vlaanderen en de lokale besturen	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Aanpassing decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en de werking van de erkende erediensten
	Organisatie	gemeenten moeten de dossiers behandelen

	Personeel	Personeel van provincies overdragen aan gemeenten, nader uit te werken
	Financiën	overdracht middelen van provincies naar gemeenten, nader uit te werken

Naam van het voorstel	Intergemeentelijke samenwerking	
Omschrijving van het voorstel	Hoewel het IGS decreet van 2001 een aantal pijnpunten van de wet op de intercommunales heeft weggewerkt, heeft dit decreet ook de verrommeling op het intermediaire niveau in de hand gewerkt (o.m. door de verplichting om voor een welomschreven taakstelling telkens een nieuw samenwerkingsverband in te richten). Op basis van een evaluatie van het IGS decreet worden een aantal aanpassingen aan het IGS decreet doorgevoerd die de verrommeling tegen gaan.	
Doelstelling	Met deze aanpassingen beogen we de volgende doelstellingen: - Het aantal intergemeentelijke samenwerkingen verminderen door: - o Meervoudige doelstellingen toe te laten. Deze doelstellingen moeten wel duidelijk omschreven zijn (geen algemene doelstellingen of open taakstelling) en een logische samenhang vertonen. - o In het kader van een regioscreening (cfr. Infra) nagaan welke IGS'en kunnen worden samengevoegd. - De democratische legitimatie vergroten. Hiertoe kunnen op verschillende vlakken maatregelen worden genomen: - o De vertegenwoordiging van de gemeenten in de bestuursorganen; - o De werking en samenstelling van de bestuursorganen; - o De betrokkenheid van de gemeenteraden bij het strategisch beleid van de samenwerkingsverbanden; - o De betrokkenheid van de schepencollege's bij het tactische beleid van de samenwerkingsverbanden; - o De betrokkenheid van de gemeentelijke (top)ambtenaren bij de operationale werking/opvolging van de samenwerkingsverbanden; - o De schaalgrootte van de samenwerkingsverbanden.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Aanpassing decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking
	Organisatie	Herontieren van bestaande IGS'en
	Personeel	Overdracht van personeel tussen IGS, nader uit te werken
	Financiën	Overdracht van personeel tussen IGS, nader uit te werken

Naam van het voorstel	Een kader voor regioscreening
Omschrijving van het voorstel	Door middel van regioscreening het intermediaire veld vereenvoudigen

Doelstelling	- Een regioscreening moet leiden tot uniforme geografische regionale afbakeningen waarbinnen zoveel als mogelijk wordt samengewerkt. - o De regionale afbakeningen kunnen gebeuren op basis van verschillende, in elkaar passende en elkaar niet overlappende, schalen (bv. zoals de zorgregio's op drie niveaus). Verschillende subregio's kunnen bv. samen één regio vormen. - o Binnen de discussie over regiovorming neemt de stadsregionale samenwerking een bijzonder plaats in. - o Regioscreening kan starten op basis van de regionale afbakeningen die door Vlabest werden voorgesteld. De regioscreening kan echter leiden tot aanpassingen aan deze regionale indeling. Bovendien kunnen er sub- en supra-regio's worden toegevoegd (bv. clusteren van verschillende regio's of verder opdelen van een regio). - o De Vlaamse overheid start een oefening om de regionale afbakeningen tussen sectoren maximaal op elkaar, en op de lokale regionale afbakeningen, af te stemmen. De Vlaamse overheid maakt maximaal gebruik van de structuren die vanuit het lokale niveau ontstaan. - Voor de regioscreening wordt gebiedsdekkend een uniforme methodologie gebruikt om te komen tot een vereenvoudiging van structuren binnen de regio's - o Rol voor gouverneur om in zijn provincie per regio lokale besturen en intermediaire actoren rond de tafel te brengen om deze regioscreening uit te voeren. - o Binnen elke regio wordt een stappenplan gevolgd van inventarisatie – audit – actieplan om tot een vereenvoudiging en rationalisering van de intermediaire actoren binnen deze regio te komen. - Regioscreening gebeurt binnen afgebakende tijdspanne (2011 – 2012) - De regioscreening mondt eind 2012 uit in: - o een model van territoriale omschrijving - o een actieplan waarbij de bestaande structuren gesaneerd worden en waarbij ze maximaal worden
--------------	---

	ingepast in het model van territoriale omschrijving - Bij het ontbreken van de uniforme territoriale omschrijvingen eind 2012 zal de Vlaamse overheid initiatief nemen om deze af te bakenen.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Aanpassen sectorale decreten / aanpassen Vlaamse regionale afbakeningen
	Organisatie	x
	Personeel	x
	Financiën	x

Naam van het voorstel	Focus van de provinciebesturen op grondgebonden materies	
Omschrijving van het voorstel	Uitwerking van het principe van de gesloten taakstelling voor provinciebesturen	
Doelstelling	Provincies leggen accent op grondgebonden materies Voor de grondgebonden materies is het evident dat er een gebiedsgericht karakter is en is dus een taak/opdracht voor de provincies weggelegd. Er komt een sluitende lijst met de provinciale opdrachten terzake. Dit wil uiteraard niet zeggen dat de gemeenten in deze domeinen geen rol meer zouden hebben of omgekeerd de provincie per definitie een rol speelt over het volledige provinciale territorium. Voor de niet-grondgebonden materies moet grondig geanalyseerd worden voor welke processen de provincie het meest efficiënt kan optreden. Er zal een doorlichting gebeuren met het oog op het opstellen van een beperkte gesloten lijst van deze bevoegdheden/taken. Daarbij zal rekening gehouden worden met een historisch gegroeide taakinvulling, die verschillend is per provincie (principe van maatwerk) mits dit de grote lijnen van de interne staatshervorming respecteert.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Aanpassing art. 2 provinciedecreet – provincies zijn niet langer bevoegd voor niet-grondgebonden bevoegdheden. D.w.z. hun taakstelling wordt op het vlak van de niet-grondgebonden bevoegdheden gesloten. De decreetgever kan hen binnen deze bevoegdheden een beperkte lijst van taken toewijzen. Aanpassing sectorale decreten voor wat betreft de bevoegdheden en taken die op het vlak van de niet-grondgebonden bevoegdheden aan de provincies worden toegekend in functie van de beperkte gesloten lijst.
	Organisatie	
	Personeel	Personeel gekoppeld aan bevoegdheden over te hevelen
	Financiën	Financiën gekoppeld aan bevoegdheden over te hevelen

Naam van het voorstel	Coördinerende rol van de gouverneur
-----------------------	-------------------------------------

Omschrijving van het voorstel	De gouverneurs krijgen een coördinerende opdracht om op permanente basis beleidsprocessen, controleopdrachten en werking van de gedeconcentreerde diensten van de Vlaamse overheid af te stemmen op deze van de andere bestuursniveaus. Door hun voeling met de lokale en provinciale praktijk kunnen zij op vraag van de besturen het dagelijks partnerschap met Vlaanderen faciliteren en stroomlijnen. De gouverneurs krijgen deze rol vanuit hun bevoegdheid als commissarissen van de Vlaamse Regering.
Doelstelling	Coördinerende rol van de gouverneur in één of meer fases van een goed georganiseerd besluitvormingsproces door een lokaal bestuur - Coördinerende rol van de gouverneurs is bedoeld voor projecten van lokaal of regionaal belang. - Gouverneurs kunnen rol spelen in verschillende fasen van het besluitvormingsproces - o Voortraject: lokaal bestuur werkt een conceptnota uit met contouren van project, geen rol voor de gouverneur - o Verkenningfase: concept wordt afgestemd met de andere bestuursniveaus (adviesverlenende en beslissende), gouverneur heeft verkenningsoopdracht: organiseert overlegmoment met de betrokken overheidsdiensten, dit resulteert in een eindverslag van de verkenningfase - o Planuitwerkingsfase: gouverneur speelt bemiddelende rol in het tot stand komen van een geïntegreerd advies - o Planvaststellingsbesluit: geen rol voor gouverneur - Gouverneur is geen projectmanager, maar begeleider van deelprocessen (vooral verkenningfase). De gouverneurs worden enkel ingezet als processen tussen verschillende bestuursniveaus en tussen verschillende diensten van de Vlaamse overheid mank lopen. De gouverneur probeert dan vanuit zijn positie als commissaris van de Vlaamse Regering de zaken terug vlot te laten verlopen. Overlegplatform georganiseerd door de gouverneur Om voeling te houden met de dossiers en de plannings van de verschillende overheidsdiensten (provinciale buitendiensten van de Vlaamse overheid) en om een voldoende goed zicht te hebben op de impact ervan op de lokale besturen, is het nuttig dat een overlegplatform zou worden gecreëerd, waarop de gouverneur en de verschillende overheidsdiensten elkaar regelmatig ontmoeten. De gouverneur krijgt in die rol van projectbemiddelaar het mandaat om de gedeconcentreerde diensten te raadplegen en samen met de diensten oplossingsgericht te werken. Het overlegplatform komt periodiek samen. Op die manier worden onderlinge contacten gelegd, krijgen de Vlaamse overheidsdiensten meer voeling met en zicht op de impact van hun handelingen en beslissingen op de lokale besturen, kunnen concrete afspraken gemaakt worden over een betere afstemming en kan de gouverneur, als hij bepaalde structurele problemen ontdekt, tijdig terugkoppelen naar de bevoegde minister of de Vlaamse regering. Hier ligt het initiatief bij de gouverneurs zelf. De gouverneur bepaalt hoe vaak het overlegplatform samenkomt, waarover overlegd wordt en wie de deelnemers zijn.

	Ad hoc coördinatieopdrachten van de gouverneur Op vraag van een lokaal bestuur, kan de gouverneur interveniëren in een besluitvormingsproces dat reeds aan de gang is en waarbij op een bepaald moment een probleem ontstaat met de afstemming tussen verschillende Vlaamse overheidsdiensten (buitendiensten), waardoor het voorgenomen project ernstig vertraagd wordt. Dit is een eerder ad hoc optreden, na een vraag om bemiddeling in een concreet dossier van een lokaal bestuur. Voor deze opdrachten kunnen de contacten die de gouverneur gelegd heeft in het kader van het overlegplatform, van pas komen.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Voor de rol van de gouverneur in verkenningsfase is geen wijziging aan regelgeving vereist, dit is wel het geval voor de planuitwerkingsfase
	Organisatie	x
	Personeel	Ondersteuning van de gouverneur te bekijken. Opmerking: om deze rol op te nemen kunnen de gouverneurs de arrondissementscommissarissen en diensten van de Vlaamse overheid inschakelen.
	Financiën	x

Naam van het voorstel	Afschaffen koppelsubsidies
Omschrijving van het voorstel	We stellen een inventaris op van de koppelsubsidies en werken de vereiste decretale wijzigingen uit om de koppelsubsidies af te schaffen. De koppelsubsidies die vallen onder de categorie van de zuivere koppelsubsidies worden afgeschaft in het kader van de interne staatshervorming.
Doelstelling	In het kader van de inventarisatie van de interne staatshervorming werd de volgende definitie van koppelsubsidies opgenomen: <i>Koppelsubsidies zijn specifieke subsidies die andere overheden (de gemeenten of de provincies) krachtens wetten of decreten aan derden moeten toekennen vanaf het ogenblik dat de Vlaamse overheid zelf een subsidie aan deze instelling of persoon toekent, zonder dat de gemeente of de provincie hierin beleidsvrijheid heeft. Het gaat dus niet om tussenkomsten die de gemeenten of provincies vrijwillig toekennen, al dan niet in aanvulling op een Vlaamse subsidie.</i> De resultaten van de inventarisatie gaven echter aan dat deze definitie veel breder werd geïnterpreteerd. De essentie van een koppelsubsidie ligt in het feit dat lokale besturen niet over beleidsvrijheid beschikken. Bij een aantal types subsidies is dit echter wel het geval. Op het vlak van koppelsubsidies kunnen we de volgende categorieën onderscheiden: • Zuivere koppelsubsidies: Deze subsidies voldoen aan de strikte definitie. Een eenzijdige (subsidie)beslissing van

	de Vlaamse overheid geeft aanleiding tot een financiële verplichting van een lokaal bestuur zonder dat dit bestuur enige beslissingvrijheid heeft met betrekking tot de opportuniteit, besteding of de omvang van de bijdrage. Voorbeelden hiervan zijn onder meer de restauratiepremie en de premie voor werken aan beschermde archeologische goederen. • Koppelsubsidies met beperkte beleidsvrijheid: Deze subsidies voldoen niet aan de strikte definitie van koppelsubsidies, maar perken toch in grote mate de beleidsvrijheid van het lokaal bestuur in. Een eenzijdige (subsidie)beslissing van de Vlaamse overheid geeft aanleiding tot een financiële verplichting van een lokaal bestuur maar dit bestuur behoudt een (beperkte) beslissingvrijheid met betrekking tot de besteding of de omvang van de bijdrage. Zo voorziet het kunstendecreet in een subsidiëring door de gemeente en de provincie van de stadstheaters (NTG, Toneelhuis, HETPALEIS en KVS), maar wordt het bedrag van deze subsidie niet langer door de Vlaamse overheid bepaald. In het kader van het streekgericht bibliotheekbeleid daarentegen heeft de decreetgever wel het subsidiebedrag vastgelegd (1,6 euro per inwoner), maar behoudt de provincie beleidsvrijheid met betrekking tot de besteding. • Beleidssubsidie of cofinanciering in het kader van sectorale wetgeving: Verscheidene sectorale decreten verwachten een financieel engagement van een lokaal bestuur indien het in aanmerking wenst te komen voor een beleidssubsidie (bv. subsidies in het kader van het Sport voor allen-decreet). Deze beleidssubsidies kunnen niet als koppelsubsidies worden beschouwd aangezien de lokale besturen steeds de fundamentele vrijheid behouden om niet in te tekenen. Vanuit deze optiek dient het verwachte financiële engagement te worden beschouwd als een subsidievoorwaarde net zoals onder meer het aanwerven van een sportgekwalificeerd ambtenaar in het sport voor allen-decreet. De problematiek van de beleidssubsidies dient dan ook los te worden gezien van de koppelsubsidies en eerder in het kader van het bredere debat over de sectorale aansturing van lokale besturen. Op basis van deze aangepaste definitie gebeurt er een nieuwe inventarisatie	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Nodige decretale aanpassingen
	Organisatie	x
	Personeel	x
	Financiën	Nodige financiële regelingen bij schrappen van koppelsubsidies

Naam van het	Afschaffen specifiek toezicht
---------------------	--------------------------------------

voorstel		
Omschrijving van het voorstel	We maken een inventaris van alle bestaande vormen van specifiek toezicht. Die vormen van specifiek toezicht waarvan niet aangetoond kan worden dat ze niet kunnen uitgeoefend worden via het algemeen toezicht, schaffen we af.	
Doelstelling	Uit de inventarisatie bleek ook een grote verwarring over het begrip ‘specifiek toezicht’. Dit werd initieel als volgt gedefinieerd: <i>Specifiek toezicht op de lokale besturen is elke vorm van toezicht die niet gebaseerd is op de organieke regelgeving op de lokale besturen, maar zijn juridische basis vindt in specifieke, sectorale, decreten of wetgeving.</i> In principe neemt specifiek toezicht dezelfde vorm aan als bestuurlijk toezicht en is het enkel de rechtsgrond op basis waarvan het toezicht is ingesteld die bepaalt of er gesproken kan worden van specifiek toezicht. We kunnen dus drie categorieën specifiek toezicht onderscheiden: - Algemeen specifiek toezicht (schorsing en vernietiging) - Bijzonder specifiek toezicht (voorafgaand advies, machtiging en goedkeuring) - Dwangtoezicht De definitie van specifiek toezicht werd op basis van de bevindingen van de inventarisatie bijgesteld: <i>Specifiek bestuurlijk toezicht op de lokale besturen is elke vorm van toezicht die niet gebaseerd is op de organieke regelgeving op de lokale besturen, maar zijn juridische basis vindt in specifieke, sectorale, decreten of wetgeving. Bestuurlijk toezicht bestaat uit het geheel van middelen waarover de toezichthoudende overheid beschikt om te verhinderen dat een lokaal bestuur (de gemeenten of provincies) zijn autonomie zou misbruiken door in strijd met het recht of het algemeen belang bestuurshandelingen te nemen, of – in uitzonderlijke omstandigheden en bij manifeste onwil – een gedecentraliseerd bestuur te dwingen de wet en het algemeen belang te eerbiedigen. Het toezichtsinstrumentarium bestaat uit het voorafgaand advies, de machtiging, de goedkeuring, de schorsing, de vernietiging, het dwangtoezicht, de beslissing na beroep of een combinatie hiervan.</i> Op basis van deze nieuwe definitie zal er een nieuwe inventarisatie plaatsvinden.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Nodige decretale aanpassingen
	Organisatie	x
	Personeel	x
	Financiën	x

Naam van het voorstel	Een kader voor vrijwillige fusie
Omschrijving van het voorstel	De Vlaamse overheid moedigt vrijwillige fusie van gemeenten aan en verleent ondersteuning onder meer via een eenmalige

	subsidiebonus	
Doelstelling	De Vlaamse regering heeft een ondersteuningspakket uitgewerkt voor vrijwillige fusies. Dit ondersteuningspakket bevat zowel financiële als inhoudelijke ondersteuning voor gemeenten die wensen te fusioneren op 1 januari 2013. De financiële ondersteuning bestaat uit een fusiebonus en een garantieregeling voor het gemeentefonds. De fusiebonus is bedoeld om de transitiekosten die gepaard gaan met een fusie op te vangen. De garantieregeling voor het gemeentefonds houdt in dat het aandeel van de nieuwe gefusioneerde gemeente uit het gemeentefonds even groot is als de som van de aandelen die de gemeenten voor de fusie in het gemeentefonds hadden, dit gedurende de eerste lokale bestuursperiode van de nieuwe fusiegemeente. De inhoudelijke ondersteuning bestaat uit een ondersteuningsteam dat de fusieoperatie in de gemeente begeleidt. Dit ondersteuningsteam bestaat uit experts van het Agentschap Binnenlands Bestuur, de provinciegouverneur, de VVSG, eventueel aangevuld met de nodige externe ondersteuning.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Kaderdecreet voor vrijwillige fusie + decretale goedkeuring per fusie
	Organisatie	x
	Personeel	Begeleidingsteam
	Financiën	Fusiebonus

Naam van het voorstel	Planlastvermindering
Omschrijving van het voorstel	Implementatie van de passus uit het regeerakkoord: “in het kader van de planlastvermindering komen we tot een legislatuurplan, waarbij outputcontrole en benchmarking mogelijk is. “
Doelstelling	Wanneer de Vlaamse overheid, in diverse beleidssectoren, het wenselijk acht om gezamenlijk met lokale besturen of provincies bepaalde (nieuwe) beleidsdoelstellingen te realiseren, gaat dit vaak gepaard met enerzijds een bepaalde mate van subsidiëring en anderzijds verplichtingen voor de lokale en provinciale besturen inzake planning en rapportering. Deze verplichtingen betekenen vaak een overdreven bureaucratische last. Doelstelling is om, daar waar het gezamenlijk optreden relevant blijft, de bureaucratie die hiermee gepaard gaat drastisch te vereenvoudigen zonder het planmatig werken, de noodzakelijke rapportage en de inspraak en participatie van burgers en verenigingen overboord te gooien. De principes die ten grondslag liggen van deze optie tot “planlastvermindering” staan vermeld in het eindrapport van de Commissie Efficiënte Lokale Besturen, zoals dit begin juli 2010 is bezorgd aan de Vlaamse Regering. De implementatie van deze

	principes is mogelijk nu de Vlaamse regering, op 25 juni 2010, het besluit inzake de nieuwe beleids- en beheerscyclus van de gemeenten, de provincies en de OCMW's, definitief heeft goedgekeurd. De wijze waarop de lokale en provinciale besturen hun meerjarenplanning, hun jaarlijkse budgettering en hun jaarlijkse rapportering (jaarrekening) moeten opmaken is dienstig voor hun toekomstige plan- en rapporteringsverplichtingen ten aanzien van de Vlaamse overheid. In het najaar van 2010 zal de minister bevoegd voor binnenlands bestuur aan de Vlaamse regering een ontwerp van decreet "planlastvermindering" voorleggen, dat de genoemde principes een decretale basis moet verschaffen. Dit decreet moet op 1 januari 2013, bij de start van de nieuwe gemeentelijke en provinciale bestuursperiodes, in werking treden.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Nieuw decreet planlastvermindering + een wijziging van diverse sectorale decreten die plan- en rapporteringsverplichtingen opleggen.
	Organisatie	De Vlaamse overheid / administratie zal zich aligneren op de gemeentelijke bestuursperiode en de gemeentelijke planningen/rapporteringen.
	Personeel	Vermindering van de Vlaamse personeelsleden betrokken bij het "specifieke toezicht".
	Financiën	Daar waar sectorale subsidiëring niet meer relevant wordt geacht kan dit leiden tot een vermindering van de sectorale subsidiëring / integratie ervan in de algemene financiering, rekening houdend met de volgende passus uit het Regeerakkoord: "De Vlaamse regering bevestigt het belang van de sectorale subsidiestromen voor het lokale jeugd-, cultuur-, sport- en erfgoedbeleid".

4.3. Financiën en Begroting

Naam van het voorstel	Oplijsten van geldstromen tussen bestuursniveaus (VL G naar lokale besturen)	
Omschrijving van het voorstel	Voor transparantie in de financiële stromen zullen deze geldstromen in kaart worden gebracht en worden vrijgegeven op gegronde aanvraag;	
Doelstelling	De regeling van de geldstromen naar de lokale overheden moeten volledig getraceerd kunnen worden – zonder dat dit een administratieve overlast qua afrekeningprocedures mag impliceren;	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	X
	Organisatie	<i>(Welke organisatorische wijzigingen moeten voor dit voorstel gebeuren?)</i> Aanvraag naar IVA Centrale Accounting – die zullen voorzien in een rapport
	Personeel	X
	Financiën	X

Naam van het voorstel	Uitbouw dienst vastgoedakten indien interesse van de lokale overheden
Omschrijving van het voorstel	De problematiek omtrent de werking van de federale comités tot aankoop is genoegzaam bekend: lange doorlooptijden van dossiers door overbevraging, onderbemanning, complexiteit van de regelgeving aangaande vastgoed en het hanteren van prioriteiten. Uit diverse informatiekkanalen blijkt dat deze doorlooptijd bij bepaalde entiteiten kan oplopen tot 5 jaar. Hierdoor is het voor diverse Vlaamse entiteiten zeer moeilijk om belangrijke investeringsprojecten binnen een redelijke en aanvaardbare termijn uit te voeren. Dit euvel wordt gedeeltelijk geremedieerd door - na concrete werkafspraken met de federale comités en met de diverse beleidsdomeinen van de Vlaamse Gemeenschap, Mobiliteit en Openbare Werken in het bijzonder- binnen het departement Financiën en Begroting een eigen “dienst vastgoedakten” uit te bouwen, die een aantal deeltaken in eigen beheer overneemt zoals de voorbereiding, het ondertekenen en de nazorg van akten met betrekking tot vastgoed, waaronder de minnelijke onteigeningen. De dienstverlening geldt in een eerste fase enkel als minstens één van de partijen de volgende entiteit is: de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, een IVA of een EVA met uitzondering van de privaatrechtelijke EVA's. Een raadpleging bij de lokale besturen naar de interesse in deze ondersteunende diensten, zal op termijn kunnen ingepland worden.
Doelstelling	Er werd door de dienst Vastgoedakten bevestigd naar de

	mogelijkheid voor lokale besturen om beroep te doen op de dienst Vastgoedakten. Uit deze studie is o.m. gebleken dat zeer veel lokale besturen vaak beroep doen op notarissen, zodat grote wachttijden worden vermeden. Gezien de projectmatige aanpak in de eerste fase(n) van de dienst dienen volgende aspecten vooreerst te worden uitgeklaard: * de huidige personeelsbezetting is te klein om een ongecontroleerde instroom van vastgoeddossiers op te vangen en te verwerken; * bijkomende aanwervingen zijn maar mogelijk als hiervoor de nodige budgetten worden goedgekeurd; en * een principieel akkoord voor deze aanwervingen is een conditio sine qua non. Te allen tijde moet een inefficiënte werking van de dienst Vastgoedakten worden vermeden. Wachttijden door overbevraging werken enkel maar contraproductief en zorgen dat men uiteindelijk bereikt wat men juist heeft willen voorkomen. Aangezien uit de enquête gebleken is dat de lokale besturen de doorlooptijden redelijk goed beheersen, is een algemene uitbreiding van de scope van de dienst naar de lokale besturen thans niet aan de orde. Trouwens, ook de volledige dienstverlening naar andere Vlaamse instellingen kan maar overwogen worden, als deze uitbreiding van de dienstverlening gefaseerd gebeurt, waarbij het personeelseffectief, zelfs rekening houdend met een toename van de marginale productiviteit, geleidelijk aan wat moet toenemen. Ook de (eventuele) uitbreiding naar bevoegdheden toe dient best gefaseerd te gebeuren : de know-how voor schattingen en onderhandelingen is op dit ogenblik niet voorhanden; bovendien is de personeelsbezetting van de dienst ontoereikend om deze taken te vervullen. Tenslotte zal deze uitbreiding maar kunnen geschieden na een grondige evaluatie van de dienst op gebied van efficiëntie en tijdswinst.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	
	Organisatie	
	Personeel	Actueel een beperkt team voor een beperkt aantal entiteiten – uitbreiding takenpakket zal aanleiding kunnen geven tot extra personeel;
	Financiën	

Naam van het voorstel	Rationalisering gemeentelijke belastingen
Omschrijving van het voorstel	Er bestaan heel wat verschillende soorten gemeentelijke belastingen. Op basis van de resultaten van een studie van het Steunpunt Fiscaliteit zal in overleg met de lokale besturen gestreefd worden naar een rationalisering en harmonisering van de lokale belastingen. Er zal onderzocht worden of en hoe de gemeentelijke fiscale

	autonomie kan versterkt worden.	
Doelstelling	Verhogen transparantie	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	X
	Organisatie	X
	Personeel	X
	Financiën	X

Naam van het voorstel	Herbekijken principe verdeling verkeersbelasting	
Omschrijving van het voorstel	Vanaf 2011 int Vlaanderen de verkeersbelasting. Vlaanderen stort die belasting door naar de gemeenten. Als principe daarbij geldt dat de geïnde belastingen worden doorgestort naar de gemeente waar het voertuig is ingeschreven. De opkomst van de leasingmaatschappijen maakt dat in gemeenten die een leasingmaatschappij op hun grondgebied hebben, verkeersbelasting wordt doorgestort naar een gemeente waar die voertuigen niet effectief rijden. Het omgekeerde scenario zien we ook in een aantal gemeenten. Die laatste gemeenten kunnen dus niet genieten van verkeersbelasting om bijvoorbeeld de wegen te onderhouden. Het opzet van deze doorbraak is het huidige verdelingsprincipe van de verkeersbelasting te onderzoeken en na te gaan welk billijker principe kan gehanteerd worden. Binnen het kader van de kilometerheffing wordt dit onderzoek meegenomen.	
Doelstelling	Verhogen transparantie	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	X
	Organisatie	X
	Personeel	
	Financiën	

Naam van het voorstel	Uitwerken stedelijk fiscaal instrumentarium: binnengemeentelijk gedifferentieerd fiscaal beleid
Omschrijving van het voorstel	Een actiepunt is het onderzoeken van de mogelijkheden om een systeem van binnengemeentelijke differentiatie van de onroerende voorheffing te implementeren. Hierbij wordt bekeken welke vorm deze binnengemeentelijke differentiatie kan aannemen en welke stappen ondernomen moeten worden om een systeem van binnengemeentelijke differentiatie mogelijk te maken. Met de doorbraak wil we een antwoord krijgen op volgende vragen: - Is de OOV het meest geschikte instrument om de doelstelling te realiseren? - Wie beoogt men te stimuleren? Inwoners of potentiële inwoners? Bestaande huiseigenaars of huurders? Bouwpromotoren of individuele kopers? - Hoe groot moet de geboden fiscale prikkel zijn opdat de maatregel effect zou ressorteren? Wat weten we van andere studies over de effectiviteit van een dergelijke maatregel? - Hoe sterk zal de impact van een gekozen maatregel zijn op de gemeentelijke ontvangsten? - Hoe kan een dergelijke differentiatie ingevoerd worden? Is

	een dergelijke operatie administratief/juridisch realistisch? Wat met het gelijkheidsbeginsel? - Welke kosten zijn verbonden aan een systeem van binnengemeentelijke differentiatie en op welke manier kan dit financieel worden gecompenseerd?	
Doelstelling	Doelstelling van de binnengemeentelijke fiscale differentiatie is de verdichting van de kernen aan te moedigen van gemeenten en steden en verder de stadsvlucht tegen te gaan (cfr bv voorstel van decreet van De Cock, Gennez, Berx, Gatz, Peumans, 2007). In dat verband kan verwezen worden naar de soms zeer hoge kadastrale inkomens van woonhuizen in de steden. Hoewel deze evident tot hogere inkomsten leiden betreffende de OOV, wordt er vanuit gegaan dat deze hoge KI's tegelijkertijd ook een obstakel vormen voor het aantrekken van nieuwe inwoners. Basis van het onderzoek is dus om een korting op de opcentiemen toe te laten voor belastingplichtigen in verloederde buurten of specifiek gericht op bepaalde types belastingplichtigen. Na overleg met de centrumsteden zullen de mogelijkheden en randvoorwaarden onderzocht worden binnen de budgettaire context, op basis waarvan aanbevelingen aan de afdeling Beleidsondersteuning en Begroting van het departement Financiën en Begroting zullen worden voorgelegd. Het overleg geeft ook aan waar bijkomend onderzoek nodig is. In het vervolgtraject kan de Vlaamse regering beslissen de resultaten van de werkzaamheden (voortrekkersrol) van het stadscontract verder uit te werken, zodat alle 308 gemeenten van de opportuniteiten van binnengemeentelijke differentiatie kunnen genieten en hoe de lasten verbonden aan dit systeem zullen verdeeld worden onder de partijen (Vlaamse overheid en gemeenten) die hiervan zullen genieten. De Vlaamse overheid zal voor het systeem van binnengemeentelijke differentiatie zo nodig het overleg met de federale overheid vragen.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	X
	Organisatie	De reeds voorziene middelen binnen de schoot van de werking van het stadscontract.
	Personeel	Indien het systeem van binnengemeentelijke differentiatie na onderzoek nuttig en haalbaar wordt geacht, dan zal een oplossing voor de impact op de organisatie (personeel en kredieten) van VLABEL moeten worden gezocht.
	Financiën	Indien het systeem van binnengemeentelijke differentiatie na onderzoek nuttig en haalbaar wordt geacht, dan zal een oplossing voor de impact op de organisatie (personeel en kredieten) van VLABEL moeten worden gezocht.

4.4. Internationaal Vlaanderen

Naam van het voorstel	Opmaken van een strategisch plan Toerisme voor Vlaanderen	
Omschrijving van het voorstel	Het strategisch plan Vlaanderen zal worden opgemaakt in nauwe concertatie met het Raadgevend Comité Toerisme Vlaanderen en de stakeholders, een uitgesproken participatieve aanpak die moet leiden tot een transparante taakverdeling tussen alle toeristische actoren in Vlaanderen. Als dusdanig wordt dit plan het referentiekader bij uitstek voor een verdere taakverdeling tussen het centrale Vlaamse overheidsniveau, het provinciale niveau en de steden en gemeenten. Hierbij dient een maximale subsidieariteit te worden nagestreefd. Het strategisch plan moet worden opgeleverd in 2011 en zal nadien idealiter doorvertaald worden in een toerismepact, waarin alle actoren duidelijk aangegeven wat hun engagementen zijn voor de uitvoering van dit plan. De herstructurering van het agentschap Toerisme Vlaanderen is een dringende noodzaak om deze strategische doorbraak te implementeren.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Niet van toepassing
	Organisatie	Te bepalen
	Personeel	Te bepalen
	Financiën	Te bepalen

Naam van het voorstel	Herstructurering van het agentschap Toerisme Vlaanderen tegen eind 2010	
Omschrijving van het voorstel	Het agentschap van Toerisme Vlaanderen wordt tegen eind 2010 geherstructureerd zodat het, conform het regeerakkoord, op korte termijn uitgroeit tot een sterke, dynamische en minder ambtelijke overheidsinstantie. De herstructurering moet leiden tot een performante organisatie, die zich kan profileren als een betrouwbare en verdienstelijke partner voor het brede toeristische werkveld.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Oprichtingsdecreet van het agentschap Toerisme Vlaanderen + uitvoeringsbesluiten
	Organisatie	Te bepalen
	Personeel	Te bepalen
	Financiën	Te bepalen

Naam van het voorstel	Convenanten gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking
Omschrijving van het voorstel	Het decreet betreffende het beleid inzake convenants gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking en het bijhorende uitvoeringsbesluit dienen te worden aangepast teneinde de administratieve overhead te verminderen voor die gemeenten die een subsidieaanvraag indienen voor het afsluiten van een convenant gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking. Concreet dienen de gebruikte termen te worden geuniformiseerd en vereenvoudigd. Het opvragen van gegevens die al in het bezit zijn van de Vlaamse overheid moet worden vermeden. De aanvraagformulieren moeten worden vereenvoudigd en gebruiksvriendelijker gemaakt. De planlast qua rapportering over

	goedgekeurde convenants moet worden verminderd. Daarnaast wordt bekeken of na afloop van de huidige convenanten (als impulsbeleid) dit niet zou kunnen worden afgeschaft, aangezien dit ondertussen regulier beleid is geworden.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Decreet betreffende het beleid inzake convenants <u>gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking</u>
	Organisatie	Niet van toepassing
	Personeel	Niet van toepassing
	Financiën	Niet van toepassing

Naam van het voorstel	Rol provincies in ontwikkelingssamenwerking	
Omschrijving van het voorstel	De provinciebesturen leggen het accent op grondgebonden materies. Ontwikkelingssamenwerking is een bij uitstek niet-grondgebonden bevoegdheid. De provinciebesturen treden terug uit de ontwikkelingssamenwerking en zullen enkel nog een beperkt aantal bevoegdheden/taken binnen dit beleidsveld kunnen opnemen op basis van een gesloten lijst van taken/bevoegdheden. De beperkte gesloten lijst van bevoegdheden/taken op het vlak van ontwikkelingssamenwerking voor het provinciaal niveau bestaat uit: - Vorming Dit betekent dat de provinciebesturen geen andere decretale taken of bevoegdheden worden toegekend noch eigen initiatieven op het vlak van, niet exhaustief: ontwikkelingssamenwerking, ondersteuning van vierde-pijlerinitiatieven, internationale projecten, sensibilisering en subsidiëring van organisaties.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	X
	Organisatie	X
	Personeel	X
	Financiën	X

4.5. Economie, Wetenschap en Innovatie

Naam van het voorstel	Programmabeheer van het gebiedsgerichte programma Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) – Doelstelling 2
Omschrijving van het voorstel	Vandaag hebben de provincies en de steden Gent en Antwerpen het medebeheer van het programma EFRO-doelstelling 2, doen de provincies en de steden Gent en Antwerpen aan projectwerving en –begeleiding, en participeren ze in de cofinanciering van de technische bijstand en van een veelheid van projecten. De huidige werking met een centrale aansturing werkt goed. Informeel overleg met de provincies en steden, voorafgaand aan het formele managementcomité, is aangewezen.
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving x
	Organisatie x
	Personeel x
	Financiën x

Naam van het voorstel	Streekoverleg ERSV – SERR - RESOC
Omschrijving van het voorstel	Naar analogie met het sociaal-economisch overleg werd in 2004 een nieuwe manier van streekoverleg geïntroduceerd, met een Sociaal Economische Raad van de Regio (SERR) voor het bipartite overleg en een Regionaal Sociaal-Economisch Overleg Comité. Een overkoepelende administratieve faciliterende structuur werd het Erkend Regionaal Samenwerkingsverband (ERSV). Inzake arbeidsmarkt is er een uitgebreid decretaal verplichte advisering rond specifieke dossiers voorzien aan de Vlaamse administratie, welke door de SERR's worden waargenomen. Vanuit ruimtelijke economie is de link met de Vlaamse overheid minder ingevuld. De sociale partners hebben in november 2008 een aanbeveling gedaan over het streekoverleg op basis van een bevraging naar de wijze waarop de sociale partners in de streek de werking van de SERR en RESOC ervaren. Het bi- en tripartiete streekoverleg wordt hierbij als een absolute meerwaarde beschouwd en dit moet voor de sociale partners zeker behouden blijven (duurzaam model met respect voor de bottom-up filosofie). Ook bij een recente evaluatie over de dialoogmomenten blijken ook de RESOC's als de administraties een meerwaarde te zien in het subregionale overlegniveau. Toch dringt zich voor beiden aanpassingen noodzakelijk om vanuit de RESOC's tot doorbraken te komen. Voor de RESOC's zitten de aanpassingen in o.a. een verbeterde ondersteuning, uitbreiding van bevoegdheden, Vanuit de administraties komt het signaal werk te maken van een duidelijke afbakening van bevoegdheden en afspraken op het subregionale niveau tussen alle relevante streekactoren. Zowel VVSG en de VVP wijzen het streekoverleg aan als voorbeeld van verrommeling en pleiten ervoor om dit overleg in te bedden in respectievelijk de provincie of de ontwikkelingsintercommunale. Welke nieuwe structuur ook gekozen wordt, er zal altijd een antwoord moeten gegeven worden op de decretaal verplichte advisering vanuit de Vlaamse overheid, financiering van personeels- en werkingsmiddelen en de rol van de sociale partners, ...

	Het streekoverleg wordt sowieso best gevoerd op het niveau van de streek. Dat kan verschillen per regio. Bijvoorbeeld zou het wenselijk kunnen zijn om na te gaan hoe het streekoverleg van de grootsteden Gent en Antwerpen misschien beter kan ingebed worden in de structuur van de stad of in stadsregionale samenwerking. Een interessant voorbeeld hoe vandaag het adviserend en beleidsontwikkend aspect wordt ingenesteld in een orgaan met uitvoeringsmogelijkheden, is de integratie van het ERSV Limburg in de POM. De sociale partners zijn op die wijze ook volwaardig betrokken. Dit zou ook kunnen uitgedacht worden op intergemeentelijk niveau, maar de vraag is op welke wijze de sociale partners daar betrokkenheid kunnen krijgen op het dagelijkse beheer. Tenslotte is er de fundamentele vraag of band tussen de Vlaamse overheid en de ERSV's (SERR's en RESOC's) moet behouden blijven. De adviesorganen zijn zeker een troef, maar het is aan de lokale besturen en de provincies om die advies- en overlegfunctie in te vullen. Concreet zou dit resulteren in het afschaffen van de koppelsubsidies (bestaan de facto maar niet in juridische zin) en een nuttigere inzet van middelen en mensen op Vlaams niveau.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	x
	Organisatie	x
	Personeel	x
	Financiën	x

Naam van het voorstel	Kleinhandelsbeleid	
Omschrijving van het voorstel	De opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen en bouwvergunningen voor de detailhandel maken onderdeel uit van de ruimtelijke planning. In het toekomstige winkelbeleid van Vlaanderen zal de subsidiariteit versterkt worden.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	x
	Organisatie	x
	Personeel	x
	Financiën	x

Naam van het voorstel	(Internationaal) acquisitiebeleid	
Omschrijving van het voorstel	Voor het internationaal acquisitiebeleid is er in eerste instantie een taak voor het Vlaamse niveau weggelegd. Het provinciale en gemeentelijke niveau stelt zich op dit vlak terughoudend op om versnippering tegen te gaan. Een snellere terugkoppeling van FIT naar de provincies en de streekontwikkelingsintercommunales is in dit verband wel nodig. In overleg met de provincies en de gemeenten wordt onderzocht hoe dit kan.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	x
	Organisatie	x
	Personeel	x
	Financiën	x

Naam van het voorstel	Subsidies en begeleiding	
Omschrijving van het voorstel	Er zijn tal van diensten en producten voor ondernemers. Er zijn overlappende (gelijkaardige) subsidies of tegengestelde visies over de actor- en regisseurrol van de overheid ten aanzien van de ondernemers Stroomlijning is essentieel. Er komen taakafspraken tussen de Vlaamse overheid, de provincies en de gemeenten over startersbegeleiding en subsidiereglementen.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	x
	Organisatie	x
	Personeel	x
	Financiën	x

4.6. Onderwijs en Vorming

Naam van het voorstel	Traject voor overdracht van provinciaal basis, secundair en volwassenenonderwijs en centra voor basiseducatie	
Omschrijving van het voorstel	De provinciebesturen leggen het accent op grondgebonden materies. Onderwijs is een bij uitstek niet-grondgebonden materie. De provinciebesturen treden terug uit het beleidsdomein onderwijs en vorming. Dit betekent dat de provincies geen decretale taken of bevoegdheden worden toegekend, noch eigen initiatieven nemen op het vlak van, niet exhaustief: onderwijs en vorming, flankerend onderwijsbeleid. De provinciebesturen hebben in het verleden eigen onderwijsinstellingen geprogrammeerd. De inrichting van dit onderwijs gebeurde om specifieke historische redenen (bv. opvullen van een bepaalde leemte, inrichten van specifieke richtingen,...) en baseerde zich op de grondwettelijk vrijheid van onderwijs. Tevens gebeurde dit in sommige gevallen om de vrije onderwijskeuze te garanderen. In uitvoering van de principes van de interne staatshervorming zal er, in overleg met de provinciebesturen, per onderwijsinstelling een overdrachtstraject worden uitgestippeld naar één van de andere inrichters van onderwijs, met eerbiediging van de vrijheid van onderwijs en met aandacht voor de waardering van het overheidspatrimonium.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	x
	Organisatie	Overdracht van de onderwijsinstellingen (niet exhaustief): - Antwerpen - o Secundair onderwijs ▪ PROVINCIALE MIDDENSCHOOL ST.-GODELIEVE (Antwerpen) ▪ Provinciale Middenschool Stabroek (Stabroek) ▪ Provinciaal Instituut - PIVA (Antwerpen) ▪ PROVINCIAAL INSTITUUT ST.-GODELIEVE (Antwerpen) ▪ PROVINCIAAL INSTITUUT VOOR TECHNISCH ONDERWIJS (Stabroek) (Stabroek) ▪ PROVINCIAAL INSTITUUT VOOR TUINBOUWONDERWIJS (Mechelen) (Mechelen) ▪ PROVINCIALE TECHNISCHE SCHOLEN (Boom) (Boom) ▪ CDBSO Provinciale Technische Scholen (Boom) - o Hoger onderwijs ▪ Plantijn-Hogeschool van de provincie Antwerpen (Antwerpen) - o Volwassenen ▪ PCVO Antwerpen (Antwerpen) ▪ PCVO Antwerpen (Stabroek - Herentals - Mechelen - Deurne -

		Boom) - Limburg - o Basisonderwijs ▪ GESUBSIDIEERDE PROVINCIALE BASISCHOOL VOEREN (Voeren) ▪ PROVINCIALE KLEUTERSCHOOL ST. MARTENS VOEREN (St. Martens Voeren) - o Secundair onderwijs ▪ PROVIL ION Lommel (Lommel) ▪ PROVINCIAAL INSTITUUT VOOR BIOTECHNISCH ONDERWIJS (Tongeren) ▪ PROVINCIALE HANDELSSCHOOL HASSELT (Hasselt) ▪ PROVINCIALE MIDDENSCHOOL (Diepenbeek) (Diepenbeek) ▪ Provinciale MIDDENSCHOOL (Hasselt) (Hasselt) ▪ PROVINCIALE SECUNDAIRE SCHOOL (Diepenbeek) (Diepenbeek) ▪ PROVINCIALE SECUNDAIRE SCHOOL HASSELT - KUNST EN VERPLEEGKUNDE (Hasselt) ▪ PROVINCIALE SECUNDAIRE SCHOOL (Voeren) (Voeren) ▪ PROVINCIALE TECHNISCHE SCHOOL (Maasmechelen) (Maasmechelen) ▪ PROVINCIAAL INSTITUUT LOMMEL - BUITENGEWOON BEROEPSONDERWIJS (Lommel) ▪ CDBSO PROVIL ION (Lommel) ▪ CDBSO Provinciale Technische scholen (Maasmechelen) - o Hoger onderwijs ▪ Provinciale Hogeschool Limburg (Hasselt) - o Volwassenenonderwijs ▪ PCVO HANDEL - Hasselt (Hasselt) ▪ PCVO KEMPEN MAASLAND - Locaties Eisden-Maasmechelen en Dilsen-Stokkem (Maasmechelen) ▪ PCVO - LERARENOPLEIDING (Diepenbeek) ▪ PCVO - MODERNE TALEN - Hasselt (Hasselt) ▪ PCVO Talen-Informatica - Voeren ('s Gravenvoeren) - Oost-Vlaanderen - o Basisonderwijs ▪ PSBLO Claeveryelt (Buggenhout) ▪ PSBLO Meetjesland (Eeklo)
--	--	---

		○ Secundair onderwijs ▪ PROVINCIAAL HANDELS- EN TAALINSTITUUT (Gent) ▪ PROVINCIAAL INSTITUUT BURGEMEESTER VAN DRIESSE (Hamme) ▪ PROVINCIAAL INSTITUUT VLAAMSE ARDENNEN (Oudenaarde) ▪ PROVINCIAAL INSTITUUT VOOR HAARTOOI EN SCHOONHEIDSZORGEN (Gent) (Gent) ▪ PROVINCIAAL TECHNISCH INSTITUUT (Zottegem) (Zottegem) ▪ PROVINCIAAL TECHNISCH INSTITUUT (Eeklo) (Eeklo) ▪ PROVINCIAAL TECHNISCH INSTITUUT (NINOVE) (Ninove) ▪ PROVINCIALE MIDDENSCHOOL (Eeklo) (Eeklo) ▪ PROVINCIALE MIDDENSCHOOL (Gent) (Gent) ▪ PROVINCIAAL INSTITUUT HEYNDAELE (Ronse) ▪ PROVINCIALE SCHOOL VOOR BUITENGEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS SPECTRUM (Buggenhout) ▪ ○ Volwassenen ▪ HET PERSPECTIEF PCVO (Gent) ▪ PCVO Meetjesland (Eeklo) ▪ HET PERSPECTIEF PCVO (Gent) ▪ PCVO Dender en Schelde. (NINOVE - ZOTTEGEM - OUDENAARDE) (Ninove) ▪ PCVO Waas en Durme (Zeel) ▪ PCVO SCHELDELAND (Dendermonde) - Vlaams-Brabant ○ Basisonderwijs ▪ PSBLO 'De Sterretjes' (Tienen) ○ Secundair onderwijs ▪ De WIJNPERS (Leuven) ▪ PISO Tienen (Tienen) ○ Volwassenen ▪ PCVO De Nobel (Tienen) - West-Vlaanderen ○ Secundair onderwijs ▪ PROVINCIAAL TECHNISCH INSTITUUT (Kortrijk) (Kortrijk) ○ Volwassenen
--	--	--

		▪ PCVO West-Vlaanderen (Kortrijk)
	Personeel	Overdracht van personeel wordt in kaart gebracht
	Financiën	Elke overdracht wordt gevolgd door de actuele financiële middelen.

Naam van het voorstel	Hervorming secundair onderwijs	
Omschrijving van het voorstel	Naar aanleiding van de hervorming van het secundair onderwijs zal worden gestreefd naar een zo rationeel mogelijk aanbod van onderwijs. In deze hervorming worden de principes van de interne staatshervorming meegenomen.	
Doelstelling	Dit wil, onder meer, zeggen dat er geen nieuwe onderwijsinstellingen in het provinciaal onderwijs worden opgericht noch dat aan bestaande instellingen en centra structuren, structuuronderdelen of studierichtingen worden geprogrammeerd en eventuele overlappingsen tussen de verschillende inrichters van het officieel onderwijs worden weggewerkt.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	X
	Organisatie	X
	Personeel	X
	Financiën	X

Naam van het voorstel	Gemeentelijke regie in het flankerend onderwijsbeleid	
Omschrijving van het voorstel	Sinds het decreet flankerend onderwijsbeleid kunnen lokale besturen een beleid voeren naar het gehele lokale onderwijsveld. Voordien was het enkel mogelijk om de vijf sociale voordelen toe te kennen. Met de 'andere voordelen' kwam hierin verandering. Het decreet legt de gemeenten ook op om werk te maken van kleuterparticipatie en een spijbelbeleid, naast de opdracht tot meewerken aan leerplichtcontrole. Naast de decretale taken worden de gemeenten ook ingeschakeld in het inventariseren van de schoolcapaciteit en het maken van netoverschrijdende masterplannen. In het kader van het flankerend onderwijsbeleid zal worden gewerkt aan een verduidelijking van de regierol van de lokale besturen op het vlak van het flankerend onderwijsbeleid. In samenwerking met de OVSG en de VVSG zal, onder meer, gekeken worden naar een aantal elementen die hieraan raken, zoals: - Instrumenten die de regierol kunnen versterken - Het verder uitklaren van de 'andere voordelen' Tevens zal worden onderzocht of het wenselijk is de aparte toelagen in dit kader voor de centrumsteden en bepaalde andere gemeenten af te schaffen en op te nemen in de algemene financiering van lokale besturen.	
Doelstelling	x	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	x
	Organisatie	x
	Personeel	x
	Financiën	x

Naam van het voorstel	Omvorming AGION naar EVA met rechtspersoonlijkheid	
Omschrijving van het voorstel	AGION, het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs, subsidieert de aankoop, de bouw en de verbouwing van schoolgebouwen voor het leerplichtonderwijs en de hogescholen. De lokale besturen worden als inrichter van onderwijs sterker betrokken bij de werking van AGION. Daarom wordt AGION omgevormd tot een EVA met rechtspersoonlijkheid, waarbij de lokale besturen een vertegenwoordiging in de raad van bestuur krijgen.	
Doelstelling	x	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	x
	Organisatie	x
	Personeel	x
	Financiën	x

Naam van het voorstel	Afstemming LOP's en Onderwijsraden	
Omschrijving van het voorstel	Daar waar LOP's en onderwijsraden actief zijn, stellen we vast dat er vaak een overlapping van activiteiten is. Indien dit het geval is wordt de LOP-werking geïntegreerd in de werking van de onderwijsraden, met waarborgen voor de huidige taakstelling van de LOP's en voor de betrokkenheid van de niet-onderwijs-partners.	
Doelstelling	x	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	X
	Organisatie	X
	Personeel	X
	Financiën	X

4.7. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Naam van het voorstel	Beperkte gesloten lijst van taken op het vlak van welzijn voor de provinciebesturen	
Omschrijving van het voorstel	De provinciebesturen leggen het accent op grondgebonden materies. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is een bij uitstek niet-grondgebonden bevoegdheid. De provinciebesturen zullen enkel bij uitzondering nog een beperkt aantal taken/bevoegdheden binnen dit beleidsdomein opnemen voor zover die vallen binnen volgende omschrijvingen: - Het versterken en ondersteunen van inclusief beleid; - Het stimuleren van samenwerking en een integrale en geïntegreerde werking; - Coördinatie en afstemming van sectorale en intersectorale zorgafspraken; - Een plannings- en afstemmingsopdracht; - Het versterken en ondersteunen van participatief beleid. Dit betekent dat de provinciebesturen geen andere decretale taken of bevoegdheden worden toegekend, noch eigen initiatieven nemen op het vlak van welzijn, volksgezondheid en gezin die buiten de gesloten taakstelling vallen. De huidige taken en bevoegdheden worden, samen met de bijhorende mensen en middelen, overgeheveld naar het Vlaamse, intergemeentelijke of lokale niveau.	
Doelstelling	Komen tot gesloten taakstelling voor de provincies op het vlak van de persoonsgebonden bevoegdheden	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	(niet exhaustief) Decreet integrale jeugdhulp BVR's infrastructuur persoonsgebonden aangelegenheden BVR regionaal overleg welzijnssector Woonzorgdecreet BVR woonzorgvoorzieningen Gecoördineerde decreten inzake voorzieningen voor ouderen Decreet preventieve gezondheidsbeleid Decreet geestelijke gezondheidszorg BVR's personen met een handicap Decreet opvoedingsondersteuning
	Organisatie	Overhevelen van taken naar Vlaams/regionaal/intergemeentelijk/lokaal niveau
	Personeel	Overdracht van personeel in kaart te brengen
	Financiën	Er moet een akkoord zijn over de continuering van de financiering van de taken en bevoegdheden die

		provinciaal worden stopgezet en de bijkomende financiële beleidsruimte die nodig is om de taken en bevoegdheden die worden overgeheveld naar het Vlaamse of lokale niveau op te nemen.
--	--	--

Naam van het voorstel	Verzekeren van een dynamisch lokaal sociaal beleid door de OCMW's de vrijheid te geven om hun aanbod en positie zelf te bepalen, rekening houdend met de lokale sociale situatie en met vraag en aanbod.
Omschrijving van het voorstel	Op het niveau van het lokale bestuur is het OCMW een belangrijke actor die binnen het speelveld van het beleidsdomein WVG verschillende functies opneemt. Vanuit de lokale verantwoordelijkheid binnen een (deels) federaal wettelijk kader, staat het OCMW in voor de ondersteuning van individuele burgers met noden. Het OCMW speelt tegelijkertijd, en dat afgestemd met het optreden van het gemeentebestuur, een regierol binnen het lokaal sociaal beleid. Tot slot is het OCMW ook zelf inrichtende macht van verschillende vormen van welzijns- en gezondheidsaanbod. Het OCMW neemt die functies op binnen een welzijnsveld dat de voorbije jaren sterk in beweging was. Het al vermelde decreet betreffende het lokaal sociaal beleid bvb heeft geleid tot een dynamiek die gericht was op afstemming en samenwerking tussen lokale partners. Deze evoluties leiden onvermijdelijk ook tot positieverschuivingen en het actualiseren van engagementen van alle betrokken partners. Opvallend, en ondertussen problematisch daarbij, is dat het OCMW als cruciale speler slechts minimaal zijn positie kan herijken. Ter illustratie verwijzen we naar recente arresten van de Raad van State waaruit bvb blijkt dat het niet evident is om een "ooit" opgenomen engagement als organisator van een woonzorgcentrum te herzien, ook al geeft een gewijzigde context op het terrein daar aanleiding toe. We moeten het OCMW toelaten om in een lokaal sterk bewegend WVG-landschap zijn positie én zijn aanbod meer flexibel in te vullen, rekening houdend met de lokale sociale omgeving en een voortdurend veranderende vraag-en-aanbod-context. De quick-win die daartoe bijdraagt is een screening van de regelgeving op hinderpalen daartoe en het uitwerken van het wettelijke kader dat OCMW's de vrijheid geeft hun aanbod en positie desgevallend te actualiseren.
Doelstelling	Verzekeren van een dynamisch lokaal sociaal beleid door de OCMW's de vrijheid te geven om hun aanbod en positie zelf te bepalen, rekening houdend met de lokale sociale situatie en met

	vraag en aanbod. Hiertoe zal beleidsdomein WVG de regelgeving screenen op hinderpalen en een voorstel van gewijzigd wettelijk kader uitwerken.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Wijziging OCMW-wetgeving
	Organisatie	/
	Personeel	/
	Financiën	/

Naam van het voorstel	Overdracht van coördinatie van de buitenschoolse kinderopvang naar de lokale besturen	
Omschrijving van het voorstel	In het kader van de reorganisatie van de opvang en vrijetijds mogelijkheden van schoolgaande kinderen voor en na de schooluren en op vakantiedagen werken we nauw samen met scholen, gemeenten, jeugdwerk, speelpleinwerking, sport, socio-cultureel werk en welzijn. In het uit te werken nieuwe organisatiemodel onderzoeken we de rol die het lokaal bestuur speelt in de verdere uitbouw en coördinatie van deze opvang.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Kaderdecreet kinderopvang
	Organisatie	
	Personeel	
	Financiën	

Naam van het voorstel	Bevoegdheid en takenpakket lokaal bestuur voorafgaande vergunningen woonzorg uitbreiden van sluiten van voorzieningen tot voorkomen van sluitingen en oprichten van voorzieningen	
Omschrijving van het voorstel	Het lokale bestuur moet niet alleen een taak krijgen bij het sluiten van voorzieningen (optreden van de burgemeester), maar ook bij het voorkomen en oprichten ervan. Dit betekent dat de burgemeester minstens wordt verwittigd zodra een bepaalde voorziening het statuut van aandachtsvoorziening krijgt en de lokale besturen de mogelijkheid tot advies krijgen bij de programmatie.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	
	Organisatie	

	Personeel	
	Financiën	

Naam van het voorstel	Afstemming zorgregio's op andere geografische omschrijvingen	
Omschrijving van het voorstel	De zorgregio's zijn afgebakend op basis van wetenschappelijk onderzoek waarbij een aantal socio-economische stromen in kaart werden gebracht. De indeling in zorgregio's was een belangrijke stap in de aanpak van de bestuurlijke verrommeling. De zorgregio's worden meegenomen in de oefening om op Vlaams niveau de regionale indelingen op elkaar af te stemmen.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Decreet zorgregio's
	Organisatie	
	Personeel	
	Financiën	

4.8. Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Beleidsveldoverschrijdende doorbraak

Naam van het voorstel	Eenmaking uitleendiensten en organisatie op gedeconcentreerd niveau	
Omschrijving van het voorstel	De provincies realiseerden allemaal een uitleendienst met een aanbod voor cultuur, jeugd- en sportverenigingen. De provinciale/regionale schaal is ideaal om deze te organiseren. Dit zal gebeuren door middel van deconcentratie. Hierbij aandacht voor: - Organisatie van een geïntegreerd aanbod, dus eenmaking van sport-, cultuur- en jeugdaanbod in de uitleendiensten. - Afstemming met aanbod lokale besturen. - Integratie met DAB UDLK	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	
	Organisatie	Integreren van uitleendiensten
	Personeel	
	Financiën	

Cultuur

Naam van het voorstel	Beperkte gesloten lijst van bevoegdheden/taken op het vlak van cultuur voor de provinciebesturen	
Omschrijving van het voorstel	De provinciebesturen leggen het accent op grondgebonden materies. Cultuur is een bij uitstek niet-grondgebonden bevoegdheid. De provinciebesturen treden terug uit het beleidsveld cultuur en zullen enkel nog een beperkt aantal bevoegdheden/taken binnen dit beleidsveld kunnen opnemen op basis van een gesloten lijst van taken/bevoegdheden. De beperkte gesloten lijst van bevoegdheden/taken op het vlak van cultuur voor het provinciaal niveau bestaat uit: - Het depotbeleid - Het streekgericht bibliotheekbeleid - Eigen instellingen indien deze niet op een ander niveau kunnen overgenomen worden. Voor wat betreft de amateurkunsten, kunsten en het cultureel erfgoed zal worden onderzocht of en op welke manier de processen en bevoegdheden die hieraan gekoppeld zijn naar twee bestuurlijke niveaus kunnen worden gebracht. Dit betekent dat de provinciebesturen geen andere decretale taken of bevoegdheden worden toegekend noch eigen initiatieven op het vlak van, niet exhaustief: lokaal cultuurbeleid, sociaal-cultureel werk. De huidige taken en bevoegdheden worden, samen met de bijhorende mensen en middelen en in overleg met de besturen, overgeheveld naar het Vlaamse, intergemeentelijke of lokale niveau. Dit mag niet leiden tot een verarming van de sector in zijn totaliteit.	
Doelstelling	Sluitende lijst van grondgebonden bevoegdheden voor de provincies.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	In het kader van de gesloten taakstelling op het vlak van cultuur dient, niet exhaustief, de volgende regelgeving te worden aangepast: - Cultureel erfgoed decreet

		- Decreet lokaal cultuurbeleid - participatiedecreet - Amateurkunstendecreet - Decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk - Kunstendecreet
	Organisatie	In het kader van de gesloten taakstelling op het vlak van cultuur zal er per instelling (niet exhaustieve lijst) een traject worden opgezet om na te gaan welke instellingen er kunnen overgedragen worden naar het lokaal of Vlaams niveau: <u>PROVINCIE ANTWERPEN:</u> Musea: Diamantmuseum (Antwerpen) Fotomuseum (Antwerpen) Modemuseum (Antwerpen) Zilvermuseum (Antwerpen) Suske & Wiskemuseum (Kalmthout) Emile Verhaerenmuseum (Sint-Amands) Cultuurhuizen: Arenbergschouwburg (Antwerpen) Openluchtheater Rivierenhof (Antwerpen; maakt deel uit van provinciaal domein Rivierenhof) Fabiolazaal (Antwerpen) Cultureel Centrum De Warande (Turnhout) <u>PROVINCIE OOST-VLAANDEREN:</u> Musea: Molenmuseum (Wachtebeke; maakt deel uit van provinciaal domein Puyenbroeck) Archeologisch museum (Zottegem en Oudenaarde) Expertisecentrum Ename Cultuurcentrum Caermersklooster Huis Anton van Wilderode Huis Thuysbaert <u>PROVINCIE WEST-VLAANDEREN:</u> Musea: Be-Part – Platform voor Actuele Kunst (Waregem) Mu.Zee (Oostende) Openluchtmuseum Atlantikwall (binnen provinciaal Domein Raversheide) Museum Stijn Streuvels (Anzegem) Museum Constant Permeke (Jabbeke) Bibliotheken: Het Tolhuis (Brugge) <u>PROVINCIE LIMBURG:</u> Musea: Gallo-Romeins Museum (Tongeren) Openluchtmuseum Bokrijk (binnen provinciaal domein (Bokrijk)

		Cultuurhuizen: Theater Dommelhof (Neerpelt) Bibliotheken: Provinciale Bibliotheek (Hasselt)
	Personeel	Overdracht van personeel zal in kaart worden gebracht en is een noodzakelijke voorwaarde om deze doorbraak te realiseren.
	Financiën	Overdracht van financiële middelen zal in kaart worden gebracht en is een noodzakelijke voorwaarde om deze doorbraak te kunnen realiseren.

Naam van het voorstel	Experimentele cultureel-erfgoedconvenants met steden/gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden voor max. 2 beleidsperiodes van 6 jaar	
Omschrijving van het voorstel	Op basis van het Cultureel-erfgoeddecreet wordt met een stad/gemeente of intergemeentelijk samenwerkings-verband gesloten voor de ontwikkeling en uitbouw van een lokaal cultureel-erfgoedbeleid. De Vlaamse Gemeenschap ondersteunt dit vanuit een impulsbeleid met een jaarlijkse werkingssubsidie – met een max. van twee beleidsperiodes van zes jaar. Na die ‘impulsperiode’ dient de stad/gemeente of het intergemeentelijk samenwerkingsverband de lokale cultureel-erfgoedwerking in te bedden inde reguliere lokale cultuurwerking.	
Doelstelling	Ondersteuning van een experimentele periode met het oog op de ontwikkeling en uitbouw van een lokaal cultureel-erfgoedbeleid – nadien inbedding in reguliere lokale cultuurwerking.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Cultureel-erfgoeddecreet dient aangepast
	Organisatie	
	Personeel	
	Financiën	Middelen ter ondersteuning van de ontwikkeling voor een lokaal cultureel-erfgoedbeleid kunnen geleidelijk ingezet worden voor andere achterstanden of nieuwe cultureel-erfgoedconvenants.

Naam van het voorstel	Aanpassing cultureel-erfgoedconvenants met intergemeentelijke samenwerkingsverbanden
Omschrijving van het voorstel	1. Om in aanmerking te komen voor een cultureel-erfgoedconvenant, moet het intergemeentelijk samenwerkingsverband van omliggende gemeenten beschikken over een rechtspersoonlijkheid volgens het Decreet Intergemeentelijke Samenwerking. Er zijn drie soorten mogelijk: de projectvereniging, de dienstverlenende vereniging en de opdrachthoudende verenigingen. In de praktijk wordt er voor het sluiten van een cultureel-erfgoedconvenant vaak een nieuwe projectvereniging opgericht. Vaak naast gelijkaardige bestaande projectverenigingen. Projectverenigingen waren echter bedoeld voor een hele andere opzet, projectmatig en beperkt in de tijd, niet voor de uitbouw van een beleid op lange termijn. Twee opties: • cultureel-erfgoedconvenants enkel nog sluiten met

	dienstverlenende of opdrachthoudende verenigingen die vaak al langer bestaan en reeds een degelijk goed zakelijke werking hebben. • En/of cultureel-erfgoedconvenants kunnen nog met projectverenigingen maar enkel als het een bestaande projectvereniging betreft waarbinnen al een werking rond gerelateerde beleidsthema's, zoals cultuur, ontplooid werd. (Wat met projectverenigingen rond onroerend erfgoed?) 2. De hoogte van het subsidiebedrag wordt bepaald door het inwoners aantal waardoor vaak pragmatisch samenwerking gezocht wordt zonder rekening te houden met bestaande, eventueel ruimere samenwerkingsverbanden. Dit geeft op de kaart een aantal kleinere samenwerkingen waartussen vaak witte vlekken komen te zitten. Een oplossing zou zijn om vanuit de Vlaamse overheid samenwerkingsgebieden aan te duiden. Eventueel op basis van bestaande indelingen zoals bijvoorbeeld bij toerisme of lokaal cultuurbeleid het geval is.	
Doelstelling	<i>Vermindering en vereenvoudiging van het aantal intermediaire structuren</i>	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Cultureel-erfgoeddecreet moet aangepast worden
	Organisatie	Bestaande projectverenigingen en cultureel-erfgoedconvenants moeten herschikt worden
	Personeel	Overheveling van personeel en middelen in bestaande cultureel-erfgoedconvenants naar andere?
	Financiën	Werkingssubsidies moeten herbekeken worden in functie van nieuwe intergemeentelijke samenwerking

Jeugd

Naam van het voorstel	Provincies treden terug uit jeugdwerkbeleid	
Omschrijving van het voorstel	De provinciebesturen leggen het accent op grondgebonden materies. Jeugdwerk is een bij uitstek niet-grondgebonden bevoegdheid. De provinciebesturen treden terug uit het jeugdwerk. Dit betekent dat de provinciebesturen geen andere decretale taken of bevoegdheden worden toegekend noch eigen initiatieven ontwikkelen op het vlak van jeugdwerkbeleid. De huidige taken en bevoegdheden worden, samen met de bijhorende mensen en middelen, overgeheveld naar het Vlaamse, intergemeentelijke of lokale niveau. Men dient bijzondere aandacht te hebben voor een structurele verankering van een jeugdvertegenwoordiging binnen de grondgebonden materies om een geïntegreerd jeugdbeleid te verankeren en dus jeugdbeleid binnen de grondgebonden materies mogelijk te maken.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	- Titel III (provinciaal jeugdbeleid) van het decreet houdende de ondersteuning en stimulering van het gemeentelijk, het intergemeentelijk en het provinciaal jeugd- en jeugdwerkbeleid wordt geschrapt. Hiermee komt ook het provinciaal jeugdbeleidsplan te vervallen. - Decreet Vlaams Jeugd en kinderrechtenbeleid

		voor de ondersteuning van provinciale afdelingen van het Landelijk georganiseerd jeugdwerk. - Nieuwe regelgeving op Vlaams niveau voor ondersteuning van verenigingen die lokale niveau overstijgen.
	Organisatie	In het kader van de gesloten taakstelling op het vlak van jeugdbeleid zal er per instelling (niet exhaustieve lijst) een traject worden opgezet om na te gaan welke instellingen kunnen worden overgedragen naar het Vlaamse of lokale niveau: PROVINCIE ANTWERPEN - Provinciaal vormingscentrum Malle PROVINCIE OOST VLAANDEREN - Provinciaal jeugdvormingscentrum Dendermonde PROVINCIE VLAAMS BRABANT - Jeugdherberg 't Golvend brabant - Provinciaal jeugdcentrum Hanebos PROVINCIE WEST VLAANDEREN - In aanbouw: provinciaal jongerencultuurcentrum, provinciaal jeugdvormingscentrum Een structurele verankering van een jeugdvertegenwoordiging binnen de grondgebonden materies.
	Personeel	Personeelsoverdracht wordt in kaart gebracht.
	Financiën	Overdracht van alle financiële middelen wordt in kaart gebracht en is een noodzakelijke voorwaarde om deze doorbraak te kunnen realiseren.

Sport

Naam van het voorstel	Provincies treden terug uit sportbeleid
Omschrijving van het voorstel	De provinciebesturen leggen het accent op grondgebonden materies. Sport is een bij uitstek niet-grondgebonden bevoegdheid. De provinciebesturen treden terug uit het beleidsveld sport en zullen enkel nog een beperkt aantal bevoegdheden/taken binnen dit beleidsveld kunnen opnemen op basis van een gesloten lijst van taken/bevoegdheden. Efficiëntiewinst wordt nagestreefd door een dubbele ondersteuning te vermijden en door elk niveau de taken toe te kennen waarvoor hij het meest geschikt is. Dit betekent dat de provinciebesturen geen andere decretale taken of bevoegdheden worden toegekend noch eigen initiatieven ontwikkelen op het vlak van, niet exhaustief: sportpromotie, ondersteuning bovenlokale sportclubs, sportkaderopleiding, pool van de sportbegeleiders, subsidiëring van provinciale afdelingen van landelijke sportfederaties,...

	De huidige taken en bevoegdheden worden, samen met de bijhorende mensen en middelen, overgeheveld naar het Vlaamse, intergemeentelijke of lokale niveau.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Decreet van 9 maart 2007 houdende de subsidiëring an gemeente- en provinciebesturen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor het voeren van een Sport voor Allen-beleid
	Organisatie	Per bestuursniveau sleuteltaken oplistten mbt tot sport en sportieve recreatie om overlappingsen weg te werken; omvorming provinciale sportdiensten; om schaalgrootte te realiseren worden intergemeentelijke samenwerkingsverbanden afgesloten teneinde een maximale bevoegdheidsoverdracht te realiseren. In afwachting van een overkoepelende structuur voor de gehandicapten sport, behouden provincies deze bevoegdheid.
	Personeel	Personeelsoverdracht wordt in kaart gebracht.
	Financiën	De middelen verbonden aan het provinciaal sportbeleid worden overgeheveld naar Vlaams/lokaal niveau.

Naam van het voorstel	Planlastvermindering	
Omschrijving van het voorstel	In het kader van de planlastvermindering streven we ernaar de diverse bevragingen, planningen vanuit de Vlaamse overheid te beperken en te clusteren. Finaal willen we komen tot één lokale meerjarenplanning, waarin de doelstellingen ten aanzien van het sportbeleid worden opgenomen.	
Doelstelling	1. De verschillende bevragingen vanuit de Vlaamse Overheid inzake sportbeleid worden geclusterd en gestroomlijnd naar omvang en tijd. 2. De doelstellingen van het lokale sportbeleid worden op een transparante wijze geïntegreerd in de lokale meerjarenplanning. 3. De resultaten en effecten van het gevoerde lokale sportbeleid worden op een toegankelijke wijze beschikbaar gesteld aan alle geïnteresseerden.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Decreet van 9 maart 2007 houdende de subsidiëring van gemeente- en provinciebesturen en de Vlaamse gemeenschapscommissie voor het voeren van een Sport voor Allen-beleid
	Organisatie	Nihil
	Personeel	Nihil
	Financiën	Nihil

Naam van het voorstel	Intergemeentelijke samenwerking
Omschrijving van het voorstel	Gemeenten dienen voldoende gewapend te zijn om de volle verantwoordelijkheid op te nemen om een volledig sportaanbod en een coherent sportbeleid te realiseren. Het stimuleren van een

	sportregionale samenwerking is aangewezen voor een aantal specifieke taken (evenementenbeleid, sportinfrastructuur, sportpromotie, ...). Centrumsteden kennen een specifieke problematiek en dienen hierbij ondersteund te worden.	
Doelstelling	Verhogen van de slagkracht van gemeentelijke sportdiensten via schaalvoordelen door middel van intergemeentelijke samenwerking. Uitbouw van de sportdienst in centrumsteden.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Decreet van 9 maart 2007 houdende de subsidiëring van gemeente- en provinciebesturen en de Vlaamse gemeenschapscommissie voor het voeren van een Sport voor Allen-beleid
	Organisatie	
	Personeel	Overdracht van personeel naar sportregio's en centrumsteden
	Financiën	Overdracht van middelen naar sportregio's en centrumsteden

Naam van het voorstel	Naar een geïntegreerd Vlaams Sportinfrastructuurbeleid	
Omschrijving van het voorstel	Centrale aansturing van de behoefte-invulling van sportinfrastructuur	
Doelstelling	In kaart brengen van de noden aan lokale maar vooral bovenlokale sportinfrastructuur zowel voor de breedtesport als voor de topsport. Inplanning van deze sportinfrastructuur rekening houdend met de regionale spreiding	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Bijsturen van het Vlaams Sportinfrastructuurplan (decreet 23 mei 2008 betreffende de inhaalbeweging in sportinfrastructuur)
	Organisatie	Voor wat betreft de sportinfrastructuur zal per infrastructuur een traject worden opgezet om na te gaan welke infrastructuur kan worden overgedragen naar Vlaams of lokaal niveau.
	Personeel	
	Financiën	

Media

Media is een bij uitstek persoonsgebonden bevoegdheid waar aldus geen bevoegdheden/taken weggelegd zijn voor de provincies.

4.9. Werk en Sociale Economie

Vaststellingen

1. Er zijn verschillen tussen de regio's op vlak van economie en werkgelegenheid met inbegrip van de arbeidsmarkt. Zo merken we onder meer een dualiteit tussen centrumsteden en de rest van Vlaanderen, met een specifieke problematiek in de grote steden.
2. De lokale besturen hebben inzake werkgelegenheidsbeleid in principe al een lokale regiefunctie kunnen opnemen via de fora lokaal werkgelegenheidsbeleid van de lokale werkwinkels (inclusief lokale regierol lokale diensteneconomie). Niet alle lokale fora werken vandaag zoals zou moeten. Schaalgrootte, draagkracht lokaal bestuur, visieontwikkeling, lokale samenwerking en voldoende expertise worden aangehaald als kritische succesfactoren voor de werking van deze fora.
3. De grote steden Antwerpen en Gent en een aantal andere centrumsteden maken wel werk van een visie m.b.t. het lokale beleid op het vlak van werkgelegenheid en sociale economie en ondernemen ook acties op dit vlak. Dit heeft o.m. geleid tot een samenwerkingsovereenkomst tussen stad, OCMW en VDAB en een eigen werkgelegenheidsplan, al dan niet aanvullend op de Vlaamse programma's. Uitdaging is om de lokale noden in de steden maximaal af te stemmen op het Vlaamse arbeidsmarktbeleid.
4. Er bestaan binnen het Vlaamse beleidsniveau WSE heeft gemengde ervaringen op het vlak van samenwerking met lagere bestuursniveaus. Er bestaan enerzijds frustraties, wegens bijvoorbeeld parallelle initiatieven op lagere bestuursniveaus en het afbouwen van middelen op die niveaus zonder voorafgaand overleg. Anderzijds heerst er ook tevredenheid over bepaalde vormen van samenwerking zoals vb. over mobiele opleidingen die ingericht worden i.s.m. het lokale bestuur.

Uitgangspunten

1. Binnen het beleidsdomein werk en sociale economie ligt de klemtoon enerzijds op het Vlaams arbeidsmarktbeleid dat het kader uitzet en regie voert. Anderzijds het lokaal werkgelegenheidsbeleid bij lokale besturen vertrekkende van het principe van de subsidiariteit waarbij het beleid op dat niveau wordt vormgegeven en uitgevoerd dat daarvoor het beste is geplaatst. Hierbij wordt benadrukt:
 - dat lokaal beleid en acties steeds moeten aansluiten bij/kaderen in de Vlaamse beleidslijnen en dat elke vorm van decentralisatie gepaard moet gaan met het afleggen van verantwoording over resultaten en inzet van middelen.
 - dat een voldoende grote schaalgrootte en bestuurskracht moeten aanwezig zijn.
 - dat rekening dient gehouden te worden met het feit dat het WSE-beleid in nauwe afstemming met de sociale partners tot stand komt, op welk niveau dan ook.
2. Het geven van lokale autonomie veronderstelt wel een zekere schaalgrootte, lokale samenwerking, bestuurlijke daadkracht, visie en expertise, gebundeld in een onderbouwd lokaal werkgelegenheidsplan. Deze voorwaarden dienen vervuld te zijn om een lokaal werkgelegenheidsbeleid te voeren binnen de contouren van het Vlaams arbeidsmarktbeleid. Er dient er een onderscheid gemaakt te worden tussen de grote steden Antwerpen en Gent, de andere centrumsteden en de overige lokale besturen.
3. De klemtoon van het werkgelegenheidsbeleid ligt bij de Vlaamse overheid en vervolgens bij lokale besturen. De rol van de provincies is beperkt en kan mogelijks ter

ondersteuning van de kleinere gemeenten in intergemeentelijke samenwerking vertaald worden.

4. Vereenvoudiging van het intermediaire niveau

Aan het werkgelegenheidsbeleid wordt vandaag vorm gegeven via overleg met (en adviezen vanwege) ondermeer de sociale partners en dit op verschillende niveaus: Vlaams (SERV-VESOC), subregionaal (SERR-RESOC) en soms boven- lokaal (forum lokaal werkgelegenheidsbeleid). Overlapping tussen de subregionale niveaus moet vermeden worden en het overleg afgestemd worden op de beleidsontwikkeling en uitvoering.

Doorbraken

Naam van het voorstel	Versterken van het lokaal werkgelegenheidsbeleid binnen de contouren van een Vlaams arbeidsmarktbeleid.	
Omschrijving van het voorstel	(Geef een omschrijving van hetgeen uw voorstel inhoudt)	
Doelstelling	- Vertrekkende van het subsidiariteitsprincipe worden partnerschappen tussen Vlaamse en lokale overheden via samenwerkingsovereenkomsten ontwikkeld. - o Grotere rol in de programma-ontwikkeling en uitvoering voor de steden Antwerpen en Gent via een versterking/uitdieping van de huidige samenwerkingsovereenkomst tussen VDAB, stad Gent en stad Antwerpen, OCMW. - o Stimuleren van een het regionaal/lokaal werkgelegenheidsbeleid in stadsregionale samenwerking / centrumsteden of via bovenlokale intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. (bijvoorbeeld door het stimuleren van convenanten). - Versterken van de lokale regierol lokale diensteneconomie	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	(Welke regelgeving moet hiervoor worden aangepast?) Geen, kan via een samenwerkingsovereenkomst
	Organisatie	(Welke organisatorische wijzigingen moeten voor dit voorstel gebeuren?) - Binnen een Vlaams afsprakenkader kunnen vrijheidsgraden worden voorzien voor de lokale VDAB om samen met de betrokken lokale besturen acties op te zetten die beantwoorden aan specifieke lokale behoeften - inzake WEP+ en ander TWS-programma's worden de grote steden op voorhand geconsulteerd over waar best hoeveel plaatsen

		worden voorzien. - inzake sociale economie worden middelen ingezet in functie van de arbeidsmarkt-behoefte; binnen het decretaal kader van het uitbreidingsbeleid kunnen daarbij verhoudingsgewijs middelen voor grote steden gereserveerd worden waarbij ze zelf de prioritaire werkvormen kunnen aangeven
	Personeel	(Welke personele verschuivingen houdt dit voorstel in?) - opzetten van een samenwerkingsverband tussen stad en VDAB/Vl.
	Financiën	(Welke financiële verschuivingen houdt dit voorstel in?) - een deel van de lokale VDAB middelen en een deel van de middelen uit het groeipad SE worden in samenwerking met de grote steden of stadsregionale samenwerking geprogrammeerd

Naam van het voorstel	Sociaal economisch streekontwikkelingsbeleid versterken	
Omschrijving van het voorstel	(Geef een omschrijving van hetgeen uw voorstel inhoudt) - Afstemmen en versterken van het streekoverleg t.o.v. beleidsuitvoering. - Versterken van het instrument van het streekpact. - Afstemmen van het streekoverleg op de eigenheid van de regio, in het bijzonder in de grootsteden Gent en Antwerpen . - Onderzoek naar de meest efficiënte schaalgrootte voor een goed functionerend streekoverleg . - Afstemmen en optimaliseren van de (advies)opdrachten op de diverse niveaus . - Uitklaren van de rol van de Vlaamse overheid ten aanzien van het streekoverleg in functie van samenwerking met andere bestuurlijke niveaus . - Onderzoek naar de meest optimale wijze van financiering van de werking van de ERSV's.	
Doelstelling	(Aan welk van de doelstellingen uit het regeerakkoord levert het voorstel een bijdrage?) meer maatwerk	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	(Welke regelgeving moet hiervoor worden aangepast?) Kan binnen de huidige regelgeving
	Organisatie	(Welke organisatorische wijzigingen moeten voor dit voorstel gebeuren?) Afhankelijk van de gemaakte keuze schaalgrootte subregionaal niveau herzien
	Personeel	(Welke personele verschuivingen houdt dit voorstel in?) geen
	Financiën	(Welke financiële verschuivingen houdt dit voorstel in?) geen

4.10. Landbouw en Visserij

Naam van het voorstel	Landbouwkamers en landbouwcomicen	
Omschrijving van het voorstel	De Landbouwkamers kunnen omgevormd worden tot provinciale adviesraden zonder rechtspersoonlijkheid. In 4 van de 5 provincies werken ze al als adviesraad. In O-Vlaanderen wordt ook beleid uitgevoerd via de Landbouwkamer, maar dat zou bestuurlijk gezien gewoon door de landbouwdienst van de provincie kunnen gebeuren. Taken inzake pacht: - Maximale rendabiliteitsoppervlakten: 'Voorstel van de PLK en eensluidend advies van de Nationale Landbouwraad' kan behouden worden. - Pachtprijzen: PLK stelt 6 kandidaten voor waarvan 3 benoemd worden. Geen probleem, een adviesraad kan ook 6 kandidaten voorstellen. De zelfde redenering geldt mutatis mutandis voor de landbouwcomicen op gemeentelijk niveau. Een vereenvoudiging op dit vlak zou mogelijk zijn indien in het kader van een staatshervorming de bevoegdheid over deze materie zou overgedragen worden naar Vlaanderen.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	X
	Organisatie	X
	Personeel	X
	Financiën	X

Naam van het voorstel	Gemeentelijke subsidies voor beheersmaatregelen	
Omschrijving van het voorstel	Aanvullende (bij VLM) of eigen gemeentelijke subsidies voor beheersmaatregelen zijn alleen toegelaten indien ze onder de 'de minimis' – grens vallen, en zouden eigenlijk minimaal moeten aangegeven worden aan de Vlaamse landbouwadministratie die de 'de minimis'-steun dient te registreren. Het proces Interne Staatshervorming zou hier kunnen leiden tot een aanbeveling aan de gemeenten, dat ze dit beter niet meer doen. (Cfr. de zelfde redenering voor energiepremies in sector Milieu)	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	X
	Organisatie	X
	Personeel	X
	Financiën	X

Naam van het voorstel	Advies over stedenbouwkundige vergunningen
------------------------------	---

Omschrijving van het voorstel	Het Departement Landbouw en Visserij moet advies gevraagd worden over alle aanvragen in agrarisch gebied, maar is niet verplicht advies te verlenen. Het Departement beantwoordt jaarlijks ca. 12.000 adviesaanvragen. Uit intern onderzoek bleek dat gemiddeld een 4.000-tal dossiers geen betrekking heeft op agrarische of landbouw-verwante activiteiten of op de agrarische structuur. Het gaat dan bv. vaak om verbouwen of herbouwen van reeds vergunde of vergund geachte woningen. De afdeling Duurzame Landbouwonwikkeling zal in de toekomst geen advies meer verlenen voor deze vergunningsaanvragen. Het advies wordt dan bijgevolg 'gunstig geacht' te zijn. Globaal kan worden aangenomen dat dit een tijdswinst van een half uur per dossier betekent, dus een jaarlijkse tijdswinst van 2000 u of omgerekend ruim 1 VTE. Een verdere efficiëntiewinst zou kunnen geboekt worden door, zodra er voldoende duidelijkheid is over de afbakening van waar wel of niet advies wenselijk is, deze dossiers in het BVR van 5 juni 2009 vrij te stellen van advies. Op voorwaarde dat de regel voldoende duidelijk is, is dit een verlichting van administratieve verplichtingen voor de gemeente en in sommige gevallen een verkorting van de procedure (in veel gevallen moet toch nog een ander advies gevraagd worden parallel of is een openbaar onderzoek nodig).	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	X
	Organisatie	X
	Personeel	X
	Financiën	X

Naam van het voorstel	Beroep tegen stedenbouwkundige vergunningen	
Omschrijving van het voorstel	Indien voor een categorie van aanvragen geen advies meer afgeleverd wordt, vervalt voor deze gevallen automatisch de mogelijkheid om in beroep te gaan tegen de vergunning afgeleverd door het CBS. Voor de vergunningen afgeleverd in beroep, zou het principe moeten zijn dat een ambtenaar niet op eigen houtje in beroep kan gaan tegen een beslissing door een beleidsorgaan dat zich reeds in beroep uitsprekt. Dit zou best alleen mogelijk zijn door de Minister rechtstreeks of in overleg met de Minister.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	X
	Organisatie	X
	Personeel	X
	Financiën	X

4.11. Leefmilieu, Natuur en Energie

De Europese Unie vormt de voornaamste bron van het juridisch en beleidskader van het beleidsdomein LNE. **De voorbereiding, de implementatie en de rapportering van het Europese beleid en de Europese regelgeving** zijn unieke opdrachten van de Vlaamse overheid. De gemeenten en provincies kunnen die opdrachten niet invullen. Ook de door de diverse EU-richtlijnen vereiste **monitoring** en bijhorende rapportering op milieu-, natuur- en energievak zijn taken die enkel op een samenhangende wijze op Vlaams niveau kunnen uitgevoerd worden.

Het Vlaams juridisch en beleidskader van het Beleidsdomein LNE is ook sterk geïntegreerd met of determinerend voor de andere grondgebonden beleidsdomeinen, onder meer RWO, MOW en LV.

De Vlaamse overheid neemt daarom alle opdrachten op voor de **beleidsvoorbereiding en -evaluatie van het leefmilieu-, natuur- en energiebeleid**.

De Vlaamse overheid neemt ook een zeer grote verantwoordelijkheid op in de processen van de **beleidsuitvoering van het leefmilieu-, natuur- en energiebeleid**. Tal van beleidsinstrumenten zijn essentieel voor het door Vlaanderen nagestreefde beleid op dit vlak, en worden daarom door de Vlaamse overheid beheerd.

In lijn met de algemene beleidsvisie op de bestuurlijke organisatie willen we het bestuur dichter bij de burger brengen. In functie van het uitgangspunt om het aantal interveniërende bestuurslagen per beleidsector te reduceren tot maximaal twee, kiezen we voor Vlaanderen aan de ene kant en de gemeenten aan de andere kant. Omdat het leefmilieu-, natuur- en energiebeleid echter een zeer technische beleidsmaterie is, kan de bestuurscapaciteit van de gemeenten een beperkende factor zijn.

Specifiek voor beleidsuitvoering is de rol van de verschillende bestuursniveaus en andere intermediären het voorbije decennium op maat verankerd in wetgeving /overeenkomsten of geoptimaliseerd.

Dit is bijvoorbeeld het geval voor de verlening van milieuvergunningen, voor de milieuhandhaving¹, het afvalstoffen- en bodembeleid, het gebiedsgerichte beleid, ... De provincies zijn daarnaast ingeschakeld voor ondersteuning van de gemeenten voor bepaalde aspecten van beleidsuitvoering die geregeld worden via de Samenwerkingsovereenkomst.

Een fundamentele wijziging aan de deelname van de verschillende bestuursniveaus in deze processen wordt bijgevolg niet opportuun geacht, waar nodig kan er wel een verdere verfining van de taakverdeling binnen deze processen zelf worden nagestreefd.

Plattelandsbeleid

Naam van het voorstel	Bovenlokale coördinerende rol in plattelandsbeleid
Omschrijving van het voorstel	Op het vlak van plattelandsbeleid komen er taakafspraken. Indien het gaat om inhoudelijk, gebiedsgericht beleid, is dit een taak van de provincies. In zover het gaat over de bestuurlijke problematiek van de plattelandsgemeenten in Vlaanderen, speelt VVSG een logische rol.

¹ Wat **de handhaving inzake de energieprestaties van gebouwen en controle en regulering van de elektriciteits- en gasmarkt** in het Vlaams Gewest betreft, geldt dat er slechts één enkel niveau bevoegd is (het Vlaamse niveau)

	Deze doorbraak neemt hiermee geen inhoudelijke voorafname op het nog te ontwikkelen plattelandsfonds.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	
	Organisatie	
	Personeel	
	Financiën	

Leefmilieu, Natuur en Energie

Naam van het voorstel	Regisseur inrichting buitengebied	
Omschrijving van het voorstel	Bij de planning voor en inrichting van het buitengebied speelt een specifieke gebiedsgerichte invalshoek. De provincies zullen in deze grondgebonden bevoegdheid de regierol opnemen tussen de verschillende actoren die op het terrein actief zijn (bv. Vlaamse Landmaatschappij, Regionale Landschappen, Bosgroepen, gemeenten,...) zonder zich daarbij in te laten met de specifieke opdrachten van de actoren. In overleg met de provinciebesturen en de andere betrokken actoren wordt gekeken op welke wijze deze regierol vorm kan krijgen.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	
	Organisatie	
	Personeel	
	Financiën	

Naam van het voorstel	Beheer van waterlopen	
Omschrijving van het voorstel	Het beheer van de onbevaarbare waterlopen wordt opgedeeld tussen het Vlaamse niveau en het provinciale niveau. De grotere waterlopen, die omwille van de relatie met de waterwegen van Vlaams belang zijn, worden idealiter beheerd door 1 Vlaamse beheerder, net zoals de meer complexe waterbouwkundige werken en de overstromingsvoorspeller voor onbevaarbare waterlopen. De andere onbevaarbare waterlopen komen grotendeels onder het beheer van de provincies; het betreft hier de waterlopen van 2^e categorie en het grootste deel van de waterlopen van 3^e categorie. Polders en wateringen kunnen in samenspraak met de provincie het plaatselijke beheer blijven op zich nemen en waar nodig specifieke beheersinitiatieven nemen. De kleinste waterlopen waaronder deze die deel uitmaken van het grachtenstelsel worden, waar geen Polders en Wateringen aanwezig zijn, beter samen met de RWA-systemen en de afwateringsgrachten op lokaal niveau beheerd door de waterketenbedrijven of door de gemeenten.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	
	Organisatie	Overdracht van waterlopen categorie 3 naar het provinciale niveau

	Personeel	
	Financiën	

Naam van het voorstel	Vereenvoudiging subsidielandschap	
Omschrijving van het voorstel	Het beleidsdomein LNE wil werk maken van een stroomlijning en hertekening van de diverse subsidiestelsels en hierbij de subsidiariteit maximaal laten spelen. Op het gebied van milieu, natuur en energie bestaan immers op niveau van de Vlaamse overheid allerlei subsidiestelsels, waarbij het soms gaat om zeer beperkte subsidiebedragen en activiteiten met beperkte draagwijdte, maar waarbij een grote en - naar inhoud binnen één subsidiestelsel -, soms ook een zeer diverse dossierstroom gegenereerd wordt. Zowel voor de klant als voor de Vlaamse administratie valt er een grote efficiëntiewinst te boeken indien de subsidiariteit hier maximaal zou spelen. In elk geval geldt dit voor de specifiek op lokale situaties gerichte subsidies (bijv. ook ter ondersteuning van verenigingen,...) die moeilijk op globaal Vlaams niveau standaardiseerbaar zijn. Hierdoor kan het 'subsidielandschap' een stuk eenvoudiger en transparanter worden. Daarnaast zijn er mogelijk subsidieregelingen die onderling overlappen, elkaar tegenspreken of elkaar zouden kunnen versterken.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Momenteel nog niet bepaald
	Organisatie	Het beleidsdomein LNE zal in 2010 starten met het in kaart brengen van de verschillende subsidiestelsels, en het screenen naar toepassing van subsidiariteit, aanwezigheid van onderlinge overlappingsen, tegenstrijdigheden, mogelijke synergieën. Daaropvolgend zullen de verschillende subsidieregelingen die finaal op Vlaams niveau behouden worden, moeten geoptimaliseerd worden.
	Personeel	Momenteel nog niet bepaald
	Financiën	Momenteel nog niet bepaald

Naam van het voorstel	Milieubeleidsplanning
Omschrijving van het voorstel	Verminderen van de planlast voor de lokale overheden: de planningsverplichtingen op vlak van milieu, natuur en energie zouden kunnen geënt worden op de lokale beleidscyclus, meer bepaald door incorporeren van de Vlaamse milieubeleidsplanning in het meerjaren-strategisch beleidsplan dat lokale overheden dienen op te maken in uitvoering van het Gemeentedecreet / Provinciedecreet. Hiervoor wordt verwezen naar het project 'Geïntegreerd plan voor lokale besturen'

Naam van het voorstel	Educatie duurzame ontwikkeling	
Omschrijving van het voorstel	Dit is een nieuw concept in volle ontwikkeling. Meerdere partijen en bestuurslagen, waaronder ook zowel provincies als gemeenten, worden actief op dit terrein. Hier is nood aan taakafspraken.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Momenteel nog niet bepaald
	Organisatie	De organisatie van dit nieuwe terrein moet op Vlaams niveau worden begeleid, zodat subsidiariteit maximaal kan worden ingebouwd in de nieuwe processen rond EDO.
	Personeel	Nihil
	Financiën	Nihil

Naam van het voorstel	Agronatuurbeheer	
Omschrijving van het voorstel	Door de Vlaamse overheid worden in uitvoering van het Europees beleid beheerovereenkomsten en agromilieuverbintenissen gesloten met landbouwers. Op dit ogenblik geven ook een aantal gemeenten en provincies subsidies voor maatregelen in het kader van agronatuurbeheer, zonder dat deze worden aangemeld aan de EU. We stellen voor deze te stroomlijnen, bij te sturen en op te nemen in de maatregelenpakketten die door de Vlaamse overheid worden beheerd.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Momenteel nog niet bepaald
	Organisatie	Momenteel nog niet bepaald
	Personeel	Momenteel nog niet bepaald
	Financiën	Momenteel nog niet bepaald

Naam van het voorstel	Integraal waterbeleid
Omschrijving van het voorstel	Vereenvoudiging plannen, overlegstructuren en procedures van het integraal waterbeleid): Het decreet Integraal Waterbeleid van 18 juli 2003 vormt het juridisch en organisatorisch kader voor het integraal waterbeleid in Vlaanderen. Het decreet bepaalt hoe de watersystemen ingedeeld worden in stroomgebieden en stroomgebiedsdistricten (2), bekkens (11) en deelbekkens (103) en vertaalt deze indeling door naar de organisatiestructuur en de planvorming voor het integraal waterbeleid. De Coördinatiecommissie Integraal waterbeleid (CIW) verenigt de verschillende waterbeheerders en administraties op het vlak van waterbeheer en coördineert het integraal waterbeleid op stroomgebiedniveau. Op bekkenniveau zijn er 11 bekkenbesturen en bekkenraden en op deelbekkenniveau 52 waterschappen. Binnen de CIW is gestart met het uitwerken van voorstellen tot vereenvoudiging van de plannen, structuren en procedures voor het integraal waterbeleid. Het voorstel zal onder meer een verdergaande integratie en afstemming van de verschillende planfiguren en de planningscycli bevatten, wat tot een vermindering van de planlast zal leiden en een duidelijker planningsproces. CIW stelt een ontwerp van vereenvoudigingsvoorstel voor. Het voorstel zal waarschijnlijk aanpassingen aan het decreet Integraal Waterbeleid vergen vooraleer het geïmplementeerd kan worden.

Doelstelling	Integraal waterbeleid: om de effectiviteit en efficiëntie te verbeteren, evalueren we de structuren en deze procedures, verminderen we de planlast en passen we zo nodig het decreet aan (cfr. regeerakkoord)	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Decreet Integraal Waterbeleid van 18 juli 2003
	Organisatie	Optimalisatie van de werking van de overlegstructuren op elk niveau
	Personeel	Vermindering personeelsinzet door vereenvoudiging van de plancycclus
	Financiën	Nog te bepalen

Naam van het voorstel	Aanpassing wetgeving polders en wateringen	
Omschrijving van het voorstel	Het waterlopenbeheer in Vlaanderen is door de vernieuwde aanpak, opgelegd via de Europese kaderrichtlijn Water, meer integraal maar daardoor ook meer complex geworden. Een verdere professionalisering van het waterlopenbeheer in Vlaanderen is dan ook noodzakelijk om de ambitieuze doelstellingen uit het decreet integraal waterbeheer te bereiken. Een optimale benutting van de lokale terreinkennis en de technische knowhow is wenselijk, waarbij ook de participatie van de lokale actoren verzekerd is. Hiertoe zal onder meer een aanpassing van de wetgeving op de polders en de wateringen worden doorgevoerd.	
Doelstelling	Integraal waterbeleid: we zorgen voor een aanpassing van de wetgeving op polders en wateringen, zodat we een betere invulling kunnen geven aan een integraal waterbeleid waarin de lokale terreinkennis en de participatie van de lokale actoren optimaal benut worden (cfr. regeerakkoord)	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Wet op de polders d.d. 03/06/1957 en wet op de wateringen d.d. 05/07/1956
	Organisatie	Versterking van de participatie van de lokale actoren (cfr. beleidsnota leefmilieu en natuur)
	Personeel	Nog te bepalen
	Financiën	Modernisering van de polder- en wateringbelastingen (cfr. beleidsnota leefmilieu en natuur)

Doorbraken op korte termijn

Naam van het voorstel	Stroomlijning van energiepremies	
Omschrijving van het voorstel	Stroomlijning van energiepremies volgens het 1-loket-principe.	
Doelstelling	Met het oog op een efficiëntere inzet van de middelen en eenvoudigere procedures voor de diverse actoren, zetten we stappen ter vereenvoudiging en stroomlijning van de geldende steunmaatregelen voor energiebesparingsinvesteringen. We doen dit in overleg met zowel de federale overheid als de lokale besturen en streven naar één loket voor de steunmaatregelen.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Besluit REG openbare dienstverplichtingen
	Organisatie	Organisatie van 1 front-office voor indiening van premieaanvraag. Er moet nagegaan worden op welk niveau de verdere dossierafhandeling het meest efficiënt kan gebeuren. Verdere dossierafhandeling kan eventueel in verschillende back-offices
	Personeel	Nihil
	Financiën	Nihil

Naam van het voorstel	Unieke loketten
Omschrijving van het voorstel	Het contact met de burger is uitermate belangrijk. De gemeenten zijn het eerstelijns-contactpunt. Het één loket-principe komt hieraan tegemoet. Achter dat loket schuilen evenwel verschillende beslissingsinstanties. Voor het beleidsdomein LNE wordt er, zoals ook voor andere beleidsdomeinen het geval is, in het kader van de Dienstenrichtlijn gewerkt aan de uitbouw en toepassing van dit principe. Hiervoor wordt verwezen naar het sleutelproject 'Geïntegreerde benadering ondernemers'

Naam van het voorstel	Polders en wateringen	
Omschrijving van het voorstel	Opheffen van inactieve polders en wateringen en samensmelting waar mogelijk en opportuun	
Doelstelling	(drastische) vereenvoudiging van de intermediaire structuren en organen	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Wet op de polders d.d. 03/06/1957 en wet op de wateringen d.d. 05/07/1956
	Organisatie	Opheffing of samensmelting polders en/of watering na openbaar onderzoek via besluit Vlaamse Regering
	Personeel	Bij opheffing beperkte bijkomende belasting voor nieuwe beheerders waterlopen in betrokken gebied, doorgaans gemeente of provincie – bij samensmelting efficiëntiewinst mogelijk
	Financiën	Bij opheffing beperkte bijkomende belasting voor nieuwe beheerders waterlopen in betrokken gebied, doorgaans gemeente of provincie - bij samensmelting efficiëntiewinst mogelijk

4.12. Mobiliteit en Openbare Werken

Een goed uitgebouwde infrastructuur en een vlotte bereikbaarheid zijn de twee primaire objectieven van het beleidsdomein MOW.

Voor de gebiedsgerichte werking is het belangrijk dat het beleid inzake mobiliteit en openbare werken op een voldoende hoog niveau gevoerd wordt. Het beleidsdomein MOW manifesteert zich daarom op het terrein via grote geresponsabiliseerde agentschappen met een coherent takenpakket die over de nodige deskundigheid beschikken om het beleid uit te voeren. De wijze waarop de agentschappen georganiseerd zijn (regio's en districten) garandeert een decentrale uitvoering met een centrale aansturing en normering. Het bepalen van het functioneel en juridisch kader op Vlaams niveau verzekert de samenhang en vermijdt onderlinge tegenstrijdigheden. De burger wordt ongeacht zijn woonplaats gelijk behandeld. Door het integreren van het aanbod is er slechts één aanspreekpunt voor de klant en kan deze dezelfde kwaliteit en prijs verwachten ongeacht de entiteit.

Om een consistent beleid inzake mobiliteit en openbare werken te voeren, is het nodig om op Europees, internationaal, federaal en intergewestelijk niveau te onderhandelen. Het is duidelijk dat de gesprekspartners op dergelijke fora zich minimaal op gewestelijk niveau situeren. Ook het feit dat een deel van de reglementering sterk beïnvloed wordt door Europese en internationale instanties maakt dat best vanop gewestelijk niveau wordt geageerd. Op dergelijke internationale fora zijn rechtstreekse onderhandelingen door de lokale besturen onmogelijk en het aanduiden van bijkomende actoren zou de zakenodeloos compliceren. Sommige instrumenten van het mobiliteitsbeleid hebben bovendien raakvlakken met regelgeving in diverse andere sectoren (fiscaliteit, sociale wetgeving, ...) waaruit nogmaals blijkt dat het bepalen van het functioneel en juridisch kader een taak van bovenlokaal belang is. Doordat bij het bepalen van het strategisch beleid moet rekening gehouden worden met vele actoren, verschillende vervoersmodi en diverse regelgeving is het gewestelijk niveau het enige bestuursniveau in Vlaanderen dat in staat is op een coherente wijze een mobiliteitsbeleid te ontwikkelen.

Bovendien is het essentieel voor een strategisch beleid dat de gemaakte keuzes zo ruim mogelijk gelden.

Mobiliteitsbeleid heeft vele raakpunten met milieu en ruimtelijke ordening. Daarom wordt het mobiliteitsbeleid (bijvoorbeeld het locatiebeleid) ook best op Vlaams niveau gevoerd. De bedrijfsprocessen binnen het beleidsdomein MOW zijn uitgeschreven vanuit een visie waarbij alle belanghebbenden (ook op lokaal en regionaal niveau) betrokken worden, wat een geïntegreerde aanpak waarborgt waarbij rekening gehouden wordt met aanverwante beleidsvelden (afstemming met Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, ...).

Het beleidsdomein MOW omhelst in hoofdzaak de lijninfrastructuur en de stroombekkens. Deze staan los van enige bestuurlijke indeling, zeker deze in provincies en gemeenten. Dit wordt o.a. geïllustreerd door het feit dat vervoersgrenzen niet samenvallen met provinciegrenzen (25% van de gemeenten grenst aan een andere Vlaamse provincie en nog eens 25% aan een ander gewest en/of land).

Wegens het bovenlokale karakter van de verkeers- en vervoersinfrastructuur is het aangewezen dat de Vlaamse overheid het bestuursniveau is voor de aanleg en het beheer van de (water)wegen.

De grote verbindingssassen en toegangspoorten tot Vlaanderen overstijgen de streekgebonden belangen. De provincies kunnen bemiddelen of coördineren bij mobiliteitsprojecten waarbij verschillende lokale partners betrokken zijn (bijvoorbeeld het Masterplan Antwerpen).

Het is efficiënt het regelgevend kader met betrekking tot het beleid inzake mobiliteit en openbare werken op Vlaams niveau uit te werken. Het uittekenen van de krijtlijnen van het beleid en het opstellen van richtlijnen vertrekt immers vanuit onderzoek. Om dit onderzoek beter richting te geven en kostenbesparend te werken, dient het centraal op Vlaams niveau georganiseerd te worden. Daarenboven is de materie dermate complex geworden dat enkel één centraal niveau nog in staat is om de technische ontwikkelingen op te volgen. Door de toewijzing aan één centraal niveau ontstaat daarenboven een kenniscentrum met betrekking tot de optimale organisatie van het mobiliteitsbeleid. Op deze wijze kunnen de beschikbare budgetten optimaal worden aangewend: dure modellen en publicaties hoeven slechts eenmaal bekostigd te worden en door schaalvoordelen kunnen een aantal kosten (bijvoorbeeld voor de ontwikkeling van sommige innovatieve –en bijgevolg zeer dure- technieken) beperkt gehouden worden. Doordat de verschillende specialisten in één entiteit op Vlaams niveau ondergebracht worden, kunnen ze ook gemakkelijk kennis en ervaring uitwisselen en verlopen de contacten op internationaal niveau vlotter.

Doorbraak

Naam van het voorstel	Provinciaal mobiliteitscharter	
Omschrijving van het voorstel	In overleg met de provincies een mobiliteitscharter opstellen met een bijzondere aandacht voor het provinciaal fietsbeleid, het bedrijfsvervoermanagement, de mobiliteitseducatie en de coördinatie van het gebiedsgericht mobiliteitsbeleid. Zo wordt onder andere de mogelijkheid van een trekkingsrecht in het kader van het fietsfonds voorzien. Dit leidt tot administratieve vereenvoudiging en een grotere verantwoordelijkheid van de provincies in het kader van de subsidies uit het Fietsfonds (aanleg fietspaden langs gemeentewegen binnen het BFF).	
Doelstelling	Toepassen van het subsidiariteitsbeginsel in de mate dat daarmee de visie (zie supra) niet in het gedrang komt.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Uitvoering geven aan artikel 23 van het decreet van 20 maart 2009 betreffende het mobiliteitsbeleid.
	Organisatie	Overdracht bevoegdheden naar de provincies
	Personeel	geen
	Financiën	geen

Voor het overige beantwoordt de huidige organisatie van het beleidsdomein 100% aan de visie op bestuurlijke organisatie².

² Noot:

1) Het afschaffen van het bekkenbestuur als bestuurlijk orgaan zou kunnen overwogen worden, maar dit moet zeker als principe en met een overweging van alternatieven voor het opvangen van de gevolgen op het Overlegplatform Integraal waterbeleid van het beleidsdomein besproken worden. Aangezien MOW een partner is in de CIW kan over zo'n voorstel niet éézijdig beslist worden. Het betreft evenwel geen maatregel van zuiver 'interne bestuurlijke organisatie' en werd daarom hier niet ingediend

2) Logistieke dossiers: De provincies vervullen een kleine, nuttige rol bij het stimuleren van logistieke initiatieven, al begeven zij zich vaak op het bevoegdheidsgebied van andere diensten (bvb. VDAB), zeker wat opleiding en arbeid betreft. De provincies spelen wel een nuttige rol bij het ontwikkelen van logistieke bedrijventerreinen en ontsluitingsinfrastructuur die de gemeentegrenzen overschrijdt en waarbij vaak verschillende gemeentebelangen met elkaar in conflict liggen, al blijft het de vraag of het

Om een goed uitgebouwde infrastructuur en een vlotte bereikbaarheid te garanderen zou een verlegging van de beleidsvorming naar het lokaal niveau grote risico's kunnen inhouden voor het Vlaamse Gewest.

Sedert het kerntakendebat in het kader van het kaderdecreet bestuurlijk beleid werden de provinciale bevoegdheden met een grondgebonden karakter reeds afgebouwd. Zo werden de provinciale wegen overgedragen naar het gewestelijk niveau. Dat laatste beschikt over de bevoegdheid om te beslissen of het Vlaamse gewest bevoegd blijft voor deze weg, dan wel dat deze moet overgedragen worden naar het gemeentelijk niveau.

Doorbraken op korte termijn

Naam van het voorstel	Indeling van de wegen	
Omschrijving van het voorstel	Artikel 192 van het gemeentedecreet bepaalt dat de Vlaamse Regering, na advies van de gemeenteraad en provincieraad in kwestie, bepaalt welke wegen op het grondgebied van die gemeente als gewest- of provinciewegen beschouwd worden. Dit impliceert een betrokkenheid van drie bestuursniveau's in een bevoegdheid die in weze slechts aan twee niveau's toebehoort, daar de provincies, sinds de overdracht van de provinciewegen, niet langer wegbeheerder is. Het is dan ook onlogisch dat voor de indeling als gewestweg, de provincie haar advies moet geven.	
Doelstelling	Dit voorstel is een logisch gevolg van de afschaffing van de provinciewegen.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	<i>Gemeentedecreet van 5 juli 2005 (artikel 192)</i>
	Organisatie	<i>Geen, er moet alleen geen advies meer gevraagd worden aan de provincieraad.</i>
	Personeel	<i>Geen</i>
	Financiën	<i>Geen</i>

Departement RWO dit ook niet zouden kunnen op voorwaarde dat ze met voldoende mankracht zijn om zich te specialiseren per regio.

4.13. Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed

Ruimtelijke Ordening

Het kabinet vertrekt in zijn standpuntbepaling van de beleidsnota 2009-2014. Hierin zijn de uitgangspunten opgenomen met betrekking tot een efficiënte taakverdeling tussen de bestuurlijke niveaus en is ook het engagement opgenomen om de interne staatshervorming mee te ondersteunen.

Richtinggevende principes

In de huidige regelgeving is ruimtelijke ordening vandaag een gedeelde bevoegdheid tussen het Vlaams Gewest, gemeenten en provincies. Het ruimtelijk beleid zal ook in de toekomst een gedeelde bevoegdheid blijven met lokale en bovenlokale aspecten.

Het kabinet wil de bestuurlijke organisatie binnen het beleidsveld ruimtelijke ordening opbouwen vanuit vijf richtinggevende principes. Naast de aansturing van de beleidsmaterie ruimtelijke ordening door 2 bestuursniveaus en installatie van een werkelijke subsidiariteit met versterkte lokale besturen, wordt ook de verantwoordelijkheid voor de gehele procescyclus naar voren geschoven.

Ruimtelijk beleid aangestuurd door 2 beleidsniveaus

De gedeelde bevoegdheid binnen de ruimtelijke ordening dient te worden opgebouwd vanuit 2 bestuursniveau. Een duidelijke taakin-vulling van de beide bestuursniveaus is hiervoor essentieel.

Lokale besturen dienen invulling te geven aan lokale beleidissues. Het Vlaams Gewest dient zich vanuit een principe van selectiviteit te focussen op strategische prioriteiten voor Vlaanderen met het oog op de ruimtelijke accommodatie van transformaties binnen Vlaanderen.

Door de taakin-vulling van het Vlaams Gewest duidelijker af te lijnen, krijgen gemeenten een grotere beleidsruimte om een ruimtelijk beleid te ontwikkelen.

Uiteraard dient in de toewijzing van ruimtelijke beleidstaken aan de bestuurlijk niveaus de beleidslogica, die eigen is aan het beleidsveld ruimtelijke ordening, een belangrijk rol te spelen.

Vanuit vertrouwen naar een maximale subsidiariteit

Ruimtelijke ordening is echter vooral georganiseerd vanuit een top-down benadering. Dit komt zowel tot uiting in de planning, in de vergunningen als in de praktijk van de handhaving. Wel is voor de ontvoogde gemeenten de lokale autonomie op het vlak van vergunningen groter.

De hiërarchische relatie tussen het Vlaams Gewest en de lokale besturen is voornamelijk ingegeven vanuit een controlefunctie van het Vlaams Gewest ten aanzien de lokale besturen.

Uitgangspunt in de interne staatshervorming is om de rol van het Vlaams Gewest veel meer in te vullen vanuit vertrouwen naar lokale besturen.

Dit leidt ertoe dat het specifiek toezicht wordt afgeschaft en de taakinvulling van het Vlaams Gewest anders zal zijn. Het opvolgen van beleidsdoelstellingen en beleidsbeslissingen hoeft niet langer via ieder individueel dossier te gebeuren maar veeleer vanuit een rapportering tussen bestuursniveaus. Het schrappen van het specifiek toezicht legt een veel grotere verantwoordelijkheid bij lokale besturen. Dit maakt het niet meer mogelijk om beslissingen door te schuiven naar een hoger bestuursniveau.

Er dient evenwel nog nagegaan te worden hoe een eventuele beroepsprocedure best georganiseerd worden.

Verdere versterking lokale besturen

De bestuurskracht van lokale besturen moet versterkt worden. De VCRO voorziet al in de mogelijkheid om in een intergemeentelijk samenwerkingsverband één of meerdere stedenbouwkundige ambtenaren aan te stellen. Dit is een belangrijke stap in het versterken van de lokale bestuurskracht. Het versterken van intergemeentelijke samenwerking kan leiden tot een verdere ontwikkeling van bovenlokale structuren die verantwoordelijk zijn voor het ruimtelijk beleid van een bepaald gebied, regio of streek. Naarmate de samenwerkingstructuren sterker zijn en een grotere territoriale vertaling krijgen kan worden nagegaan of het Vlaams Gewest hieraan ook Vlaamse bevoegdheden toekent.

Gemeenten hebben de mogelijkheid om taken inzake ruimtelijke ordening zelf op te nemen. Dit kan gebeuren via het voldoen aan een aantal criteria. Sommige gemeenten voldoen hieraan wel, maar hebben nog geen aanvraag tot ontvoogding ingediend bij de Vlaamse overheid. Het kabinet wenst te laten onderzoeken wat deze gemeenten kan over de streep halen om te komen tot ontvoogding. Hierbij dient ook te worden nagegaan welke ondersteuning noodzakelijk is om de grotere rol te kunnen opnemen, zeker voor de kleinere gemeenten.

Verantwoordelijk over de gehele procescyclus

Aansturing op 2 niveaus en maximale subsidiariteit betekent ook dat ieder bestuursniveau de volle verantwoordelijkheid opneemt voor het volledige ruimtelijk beleidsproces.

Het is niet wenselijk dat vanuit het principe van subsidiariteit en responsabilisering bepaalde processen worden opgenomen terwijl andere processen worden overgelaten aan andere bestuursniveaus.

Het is eveneens onwenselijk dat (hogere) bestuurlijke niveaus keuzes vaststellen die dan door andere (lagere) bestuurlijke niveaus louter moeten worden uitgevoerd.

Integratie van beleid

Er dient rekening te worden gehouden met de aan het ruimtelijk beleid verwante en zelfs gekoppelde beleidsvelden (MER in planprocedure en projecten; koppeling van milieuvergunning aan stedenbouwkundige vergunning) in het hertekenen van de processen inzake ruimtelijke ordening.

Volgens de commissies ter versnelling van investeringsprojecten (Sauwens en Berx) is integratie van besluitvorming cruciaal om investeringsprojecten te versnellen. De implementatie van de conclusies van deze commissies moet leiden tot verdere stappen in de richting van integrerende besluitvorming.

Gevolgen op de huidige procescycli en de betrokken bestuurlijk niveaus

Vandaag voorziet de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) in taken en verantwoordelijkheden op drie bestuurlijke niveaus: gemeenten, provincies en Vlaamse overheid. Hierin krijgt elke niveau de verplichting of mogelijkheid van eigen adviesorganen (commissies) en gespecialiseerde ambtenaren, structuurplannen en uitvoeringsplannen, de opmaak van stedenbouwkundige verordeningen, vergunningsbevoegdheden, de afgifte van planologische en stedenbouwkundige attesten en toezichtbevoegdheden inzake de handhaving.

De vertaling van de 5 richtinggevende principes grijpt vanzelfsprekend in op de procescycli op de onderscheiden bestuurlijke niveaus en op de interactie tussen de procescycli. Het vraagt evenwel nog verdere analyse om hierin definitieve keuzes te kunnen maken. Eerder dan structuren is efficiënte, transparante en complementaire besluitvorming essentieel.

Op vlak van planning zal minstens moeten nagegaan worden of de dubbele planstructuur (structuurplan en uitvoeringsplan) op de drie niveaus nog steeds aangewezen is. Deze vraag wordt meegenomen in de opmaak van het Beleidsplan Ruimte, maar heeft ook betrekking op de bestuurscapaciteit van de verschillende niveaus.

Het Beleidsplan Ruimte dat, conform het regeerakkoord leidt tot een principiële vaststelling door de Vlaamse regering voor het einde van de legislatuur, integreert een efficiënte en effectieve bestuurlijke organisatie vanuit de strategische ruimtelijke beleidsdoelstellingen.

Wat de vergunningen betreft werd met de ontvoogding van de gemeenten de weg naar een grotere subsidiariteit ingeslagen. Het is duidelijk dat deze weg verder bewandeld en gestimuleerd moet worden. Hierbij is het echter waarschijnlijk dat de beroepsprocedure moet herdacht worden.

Bij de keuze om ieder bestuursniveau verantwoordelijk te stellen voor de hele procescyclus wordt vastgesteld dat de provincies de handhaving niet wensen op te nemen.

In de mate dat de procescycli zouden worden aangepast als gevolg van de implementatie van de interne staatshervorming, zal er in een overgangsfase uiteraard moeten over gewaakt worden dat bepaalde processen en bevoegdheden verder worden uitgevoerd.

Doorbraken

De vertaling van de 5 richtinggevende principes grijpt vanzelfsprekend in op de procescycli op de onderscheiden bestuurlijke niveaus en op de interactie tussen de procescycli. Het vraagt evenwel nog verdere analyse om hierin definitieve keuzes te kunnen maken. Eerder dan structuren is efficiënte, transparante en complementaire besluitvorming essentieel.

Er worden drie doorbraken geformuleerd:

- Plannen
- Vergunnen
- Controlerende taken

Naam van het voorstel	Planning herzien in relatie tot een efficiënte, complementaire en transparante besluitvorming
Omschrijving van het voorstel	Uitgaande van de 5 richtinggevende principes en van de doelstelling in de beleidsnota en de besluiten van de commissies Berx en Sauwens om te komen tot een meer strategische en flexibele planning, wordt op vlak van planning minstens nagegaan

	of de dubbele planstructuur (structuurplan en uitvoeringsplan) op de drie niveaus met de huidige (juridisch) draagwijdte nog steeds aangewezen is. Deze vraag wordt meegenomen in de opmaak van het Beleidsplan Ruimte, maar heeft ook betrekking op de bestuurscapaciteit van de verschillende niveaus. Hierbij wordt gedacht aan het versterken van intergemeentelijke samenwerking welke kan leiden tot een verdere ontwikkeling van bovenlokale structuren die verantwoordelijk zijn voor het ruimtelijk beleid van een bepaald gebied, (stads)regio of streek. Naarmate de samenwerkingstructuren sterker zijn en een grotere territoriale vertaling krijgen kan worden nagegaan of het Vlaams Gewest hieraan ook Vlaamse bevoegdheden toekent. Het Beleidsplan Ruimte dat, conform het regeerakkoord leidt tot een principiële vaststelling door de Vlaamse regering voor het einde van de legislatuur, integreert een efficiënte en effectieve bestuurlijke organisatie vanuit de strategische ruimtelijke beleidsdoelstellingen. Belangrijk hierbij is dat de betrokken bestuurlijke niveaus zich in hun ruimtelijke beleidsdoelstelling focussen wat strategisch is voor het betrokken niveau.
--	--

Naam van het voorstel	Vergunningsprocedure optimaliseren
Omschrijving van het voorstel	Wat de vergunningen betreft werd met de ontvoogding van de gemeenten de weg naar een grotere subsidiariteit ingeslagen. Deze weg wordt verder bewandeld en gestimuleerd, waarbij nemen van verantwoordelijkheid op het juiste en aangewezen niveau het uitgangspunt is. Hierbij is het echter waarschijnlijk dat de (beroeps)procedure moet herdacht worden. Zonder hierbij in detail te gaan, behandelt de gemeente in de reguliere vergunningsprocedure de stedenbouwkundige vergunningsaanvraag in eerste aanleg. Als de vergunningvrager of derden bezwaren hebben bij de uitspraak in eerste aanleg kunnen zij in beroep gaan bij de provincie (deputatie) die de volledige beoordeling overdoet. Vervolgens kan een procedure worden aangespannen bij de Raad voor vergunningsbetwistingen. Deze laatste gaat na of er geen administratieve fouten zijn gebeurd. Indien dat zo is, kan de raad het dossier terugsturen naar de provincie of gemeente voor herbehandeling. Tenslotte kan nog naar de Raad van State worden gestapt. Vanuit de geformuleerde richtinggevende principes moeten volgende vragen worden beantwoord; • Is dit een subsidiair systeem dat beantwoordt aan de 5

	richtinggevende principes waarbij op het juiste niveau de vergunningsbeslissingen worden genomen? • Wat zijn de gevolgen op de kwaliteit van de beslissingen in eerste aanleg als men systematisch kan overruled worden door beroepsuitspraken? Of zijn de beroepsuitspraken een grotere garantie voor correcte uitspraken ? • Is er een toegevoegde waarde van een volledige herbeoordeling op niveau van de provincie? • Wordt het primaat van de politiek gerespecteerd met dit systeem? • Welke gevolgen heeft het integratieprincipe op de procedure? Kan hier verdere integratie plaatsvinden ?
--	---

Naam van het voorstel	Vervanging van specifiek toezicht door rapporteringssysteem
Omschrijving van het voorstel	Een uitgangspunt in de interne staatshervorming is om de rol van het Vlaams Gewest veel meer in te vullen vanuit vertrouwen naar lokale besturen. Dit leidt ertoe dat het specifiek toezicht wordt afgeschaft (zeker voor de ontvoogde gemeenten), en de taakinvulling van het Vlaams Gewest anders zal zijn. Het opvolgen van beleidsdoelstellingen en beleidsbeslissingen hoeft niet langer via ieder individueel dossier te gebeuren maar veeleer vanuit een rapportering tussen bestuursniveaus. Het schrappen van het specifiek toezicht legt een veel grotere verantwoordelijkheid bij lokale besturen. Dit maakt het niet meer mogelijk om beslissingen door te schuiven naar een hoger bestuursniveau. Afschaffing van specifiek toezicht vergt in elk geval een decreetsaanpassing. Er dient evenwel nog nagegaan te worden hoe een eventuele beroepsprocedure best georganiseerd worden.

Doorbraken op korte termijn

Naam van het voorstel	Afschaffing verbalisatiebevoegdheid van de provincie
Omschrijving van het voorstel	Het betreft de afschaffing van de verbalisatiebevoegdheid van de provincie in de materies ruimtelijke ordening, archeologisch patrimonium en landschapszorg. De decretale basis voor deze bevoegdheid ligt bij Artikel 6.1.5 van de Vlaamse Codex RO, bij Art. 31 van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium en Art. 40 §§3 en 4 van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg.

	Het afschaffen van deze bevoegdheid volgt de praktijk vermits op heden geen processen-verbaal worden opgesteld door de provincies. Bij de opmaak van het handhavingsplan ruimtelijke ordening gaven de provincie bovendien aan geen gebruik te willen maken van deze bevoegdheid.	
Doelstelling	Vereenvoudiging van de interveniërende bestuurslagen	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Artikel 6.1.5 van de Vlaamse Codex RO Art. 31 van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium Art. 40 §§3 en 4 van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg
	Organisatie	In de praktijk geen enkele, er worden geen processen-verbaal opgesteld door de provincies
	Personeel	Geen, er is geen personeel voorzien die deze taak uitoefent bij de provincie
	Financiën	Geen, aangezien er geen tijd, middelen of personeel werden/worden voorzien voor deze taak

Naam van het voorstel	Inzetten op relatiebeheer
Omschrijving van het voorstel	Het Vlaams gewest rekent de controle van reguliere dossiers waarin geen adviesvraag van de GSA is vereist niet langer tot haar (kern)taken. Het gaat hier in het bijzonder om dossiers in gevolge art. 4.7.1. (VCRO) en het besluit tot vrijstelling advies GSA (BVR 29/5/2009). Daarentegen wordt ingezet op relatiebeheer: vooroverleg en procesbegeleiding om zo op een structurele ipv dossier gebonden wijze gemeenten te begeleiden. Thans wordt dit relatiebeheer reeds toegepast in het merendeel van de Vlaamse gemeenten onder de vorm van 3 partijenoverleg (3PO) en atriumwerking. Teneinde deze overlegvorm(en) te optimaliseren is het aangewezen te polsen bij de gemeenten naar de bevindingen van de werking van het 3PO en het atrium tot nu toe. Dit kan gebeuren aan de hand van een enquête waardoor mogelijke knelpunten-misfunctioneren van dit overleg kunnen gedetecteerd worden en vervolgens efficiënte bijsturing mogelijk is in functie van het beoogde relatiebeheer. Voor de bovengenoemde dossiers wordt dus een grotere bevoegdheid toegekend aan de lokale besturen. Inzake dossiers, zijn de dossiers bijzondere procedure prioritair voor het Vlaams gewest.

Doelstelling	Vereenvoudiging van de interveniërende bestuurslagen	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Binnen het kader van de VCRO art. 4.7.1 en volgende
	Organisatie	voor de bovengenoemde dossiers wordt een grotere bevoegdheid toegekend aan de lokale besturen
	Personeel	Geen wijziging ; door beperkt aantal personeelsleden gebeurt binnen Ruimte en Erfgoed reeds een structurele weging zodat op deze processen nog zeer beperkt wordt ingezet.
	Financiën	Geen

Naam van het voorstel	Efficiëntere advisering bij planning	
Omschrijving van het voorstel	Niet alle planprocessen hebben een even groot belang voor het Vlaams gewest. In plaats van dubbelop adviseren (provincie en gewest) meer aanvullend adviseren, bijvoorbeeld bij planologische attesten en MER-screening. Er kan tevens onderzocht worden of het advies in het kader van de MER-screening kan geïntegreerd worden in het advies dat gegeven wordt naar aanleiding van de plenaire vergadering (advies op het voorontwerp RUP). Het huidige systeem van adviseren bij gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen en gemeentelijke structuurplannen dient behouden te blijven. Het Vlaamse niveau bouwt hierdoor voeling op met de praktijk, verruimt haar terreinkennis en kan haar expertise aanbieden aan de gemeente. De nadruk moet meer op het voortraject liggen en minder op het natraject. In die zin kan het belang van de beroepsmogelijkheid door het Vlaamse niveau in vraag gesteld worden, temeer gelet op het geringe aantal beroepen en het gevolg dat hieraan gegeven wordt . Belangrijk is dat het Vlaamse niveau voldoende expertise moet kunnen opbouwen en kwaliteit moet kunnen belonen.	
Doelstelling	Vereenvoudiging van de interveniërende bestuurslagen	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Binnen het kader van de VCRO – aandachtspunt bij opmaak beleidsplan
	Organisatie	voor de bovengenoemde dossiers wordt een grotere bevoegdheid toegekend aan de lokale besturen
	Personeel	Status quo
	Financiën	Status quo

Naam van het voorstel	Delegatie toewijzing planologisch attest naar gemeente	
Omschrijving van het voorstel	De mogelijkheid tot het opnemen van de loketfunctie planologische attesten door de gemeenten (i.p.v. door de Vlaamse overheid) wordt onderzocht. Vanuit de vaststelling dat een heel groot deel van de planologische attesten (en later op te maken RUP's) gaan over lokale aangelegenheden, is het te overwegen die bevoegdheid (de loketfunctie, namelijk het ontvangen van aanvragen voor een planologisch attest en het volledigheidsonderzoek) door te schuiven naar de gemeente mede gelet op de betere toegankelijkheid van een gemeentelijk loket. De lokale besturen dienen voor deze nieuwe taak voldoende ondersteuning en begeleiding te krijgen. Dit vergt ondermeer opleiding en begeleiding in overgangsfase omdat gemeenten dan zelfstandig moeten kunnen inschatten en beslissen wie de bevoegde planoverheid is (die het plan moet maken als een gunstig planologisch attest wordt afgeleverd), namelijk de gemeente, de provincie of de Vlaamse overheid. Mogelijks moeten we zulks laten afhangen van het beschikken over een (al dan niet gedeelde) gemeentelijk ambtenaar ruimtelijke ordening en/of een goedgekeurd gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. Ook hier kan de meerwaarde van de beroepsmogelijkheid door het Vlaamse niveau onderzocht worden.	
Doelstelling	Vereenvoudiging van de interveniërende bestuurslagen en behandeling op juiste niveau	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	VCRO, artikel 4.4.25 en volgende
	Organisatie	voor de bovengenoemde dossiers wordt een grotere bevoegdheid toegekend aan de lokale besturen
	Personeel	Meer begeleiding lokaal bestuur in overgangsfase
	Financiën	Status quo

Woonbeleid

Naam van het voorstel	Grotere autonomie voor gemeenten in het woningkwaliteitsbeleid
Omschrijving van het voorstel	Momenteel biedt de Vlaamse Wooncode aan de burgemeester de mogelijkheid om ongeschikt- en/of onbewoonbaarverklaring na advies van de gewestelijk ambtenaar. Voor gemeenten met een actief woningkwaliteitsbeleid is de adviesaanvraag aan het Vlaams Gewest vaak een overbodige stap, die vooral veel administratie vraagt en hen verhindert om kort op de bal te spelen. In dit kader stellen we ons tot doel dat gemeenten

	die willen en over de nodige bestuurkracht beschikken, kunnen worden ontvoegd. Dit wil zeggen dat ze een besluit kunnen nemen zonder advies van het Vlaams Gewest.	
Doelstelling	<i>Vereenvoudiging van de administratieve procedure tot ongeschikt-en/of onbewoonbaarverklaring</i>	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	<i>Art. 15 -> 17 van de VWC</i>
	Organisatie	<i>voor de bovengenoemde dossiers wordt een grotere bevoegdheid toegekend aan de lokale besturen</i>
	Personeel	<i>Status quo</i>
	Financiën	<i>Status quo</i>

Naam van het voorstel	Samenwerking tussen sociale huisvestingmaatschappijen stimuleren	
Omschrijving van het voorstel	Sociale huisvestingmaatschappijen zijn actoren op het intermediaire niveau. De samenwerking of vrijwillige fusie van deze maatschappijen zal worden gestimuleerd en ondersteund. Dit zal worden meegenomen in het kader van het nog op te maken erkenningenbesluit voor sociale huisvestingsmaatschappijen.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	erkenningenbesluit
	Organisatie	
	Personeel	
	Financiën	

Naam van het voorstel	Intermediaire structuren in het woonbeleid (met uitz. van SHM's) rationaliseren	
Omschrijving van het voorstel	In het kader van de doelstelling om het intermediaire niveau te vereenvoudigen zullen de intermediaire structuren worden geëvalueerd. Waar dit mogelijk en opportuun blijkt, zullen reglementaire bepalingen die de inrichting van aparte structuren stimuleren worden herbekeken en aangepast in functie van een vereenvoudiging en een daling van het aantal intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Diverse erkenningenbesluiten
	Organisatie	
	Personeel	

	Financiën	
--	-----------	--

Naam van het voorstel	Continueren en versterken lokale regierol in woonbeleid	
Omschrijving van het voorstel	De lokale besturen hebben de regierol in het lokale woonbeleid. Op dit ogenblik kunnen zij deze echter moeilijk invullen, door het vrijblijvende karakter van deze regierol. De regierol staat nergens concreet ingevuld (of bevat enkel een overlegfunctie, zoals het lokaal woonoverleg). De Vlaamse overheid zal samen met de lokale besturen onderzoeken welke instrumenten ingezet kunnen worden op welke manier de lokale regierol kan worden ingevuld (bv. in aansturing sociale woningprojecten, gemeentelijke toewijzingsreglementen, afdwingbaarheid sociale last,...). In de beheersovereenkomst met het Agentschap Wonen Vlaanderen zal de taakstelling ten aanzien van de gemeenten in de ondersteuning van het gebruik van de instrumenten expliciet worden opgenomen.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Beheersovereenkomst Agentschap Wonen Vlaanderen
	Organisatie	
	Personeel	
	Financiën	

Naam van het voorstel	Rationalisering vrije taakstelling provincies inzake woonbeleid	
Omschrijving van het voorstel	Aan de provincies is er geen uitdrukkelijke rol toebedeeld in het woonbeleid. Zij hebben in het verleden wel een aantal taken zelf opgenomen, en in een aantal recente decreten zijn er een aantal, kleine, taken aan het provinciaal niveau toegewezen. De grondgebonden taken die provincies opnemen inzake woonbeleid worden in kaart gebracht en waar nodig worden met de provincies trajecten opgestart om te komen tot een maximale afstemming tussen het provinciaal en Vlaams woonbeleid. De provincies schroeven de niet grondgebonden taken die ze rond wonen opnemen terug.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	
	Organisatie	

	Personeel	
	Financiën	

Onroerend erfgoed

Het beleidsveld onroerend erfgoed bereidt momenteel een nieuw decreet voor, waarbij de verschillende bevoegdheden monumentenzorg, archeologische erfgoedzorg en landschapszorg op elkaar worden afgestemd. Volgende decreten worden geïntegreerd in het **nieuwe onroerend erfgoeddecreet**:

- decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten;
- decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium;
- decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg.

Dit decreet houdt ook een vereenvoudiging van het bestuurlijke landschap voor ogen, waarbij de strategische processen worden toebedeeld aan het bestuurlijke niveau dat er het meest voor geschikt is. Hieronder wordt de visie op het toekomstige bestuurlijke landschap van het beleidsveld onroerend erfgoed geschetst.

We leggen het **zwaartepunt van het onroerend erfgoedbeleid enerzijds bij de Vlaamse Overheid en anderzijds bij de gemeenten**. Door het afschaffen van de koppelsubsidies komen gemeenten en provincies niet meer automatisch tussen bij de uitbetaling van premies. In het kader van dit decreet worden de Vlaamse provincies van administratieve en planologische lasten betreffende onroerend erfgoed ontheven en geven ze ook geen advies meer in het kader van de beschermingsprocedure. De gemeentes ontplooiën aanvullend op het Vlaamse niveau een eigen onroerend erfgoedbeleid en krijgen hiertoe alle ruimte vanwege de Vlaamse overheid.

Vlaanderen trekt enkel deze zaken naar zich toe die van gewestelijk belang zijn en baken ten behoeve van de gemeenten haar taken en verantwoordelijkheden duidelijk af. Dat betekent dat de Vlaamse overheid blijft inzetten op de **inventarisatie en bescherming van het onroerend erfgoed** en het **preventief archeologisch onderzoek**. In functie van eenheid van het beleid behoudt zij bij ruimtelijk en financieel ingrijpende beslissingen haar beheerstaak betreffende adviezen en toelatingen. Elke regeerperiode communiceert de Vlaamse Regering in een strategisch beleidsplan welke haar prioriteiten zullen zijn.

Vlaanderen blijft bevoegd voor volgende strategische processen van algemeen belang:

- beleidsgericht onderzoeken;
- inventariseren;
- beschermen;
- adviseren i.h.k.v. stedenbouwkundige vergunningen bij beschermd onroerend erfgoed;
- verlenen of weigeren van toelatingen bij beschermd onroerend erfgoed;
- toekennen van archeologische vergunningen;
- toekennen premies aan beschermd onroerend erfgoed;
- kwaliteit stimuleren en organiseren kwaliteitsbewaking en certificering;
- organiseren gewestelijk archeologisch depot;
- handhaven decreet onroerend erfgoed;
- ontsluiten;
- draagvlakverbreding.

Op basis van bepaalde criteria, opgemaakt en bewaakt door de Vlaamse Overheid, kunnen de gemeenten **een erkenning** krijgen **als onroerend erfgoedgemeente**. Deze criteria houden de aanwezigheid van een duidelijke beleidsvisie voor onroerend erfgoed in, samen met het beschikken over voldoende gekwalificeerd personeel en het aanwijzen van een politiek verantwoordelijke. Sommige gemeenten kunnen deze bevoegdheden en taken zelfstandig opnemen. Andere gemeenten kunnen een **Intergemeentelijke Onroerenderfgoeddienst** (m.n. een intergemeentelijk samenwerkingsverband) oprichten die onder bepaalde voorwaarden zowel beleidstaken als medebewindstaken, zoals het beoordelen van slooppaanvragen van onroerend erfgoed op de vastgestelde inventaris en het verlenen van toelatingen bij ruimtelijk en financieel minder ingrijpende beslissingen, kan voorbereiden voor de betrokken lokale besturen. De Vlaamse overheid zal bij het transitieproces van deze taken de gemeenten begeleiden en ondersteunen.

De gemeenten worden zo in de mogelijkheid gesteld en gestimuleerd om een **eigen visie, een eigen beleid en eigen efficiënte en effectieve instrumenten** te ontwikkelen, aanvullend op het gewestelijke beleid. Er wordt in voorzien dat deze instrumenten handhaafbaar zijn op gemeentelijk vlak. Daarnaast engageren deze erkende gemeenten zich om, complementair aan het Vlaamse onroerend erfgoedbeleid, **medebewindstaken** op te nemen. Ze krijgen een verregaande bevoegdheid voor wat betreft het beheer van beschermd en geïnventariseerde erfgoed en het beheer van de omgeving van het beschermde erfgoed. Een door de Vlaamse Overheid erkende onroerend erfgoedgemeente kan dus adviezen en toelatingen inzake al dan niet beschermd onroerend erfgoed verlenen. Bovendien kunnen de gemeenten een grote rol spelen bij de planologische vertaling van de erfgoedrichtplannen naar erfgoedlandschappen (zie verder). De erkende onroerend erfgoedgemeenten nemen eveneens een **loketfunctie** op en dienen zo als eerste aanspreekpunt voor de burger.

Belangrijk in dit verband is dat de complexiteit en de regelgeving inzake onroerend erfgoed daarbij niet toeneemt.

Onder het ontwikkelen van een erfgoedreflex worden o.a. volgende taken verstaan:

- vormen van een langetermijnvisie voor de onroerend erfgoedzorg op het grondgebied;
- uitwerken van eigen instrumenten om het vrijwaren van het niet-beschermde erfgoed van belang voor het lokale niveau te verzekeren;
- uitwerken van een eigen gemeentelijke inventaris voor het onroerend erfgoed;
- bewaken van de integratie van het onroerend erfgoed in het gemeentelijk beleid;
- organiseren en promoten van een duurzame gemeentelijke onroerend erfgoedzorg met nadruk op een preventieve aanpak en actief voorkomingsbeleid;
- formuleren van richtlijnen voor kwaliteit in het openbaar domein;
- netwerkvorming met andere lokale actoren;
- draagvlakverbreding.

De gemeenten nemen daarnaast ook nog enkele **medebewindstaken** op, complementair aan het Vlaamse onroerend erfgoedbeleid, zoals daar zijn:

- aanleveren van informatie voor de Vlaamse inventarissen onroerend erfgoed onder coördinatie van de Vlaamse overheid;
- adviesverlening en toelating i.h.k.v. de stedenbouwkundige vergunningsprocedure voor wat het beschermd en geïnventariseerd erfgoed en omgeving betreft.

Doorbraken

Naam van het voorstel	COMPLEMENTARITEIT: BIJKOMENDE MEDEWINDSTAKEN VOOR DE LOKALE BESTUREN
------------------------------	---

Omschrijving van het voorstel	Een aantal taken m.b.t. het beschermd en geïnventariseerd erfgoed kunnen worden overgedragen naar het lokale bestuursniveau, in zoverre dat deze opdrachten als medebewindstaken kunnen worden beschouwd. Dit betreft taken die eerder passend zijn voor een lager bestuursniveau vanuit hun functie als eerste aanspreekpunt voor de burger.. - De advisering m.b.t. het beschermd en geïnventariseerd erfgoed wordt naar de gemeenten overgedragen.	
Doelstelling	Enkele taken – passend voor het lokaal niveau – worden overgedragen naar het niveau dat daarvoor het best geschikt is.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Wijziging van decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium en decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg => meenemen in onroerend erfgoeddecreet.
	Organisatie	- Oprichten van (inter)gemeentelijke diensten voor onroerend erfgoed op vrijwillige basis; - ontwikkelen van een onroerend erfgoedbeleid op lokaal niveau.
	Personeel	Geen overdracht personeel.
	Financiën	Wel mogelijke (financiële) ondersteuning vanuit Vlaamse overheid voorzien voor de ontwikkeling van expertise.

Naam van het voorstel	GEEN PROCEDURELE TUSSENKOMST MEER VAN HET PROVINCIALE NIVEAU	
Omschrijving van het voorstel	De provincies geven geen advies meer in het kader van de beschermingsprocedure en komen niet meer tussen bij uitbetaling van premies.	
Doelstelling	Bij beschermingsprocedure en bij de procedure voor het toekennen van een restauratie- of beheerspremie zijn slechts nog twee relevante bestuursniveaus betrokken.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Wijziging van decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium en decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg => meenemen in onroerend erfgoeddecreet.
	Organisatie	Herbekijken van uitoefenen nazicht wetgeving overheidsopdrachten bij het toekennen van premies.

	Personeel	Geen.
	Financiën	Geen.

Naam van het voorstel	AFSCHAFFEN KOPPELSUBSIDIES	
Omschrijving van het voorstel	Het afschaffen van de koppelsubsidies voor wat betreft de restauratiepremies en de premies ihkv archeologische beschermingen.	
Doelstelling	Afschaffen van koppelsubsidies.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	BVR van 26 april 1995 tot vaststelling van een premie voor werken aan beschermde archeologische goederen; BVR van 14 december 2001 houdende vaststelling van het premiestelsel voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten.
	Organisatie	- Geen tussenkomst meer van provinciale en lokale niveau bij toekenning van deze premies.
	Personeel	Herbekijken van uitoefenen nazicht wetgeving overheidsopdrachten bij het toekennen van premies.
	Financiën	Overhevelen van budgetten van de provinciebesturen naar het Vlaams niveau

Naam van het voorstel	VEREENVOUDIGING VAN INTERMEDIAIRE STRUCTUREN	
Omschrijving van het voorstel	Voor het beleidsveld onroerend erfgoed dienen we te komen tot één intergemeentelijke dienst per gemeente. Deze intergemeentelijk onroerenderfgoeddienst zal in de mate van het mogelijke aansluiting vinden bij andere intergemeentelijk samenwerkingsverbanden met een gelijkaardige taakstelling.	
Doelstelling	Vereenvoudiging van de intermediaire structuren.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Wijziging van decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium en decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg => meenemen in onroerend erfgoeddecreet
	Organisatie	Herbekijken van de taakstelling en afbakening van de bestaande Intergemeentelijke Archeologische

		Diensten en Intergemeentelijke Onroerenderfgoeddiensten.
	Personeel	Geen.
	Financiën	Geen.

Doorbraken op korte termijn

Naam van het voorstel	VERDER UITBOUWEN VAN INTERGEMEENTELIJKE ONROEREND ERFGOEDDIENSTEN	
Omschrijving van het voorstel	Uitbouwen van een langetermijnvisie voor het onroerend erfgoed en taken m.b.t. de advisering van het niet-beschermd erfgoed kunnen worden overgedragen naar het lokale niveau, op voorwaarde dat er voldoende ondersteuning en expertise wordt geboden vanuit het Vlaamse Gewest. Dit kan door het verder stimuleren van de oprichting van onroerenderfgoeddiensten. Deze diensten dienen in de mate van het mogelijke afgestemd te worden met andere (inter)gemeentelijke samenwerkingsverbanden en verenigingen met een gelijkaardige taakstelling die worden opgericht en/of gesubsidieerd vanuit andere beleidsvelden, zoals bijvoorbeeld de bestaande erfgoedcellen en de Regionale Landschappen.	
Doelstelling	Meer bevoegdheden voor de lokale besturen.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Wijziging van decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium en decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg => meenemen in onroerend erfgoeddecreet
	Organisatie	Ook nu worden al intergemeentelijke samenwerkingsverbanden opgericht om lokale besturen te ondersteunen bij hun beleid rond het onroerend erfgoed. Deze uitbouw van diensten dient te worden aangemoedigd vanuit het Vlaamse niveau om ontwikkeling van expertise op lokaal niveau toe te laten. De Vlaamse overheid dient echter een decretale basis te bieden voor de structurele ondersteuning van lokale besturen door middel van (inter)gemeentelijke samenwerkingsverbanden.
	Personeel	1 of 2 personeelsleden per IOED te voorzien
	Financiën	Mogelijke financiële ondersteuning vanuit Vlaamse overheid voorzien voor ontwikkeling van expertise.

Naam van het voorstel	AFSCHAFFING VERBALISATIEBEVOEGDHEID VAN DE PROVINCIES	
Omschrijving van het voorstel	Afschaffing van de verbalisatiebevoegdheid van de provincie in de materies archeologisch patrimonium en landschapszorg.	
Doelstelling	Vereenvoudiging van de interveniërende bestuurslagen, per sleuteltaak maximaal twee bestuurslagen.	
Gevolgen op het vlak van	Regelgeving	Decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, art. 31. Decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, art. 40, § 3 en § 4.
	Organisatie	In de praktijk geen enkele, er worden geen processen-verbaal opgesteld door de provincies.
	Personeel	Geen, er is geen personeel voorzien die deze taak uitoefent bij de provincie.
	Financiën	Geen, aangezien er geen tijd, middelen of personeel werden/worden voorzien voor deze taak.

5. Bibliografie

Agreement on a structural reform. (2004). Copenhagen: Ministry of the Interior and Health.

Allers, M. (2010). Rijksbegroting 2010: gemeenten moeten bezuinigen, maar niet allemaal even veel. *Tijdschrift voor Openbare Financiën*, 283-292.

Bestuursakkoord rijk - provincies 2008-2011. (2008).

Bouckaert, G., Wayenberg, E., & van Dooren, W. (2006). *Vermindering planlasten lokale besturen.* Leuven: Instituut voor de Overheid.

Cabus, P., De Rynck, F., Voets, J., Verhetsel, A., Ackaert, J., & Miermans, W. (2009). *Een sterke stad en een sterke stadsregio. Verslag en aanbevelingen op basis van stadsregionale gesprekken.* Brussel: Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering.

College van secretarissen-generaal. (1997). *Krachtlijnen inzake subsidiariteit en organisatie van het binnenlands bestuur in Vlaanderen.* Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Commissie Bestuurlijke Organisatie. (1997). *De organisatie van het binnenlands bestuur in Vlaanderen.* Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Commissie Efficiënte en Effectieve Overheid. (2009). *Een slagkrachtige overheid in Vlaanderen.* Brussel: Vlaamse overheid.

Commission on administrative structure. (2004). *Recommendation no. 1434.* Copenhagen: Ministry of the Interior and Health.

De Rynck, F., & Voets, J. (2008). *Bouwstenen voor het stadsregionale debat in Vlaanderen.* Brussel: Kenniscentrum Vlaamse Steden.

Decorte, A., & De Rynck, F. (2010). *Inventaris samenwerkingsverbanden regio Midden-West-Vlaanderen.* Roeselare: WVI & Midwestoverleg.

Decorte, A., & De Rynck, F. (2010). *Sterkere samenwerking, sterkere regio. Voorstellen voor de bestuurlijke organisatie van de regio Midden-West-Vlaanderen.* Gent: Hogeschool Gent.

Fraanje, M., Herweijer, M., Beerepoot, R., van Assenbergh, A., Brouwer, B., & Heins, H. (2008). *Herindelingen gewogen. Een onderzoek naar de doelen, effecten en het proces van herindelingen.* Groningen: Rijksuniversiteit Groningen en Berenschot.

- Gemengde commissie decentralisatievoorstellen provincies. (2008). *Ruimte, regie en rekenschap*. Den Haag.
- Larsen, C. (2002). Municipal size and democracy: a critical analysis of the argument of proximity based on the case of Denmark. *Scandinavian Political Studies*, 317-332.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. (2002). *Beleidskader gemeentelijke herindeling*. Den Haag.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. (2009). *Beleidskader gemeentelijke herindeling*. Den Haag.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. (1998). *Beleidsnotitie gemeentelijke herindeling*. Den Haag.
- Mouritzen, P. (2008). *Reforming local government in Denmark. How and why?* Barcelona: Centre for Local Innovation.
- Peters, K. (2007). *Het opgeblazen bestuur. Een kritische kijk op de provincie*. Amsterdam: Boom.
- Provincie Drenthe. (2008). *Amen is geen Amsterdam. Een onderzoek naar positionering, rollen en taken van de provincie Drenthe*. Assen.
- Provincie Drenthe. (2009). *Nieuwe Stijl. Over de positionering, rollen en taken van de provincie Drenthe*. Assen.
- Provincie Zuid-Holland. (2008). *Programma provincie nieuwe stijl (2008-2011). Een krachtig en slagvaardig Zuid-Holland*. Utrecht.
- Provincie Zuid-Holland. (2007). *Provincie Nieuwe Stijl. Over positie, rol en taken van de provincie*. Utrecht.
- The Danish local government system*. (2009). Copenhagen: Local Government Denmark.
- The local government reform*. (2005). Copenhagen: Ministry of the Interior and Health.
- Unizo. (2010). *Een efficiënte overheid als motor voor welvaart en welzijn*. Brussel.
- Unizo. (2009). *Ondernemersprioriteiten voor de Vlaamse verkiezingen van 7 juni 2009*. Brussel.
- Vereniging van Vlaamse Provincies. (2009). *VVP-memorandum verkiezingen juni 2009*. Brussel.

- Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten. (2009). *VVSG-memorandum Vlaamse verkiezingen 7 juni 2009*. Brussel.
- Vlabest. (2010). *Vlaamse interne staatshervorming. Een methodologisch kader voor regioscreening*. Brussel: Vlabest.
- VOKA. (2009). *Agenda voor de volgende Vlaamse regering. Uit de crisis naar 150.000 nieuwe jobs*. Brussel.
- VOKA. (2008). *Efficiënte overheid. Meer mogelijk maken met minder middelen*. Brussel.
- Wayenberg, E., De Rynck, F., & Voets, J. (2007). *Interbestuurlijke samenwerking in Vlaanderen: een exploratieve studie van een aparte bestuurlijke wereld*. Leuven: Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen.